

De sancto adriano et eius vxore natalia lxxxi.
 Qualiter de carcere exiens vocauit eam ad suam passionem lxxxiij.
 De passione eiusdem adriani lxxxiij.
 De vita & transitu sancte natalie lxxxij.
 Passio simplicij fastini & bartholomei lxxxv.
 De bona indole sancte cristine virginis lxxxvi.
 De agone eius sub patre suo urbano lxxxviij.
 De agone eiusdem sub iudice dione lxxxviij.
 De extremo eius agone sub iuliano lxxxix.
 De sanctis cucufato & felice xc.
 De agone sancti cucufati xc.
 De consumatione passionis eiusdem xcij.
 De sancto theodoro martire xcij.
 De fine agonis eius xcviij.
 De sancto puero panthaleone xcvi.
 De felici eiusdem agone xcvi.
 Passio s. luceie virginis & auceie cu alijs. xcviij.
 Passio s. siluani cu soc. victorini militis & marcelini pape xcviij.
 De s. ciriaco cu soc. suis & apniano mar. xcix.
 Passio sancti silinnij et saturnini & aliozum plurimam. c.
 De filia diocleciani quam a demonio curauit cirus c.
 Passio sancti ciriaci cum socijs suis cij.
 Passio sancti marcelli pape ciiij.
 De inopinata passione sancti genesij cij.
 De constantia eiusdem in passione cv.
 De iugio sancti iuliani & basilisse cvi.
 Qualiter basilissa ad amorem virginittatis conuersa est. cvii.
 De transitu sancte basilisse cu suis virginibus. cviiij.
 Passio sanctorum martirum quos iulianus deo adquisierat cix.
 De agone sci iuliani & oculo militi restituto. cx.
 Qualiter ei celsus filius phodis adhesit cxij.
 Qualiter idem puer respodit p se pti & mti. cxiiij.
 De ouersione. vij. filiozum poris ciuitatis cxiiij.
 De mortuo a iuliano suscitato & eius relatoe. cxiiii.
 De cupis succensis a quibus sci liberati sunt cxv.
 Qualiter celsus puer matrem ad xpm ouertit. cxvi.
 De ruina ydolorum ad pces atonij & iuliani. cxviij.
 Passio s. iuliani & celsi cu socijs suis cxviiij.
 De sancta iustina virgine qualiter per ciprianum temptata est a demone cxix.
 De ouersione cipriani p verba demonis cxx.
 De passione vtriusq. s. cipriani & iustine cxxi.
 De qm misero statu datus sit ciprianus? cxxiiij.
 Passio sancte eulalie virginis cxxiiij.
 Passio sancti vincentij & valerij cxxiiij.
 De constanti agone sancti vincentii cxxv.
 De craticula eiusdem cxxvi.
 De illuminatione carceis & d. felici eius transitu. cxxviiij.
 De victoria eiusdem etiam defuncti & de sepultura. cxxviii.
 De quibusdam alijs sub daciano passis cxxix.
 Passio xviii. martirum qui dicuntur massa candida. cxxx.
 Passio sancti georgii militis cxxxi.
 De consumatione agonis eiusdem cxxxiij.
 Passio s. fideis virginis & caprali martiris. cxxxiij.
 Passio s. felicis martiris gerundens. cxxxiij.
 De consumatione agonis eiusdem cxxxv.
 De sancto quincino martire cxxxvi.
 De constantia eius in passione cxxxvii.
 De reuelatione corporis eius cxxxviii.

De translatione eiusdem cxxxix.
 Passio sancti genciani martiris cxl.
 Passio sancti fusciani & victorici cxli.
 Passio sancte macre virginis cxliij.
 De sancto puero iusto & eius pegrinatione cxliij.
 De passione eiusdem cxliij.
 De translatione capitis eiusdem cxlv.
 Passio sancti cipriani & crispiani cxlvi.
 De morte eorum & sepultura cxlvij.
 Passio sancti rufini & valerij cxlvij.
 Passio sancti demetrii thesalonic cxlix.
 De quodam eius miraculo cl.
 De conuersione affre peccatrici per sanctum narcessum cli.
 De manifestatione demonis & morte sancti narcessi cliij.
 Passio sancte affre supra nominata cliij.
 Passio s. hilarie matris eius cu tribus puellis. clviij.
 Passio sancte fauste virginis & euulsi clvi.
 De sancta benedicta clvi.
 De passione eiusdem clviij.
 Passio sancti maturini martiris clviij.
 De ceteris quibus eiusdem impatoribus sunt passi clx.
 De nimia seueritate eorum & depositioe impij clx.
 De diuisione impij in constantium & galeorum clxi.

Re impio diocleciani & maximiani. Omano igitur xxxiiij. dioclecianus cepit anno dñi cc. lxxxvii. Mundi vero quartimillesimo. cc. l. & impetruit annis. xx. Hic dalmata scribe filius impator electus statim aprium in contione militum percussit iuras sine scelere suo numerianum interfectum. Hic primus ut deum se adorari. et gemas vestibus calciamentisque inseri iussit. cum ante eum omnes impatores in modum iudicum salutarerent. & clamide purpurea a priuato habitu plerum haberent. Hugo floriacensis quarto libro. Karinum etiam numeriani fratrem apud dalmacia flagitiose degentem. difficilimo bello superauit. et extitit. Hic autem diebus amatus & helimodus in gallia. collecta rusticorum quos bigardas vocant multitudinem. pnciosos tumultus excitauerunt. Unde dioclecianus maximianum herculium quondam comilitonem suum cesarem fecit & in gallias destinauit. Qui facile a gregeum hominum impetam multitudinem et couulsam militari virtute copescuit. Sed in ipso temere thebea legio. seduno gallie loco. a gano sibi profecto maximiano pro christo passa est. II.

De legione sanctorum thebeorum et passione eorum. Ex gestis eorum. Dioclecianus etiam cum maximianum contra gallias destinauit ei ad supplementum exercitus legione thebea que sexmilia. dc. lxxvi milites habebat ire iussit. Fuerunt autem due thebeae una in tessalia grece ab ethione dicta qui cadim adiuuit. Altera in egipto quam cadim condidit. Hec egipti nobilissima ciuitas et opulentissima. c. portas habuit et super nilum sita fuit. Ab hac milites illi dicti thebei christianissimi orientali more susceperunt a sancto zabda hierosolimitano episcopo. et apud sanctum marcellinum papam rome confirmauerunt ut a gladibus interirent. quod fides christi accepta violarent. Hic ergo cum maximiano montes alpium transcuntes in quadam grata planicie presederunt. Et audientes

cesarem p̄cepisse. ut om̄s sui ydolis immolantes. fidem militie p̄ra hostes & p̄ra xp̄ianos p̄cipue custodirent. Nolentes t̄to sceleri cōsentire. Octo miliarib⁹ ab octodoro ubi erat exercit⁹ cesserūt. Q̄d maximian⁹ audiēs. legione ad iuramentū & sacrificia reuocari p̄cepit. Sed legio utpote xp̄iana hoc se facere nō posse respōdit. Tunc cesar ira succensus. suā & deoz irā vindicatur⁹ missis militibus. decimū quēq; eoz p̄cepit decollari. Sed sancti cum gaudio capita porrigentes q̄dammodo concertabāt. ut alter ante alter⁹ posset mori. Tūc sanctus maurici⁹ residentes p̄fortās alloquē. & ut p̄stāter q̄d cepant p̄sumarent. exemplo socioz & deuotione fidei adhortat. **H**oz ergo firmā s̄ntam cum impatorū milites nunciassēt. ille p̄tinno remādauit ut iterato quēq; decimū trucidaret. Quo facto exupius signifer cū duce mauricio exhortatio nem replicat. & validissime p̄fortatos remissi milites pietatis armis nuda corpa offerētes circūquaq; trucidat. Om̄ib⁹ iḡit sic occisus dū singulis eoz p̄da diuidit. ad epulādum victozes residēt. videntes quendā senē noīe victozē p̄ locum illū fortuitu trāseūtē causa pietatis ad epulādum inuitāt. At ille req̄rere cepit quō in tātis stragib⁹ occisorum possent cū gaudio epulari. et audiēs a quodā q̄ xp̄iani celi essēt eo q̄ deoz ceremonijs & romano impio p̄trairent. suspirās ingemuit. & se tādiu vixisse p̄quest⁹ si in illoz p̄fortio mixt⁹ esset. se fore beatissimū iudicauit. **V**nde eū utrū xp̄ianis esset mimaciter p̄cunctātes. p̄fitentē occidit. **III. De quibusdā eoz miraculis.**

Dost longuz tps cum sancti sua corpa theodoro aganēsi ep̄o reuelassēt. & fideles in honore eoz basilicā p̄struxissent. m̄ler quedā abbati loci filiū suū erudiendum tradidit. quē in breui defunctū dieb⁹ singulis irremediabili luctu plāxit. Huic tādem appensū fact⁹ mauricius quehuit ab ea cur filiū ita fletet. Et illa respōdit. q̄ q̄diu viueris a lacrimis nō cessariz. Cui ille. Noli inq̄t flere ut mortuū. s̄ scias hūc habitā nobiscum. Q̄d si scire volueris. eras & om̄ib⁹ diebus vite tue surgēs ad matutinas. vocē ei⁹ audies inter monachoz choros p̄fallentiū. Q̄d illa cui gilas fecit. et sic semp̄ vez esse q̄d factus dixerat comp̄bauit. Rex quoq; guntamius cū thesauros suos. relictis pompis seculi ecclesijs & paupib⁹ erogaret misit illuc quendā p̄sbitez q̄ inde sibi aliquas s̄ctorum reliq̄as asportaret. Ille ergo rediens & s̄ctorum reliq̄as secū ferēs. dū p̄ lacū lausennie cū multis alijs nauigaret. & nauis orta subito tempestate p̄iret. capsā reliq̄iaz collo detrahens orādo fideliter fluctib⁹ opposuit. et statim virtute s̄ctorum vent⁹ ante p̄tran⁹ trāquillos ad litus deduxit. **III.**

De passione s̄ctorum cassij & florentij cū socijs suis & gereonis cum socijs suis. Helimadus.

Dredicta legione occisa maximian⁹ p̄fer qui fecit reliquos. et apud neronā urbē rheni fluminis inuēti sūt p̄hōctes s̄cti cassij & florentij cum septē alijs eiusdē p̄stantie viris. alijsq; plures eiusdē agm̄is. sed nō eiusdē intentionis. Ibi ergo p̄fati nouē decollati sūt. q̄ se xp̄ianos esse p̄fessi sūt. Inde p̄secutores venerūt vsq; ad cāpos colonie ubi iā deuenerat s̄ctus gereon cum socijs suis. ccc. xvij. Qui om̄s ibidē pro xp̄o p̄empti sūt & in puteū magnū pieti. Loc⁹ autē in quo decollati sūt adhuc ab incolis vocatē

ad martires. S̄ctus autē victor eū cohorte sua iā tunc ad epidum francorum q̄d troiam vel xantuz vocāt puenerat. Ibiq; locis virentibus castra posuerat. ubi & supuentib⁹ p̄fatis carnificib⁹ p̄ xp̄o occisus est. cum. ccc. xxx. martirib⁹. Quoz corpa in locis palustrib⁹ s̄mersa sūt. Eodē tpe de mauritania que est ps affrice. et de fmitimis regionibus. p̄pter frequētes galloz tumult⁹ ab impatore vocati erāt milites. ccc. lx. Qui cū in galliam nauigio venissent. om̄s cum beato gereone ac socijs eius p̄ xp̄o trucidati sūt. In hui⁹ autē gereonis & socioz ei⁹ honorē fecit postmodum helena p̄stantini mater. ecclesiam pulcherrimā sup eoz corpa mira metalloz fulgore & artificij varietate decoratā. totaq; dicē extructa fuisse sine lignis vel alia materia que facile senio cedit aut negligētie. Post hoc autē euergissil⁹ agrippine colonie ep̄s nimio capitis dolore vexat⁹ ad memoriā p̄fatorū martiz accessit. et ingrediēs ecclesiā inchoauit vē siculum qui solet dici i laude s̄ctorū. Exultabūt sancti in gloria. Tūc p̄tin⁹ ex abito sanctoz respōsum est. letabunt in cubilib⁹ suis. Qui p̄ntifex audiens & laudē d̄no cū suis acclamans. de puluere loci ipsi⁹ capiti suo imposuit & salutē recepit. Inoleuit autē consuetudo ut martiriū sancti gereonis cū socijs suis. & sancti victoris cū suis & s̄ctorū cassij & florentij cum suis trimo martiriū trimis in locis coronatoz. vna die celebret agrippinensis ecclesia. s. vi. idus octobris. Cū tamē dubium sit an die vno vel plurib⁹ cōpletum sit.

V. De generali p̄secutione ecclesie. Hugo ubi supra.

Hoc etiam tpe dum p̄feris incrementis ecclesia vbiq; p̄ orbē dilataret & cresceret. Sbito turbo p̄secutoris increpuit. Anno quippe impij diocleē. xix. p̄positum est ei⁹ edictuz ut cuncte que in orbe erant ecclesie vsq; ad soluz dissiparent. et sacre scripture vbiq; igni cōburent. om̄sq; q̄ ecclesijs p̄erant in vinculis ponerētur. ac demum exquisitis supplicijs immolare cōgerent. Rapiabant em̄ om̄es ecclesiaz p̄ncipes & sancti clerici. necnō et cū eis nobiles & ignobiles multi. Breui quoq; post tpe s̄cti & pueri. ita ut p̄ compeditorum multitudine carceres estuarent. **E**usebius in historia ecclesiastica. vii. li. Itaq; alij flagris discerpebant. alij vngul fodiebant. alij ignitis lamibus vrebant. Ex quib⁹ nōnulli q̄dem fatigati cedebant. Alij vsq; ad finē patientiam cōseruabant. Ex ipsis autē p̄secutorib⁹ quidā tanq̄ miseratōne vsi. nōnullos nostrorū adhibebant ad incesta sacrificia. & quasi sacrificassēt exclamabant cum non sacrificassēt. De alijs vō cū nec app̄inquassēt q̄dem immūdis hostijs exclamabant q̄ iāz immolassēt. et abscedebāt ipsi inde. in eo t̄m cultu p̄biles. q̄ crimen sibi obiectū cum silentio paterētur. Alij semiuivi s̄blati tāq̄ mortui p̄iciebantur. Alij pedib⁹ tracti inter eos q̄ sacrificassēt deputabant. Alij q̄ sane exclamabāt ingenti voce. et testabantur se nō sacrificasse sed xp̄ianos esse. tali gaudentes p̄fessione decorati sūt. Nōnulli etiā maiori fiducia neq; immolasse se. neq; immolaturus eē vnq̄ testabant. Quib⁹ ab assistentibus militibus ora p̄tinuo atq; oculi p̄undebant ut tacerent. & violenter expellebantur tanq̄ acquiescent. Tanti erat impijs studiū. ut p̄positū suū viderēt implese. **H**ugo floziacensis. vii. li. Semel autē incepta rabies p̄secutionis. vsq; ad septimum constātinū

magni impatoris furere non cessauit annum

VI. De ducibus sub diocleciano constitutis
Sed dum diocleciani iussu & maximiani ista gerunt. graues pro omnes romani imperij fines subitarum perturbationum concrepuere fragores. caurasio qui ad obseruanda oceanum litora positus fuerat in britania rebellante & achilleo in egipto cum & affricam quinq; gentiani in festarent. & narseus rex persarum orientem bello premeret. Quo periculo dioclecianus promotus maximianum herculum ex cesare fecit augustum. Constantinum vero & maximianum galerium cesares legit. tradens constantio herculi maximiani filiam. & suam maximino galerio. **Eusebius inronicis.** Horum constantius constantini pater claudij nepos ex filia fuit. Galerius autem in datia natus. quos ut dioclecianus etiam affinitate sibi coniungeret. constantius priuignam herculij theodoram accepit. Ex qua postea. vii. liberos constantini fratres habuit. Galerius autem filiam diocleciani valeriam duxit. Ambo uxores quas habuerant repudiare impulsit. **Hugo ubi supra.** Constantius igitur cesar in gallia. primo prelio ab alemannis perfligato exercitu suo. vix ipse subreptus est. Secundo autem satis secuta est secunda victoria. Nam paucis horis. lxx. milia alemannorum cesa referunt. At maximianus augustus. v. gentianos in affrica perdomuit. Dioclecianus autem achilleum obsessum per vii. menses apud alexandriam cepit & interfecit. Sed imoderata victoria versus alexandriam in direptionem dedit. egiptumque totam perscriptionibus fedaui. Erat autem cum diocleciano in illis diebus constantinus iuuenis. inclitus filius cesaris constantij. quez ex helena prioris sua coniuge precreauerat. Que dioclecianus dolo primere galerio instigante sategabat. Sed cognita fraude ad patrem suum saluus diuina prudentia remeauit constantinus. At maximianus galerius cum duobus iam preliis aduersus narseum conflixisset. tercio aggressu victus. amissis copiis ad dioclecianum refugit. A quo arrogantisime exceptus est ita ut per aliquot milia passuum purpuratus ante vehiculum eius cucurrisset referat. **Eusebius. vii. libro.** Porro predictae persecutionis ignis exordium inter seculos militares qua scintilla conflauit. Cuius quereret si qui essent inter milites christiani. plurimique ex eis militiam pro fide christi. non pauci etiam animas posuerunt.

VII. Passio sancti victoris militis massiliensis.

Ex gestis eius.
Sub maximiano igitur passus est in urbe massilia victor miles. Dum enim illuc venisset maximianus pacta nuptiarum eorum thebeorum. decreuit ut omnes aut diis sacrificarent aut exquisitis mortibus depirent. Dum autem huiusmodi decreto christianorum animi turbarent. beatus victor in medium se ingerens statim apprehenditur. & prefectorum tribunalibus presentat. Vbi cum fide christi constanti vultu & voce libera testaretur. primus circumstantium clamor attollit. Et cum multas iniurias ab omnibus tolerasset. prefecti decreuerunt. ut causa eius ad audientiam cesaris deferretur. Qui statim presentie eius sistit. & multis accusationibus undique impetit. summis terroribus ad sacrificia purgetur. At ille terrete robustior spiritus sancto repletus. impatorem & preces eius mira prudentia confutauit. euacuans idolorum cultus & fide christi certa ratione firmans. Tunc cesar in rabiem con-

uertit. & ad iussu eius martir dei funibus coartatus per totam urbem trahi precipit. ut ex ignominiosa eius pena & deorum iniurie vindicarentur. & christianorum animi tererent. Tali ergo ludibrio spectantium oculis satiat. iterum tribunalibus presentat. & de negando christo & diis adorandis actus iterum poratur. Beatus victor ad singulas eorum objectiones sapienter respondens. cunctos quidem oppressit rationum potestate. sed cum ab insensatis vnum iubetur eligere aut placare deos. aut infeliciter deprecari. Si sic inquit proponitis. quod verbis docuimus & exemplis videbitis. deos sperno. christumque profiteor. quecumque potestatis date supplicia. cumulate tormenta. Et statim asterij iussu patibulo affigitur & torquetur. Sed ibidem orans apparente sibi domino recreatur. Post hoc in carcerem mittitur. sed statim celesti lumine et angelica visitatione confortatur. Et dum exultans psalleret. tres milites alexander longinus & felicianus eum custodientes dum hoc viderent. ad pedes eius prostrant. ac penitentes baptizari se petunt. Hec audiens imperator milites quidem capitali sententia damnauit. victorem vero ouersionis eorum actorem iterum suspensum & fustibus & neruis taureis laceratum. ad carcerem reuocauit. Peracto autem triduo dum idem per omnia regit. in eum minime & terrores. maledicta & conuicia. denuo renouant. & iussu cesaris coram iouis ara componitur. Sed vir sanctus de ipsa sacerdotis manu statum soletenus pede prostravit. & prius eodem pede iussu maximiani priuauit. Ad ultimum vero corpus & animam deo redditurus. edicto cesaris ad molem dum ducit. & mox mole suppositus. crudeliter conuassatur. Sed cum dissipata paulopost diuinitus machina spirans aliquantulum videret. amputato ei capite mox celsa vox audire. Vicisti victor bene vicisti. Iussu autem cesaris eorum corpora marinis fluctibus immergunt. Sed ministrantibus angelis natu celerissimo in litus oppositum transferunt. Ibi quoque a christianis decenter sepulti. multa petentibus pie beneficia largiunt. **VIII.** De quatuor coronatis.

Ex gestis eorum

Dioclecianus autem pergens panonias ad metalla diuersa in presentia de motibus abscondenda. dum omnes artifices metallicos congregaret inuenit inter eos viros in arte quadrataria mirificos. claudium. castorium. sempzonianum. & nicostратum. Hi occulte christiani erant & quidquid in sculptura operabantur in nomine domini nostri iesu christi sculpebant. Unde & opera eorum nitida diocleciano placebant. Cuius in monte porphiretico quod dicitur igneus. cum multitudine artificum missi lapides incidere. claudium bene sequebatur ars. quia in nomine iesu christi omnia faciebat. Simplicius autem qui gentilis erat ouerentia omnia quecumque faciebat non erat. cui dixit nicostратus. Frater quomodo ferzamentum tuum confringit. At ille. Rogo inquit te. tempera mihi ut non confringat. Claudius autem accepto ferzi sculptura benedixit ferzum in nomine domini iesu ut esset forte & sanum ad faciendum opera. Et tunc cepit simplicius bene & recte cum ferzamentis suis operari. Et miro studio cepit inquirere quod esset genus temperamentum. quia nunquam argumenta ferzamentorum eorum frangebant. Sempzonianus ait. creator omnium ipse facturam suam confortauit. cui simplicius. Nunquid non deus iouis omnia facit. Respondit. Blasphemasti Deum cui confitemur & dominus iesus christus & spiritus

omnia creavit. Nam quem tu deum dicis exculpi
 tur manibus nostris. cui simplicius ait. Adiuvo te
 p deum solem. ut dicas mihi quis e iste deus qui
 omnia creavit. in cuius nomine vos tam bene ope
 ramini. Video inquit nescio quem occulte pcamini.
 Declarate mihi deprecationem dei vestri. ut ami
 cicia mea pfruamini. Cui dixit claudius. Fideliter
 tibi dicimus. ut credas in dominum hiesum xpm
 filiu dei. ac pcpias baptisnu & omnia ministra
 bun. At ille. Ergo inquit noli te tardare. ut vo
 biscu vnanimis sim & in arte & in religione. Tnc
 duxerunt eu ad sanctu quirillu episcopu de anti
 ochia adductu cu multis alijs cofessoribus p xpi
 nomine cathenis cōstrictu. & iam in tribus annis
 multis verberibus laceratu. & roganerunt eu ut
 baptizaret simpliciu. Quo baptizato ad opeza sua
 redierunt. IX. De passione eozu &
quatuoz cornicularioz.

Uides vnus de phis qm sine signo crucif
 nihil facerent. iratus ait. Hoc signu ma
 gice artis e. Ad crudelitatem em pmet. et
 p ipsum a vobis omnia pspere agunt. Accusave
 runtq; eos phi apud augustu. At ille delectatus
 opibus eoz iussit victorias & cupidines & con
 chas fieri. maxime aut asclepium. Et fecerunt qui
 dem conchas victorias & cupidines. sed no ascle
 pij simulacru. Propter qd a phis accusati ab au
 gusto redarguti sunt. Cui respodit claudius. Pie
 tati tre semp auguste obediimus. sed imaginem
 hominis miserimi nunq faciemus. Quia scriptu
 e. Similes illis fiant qui faciunt ea &c. Tunc ma
 gni exardescens contra eos dioleclianus causam
 commisit tribuno nomine lampadio. Qui sanctos
 nolentes adorare solem. iussit in custodia publica
 retrudi. Post hoc aut expoliari. & scorpionibus
 mactari. Sed in eadem hora arrept? e a demonio
 & seipsum discerpens expiravit sedens in tribu
 nali suo. Hec cu audisset dioleclianus irat? iussit
 eos in loculis plubeis viuos recludi & in fluuijs
 picu. Quod audiens sanctus quirillus in carcere
 se afflixit & ad dominu migravit. Passi sunt autē
 vij. idus nouembrijs. Post dies vero. xlij. Nichode
 mus quidam xpianus loculos cu corpibus leuauit
 & in domo sua posuit. Cunq; dioleclianus roma
 venisset & omnez milicia ad sacrificandu aslepio
 compelleret. maximeq; milites vbane pfectore.
 iij. cornicularij reluctantes nolebant sacrificare.
 Quos iussit ante ipsum simulacru ictibus plum
 bataru deficere. Corpa quoq; eoz in platea canis
 bus iactari. Que etiā iacuerut ibi diebus quinq;
 Tunc beatus sebastianus nocte cu melchiade epo
 collegit ea & sepeliuit in via lauicana. Quod cum
 non eodem tempore sed post duos annos euenis
 set. & eoz corpa repiri non possent. iussit beatus
 melchades episcopus ut sub nominibus supradi
 ctoz sanctoru. scz claudij nicostrati simphoriani
 & castorij anniuersarius eoz dies recoleret. vij.
 idus nouembrijs. Horuz aut quatuoz coronatoz
 nomina que post eoz passionem interiectis annis
 domino reuelante ostensa sunt. Ista sunt seuerus.
 seuerianus. carposorus. & victorinus. X.

De sanctis sebastiano marcelliano & marco.
Ex gestis eozum.

Dorzo beatus sebastianus cum esset ciuis
 mediolanens. diolecliano & maximiano
 impatoribus ita car? erat ut pncipatu

ei prime cohortis eraderent milites quoq; eu qua
 si patres venerabant. Cristo igit quotidie sedulu
 exhibebat officiu. sed agebat ut hoc sacrilegis re
 gibus esset occultu non passionis timore pterit?
 sed ut xpi militem ub clamide terreni imperij ter
 gens. xpianoz animos quos in tormentis deficer e
 videbat pfortaret. Clarissimis igit viris marcellia
 no & marcho geminis fratribus in vinculis p xpi
 nomine constitutis quotidie solaciū exhibebat. Et
 tam eis q seruis eoz cum quibus tenu fuerant sa
 lutaria fidei consilia ministrabat. ut fugitiua secu
 li blandimenta premerent. & momentanea tormē
 toz genera non timerent. Qui cu acquiescerent &
 verba carnificu patienter trāsirent capitalē iussi
 sunt subire sententiā. nisi sacrificijs idolor con
 tinent. Quoz pater traquilinus & mater marcia.
 illos sequebant cu vxoribus eoz & filijs. Vnde
 & a cromancio pfecto. xxx. diez inducias impe
 trarunt in quo scz spacio cu eis agere ut ad thu
 rificandu idolis pserent. Accedentes igit ami
 ci eoz dicebant eis. Vnde vobis tam dura mens.
 tam ferreū pectus. q canicie patimini patris abj
 cere. & matri iam decrepite nouos pcos afferre.
 Incompabilis dolor. vita ptemnie. gloria respuit.
 & ptemptis omnibus pietatis affectibus. moris
 atrocitas appetit. His talia dicentibus. mater mi
 sera se clamans aduenit. & soluto crine canos sue
 senectutis ostendens corā eis vestem qua pectus
 tegebat scdit. cunctisq; flentibus laxis pellibus.
 mamillas quas suxerat ostendebat blandimenta
 eoz infantie exhibita. memorabat. Heu inquit me
 miserā. luctus vndiq; circūuallat. Amitto filios
 ad mortem vltro pperantes. quos si mihi hostes
 auferent. p medios sequer acies bellatoru. si tu
 dicia violenta occluderent carcerē simul irrumpez
 mortura. Nouū hoc pendi gen? in quo carnifex
 rogat ut pimat. vita optat ut pereat. mors opta
 tur ut veniat. talia matre psequente. pater mhy
 mus & senex manib? seruoꝝ adducitur & cigneo
 capiti puluerem aspgens. huiusmodi voces ad ce
 lum dabat. O fili baculus senectutis mee. & gemi
 nū lumen visceru meoz que ista repente insania.
 mortis vos amatores facit. Nunquā ista iuuenib?
 placuit Venite huc iuuenes & flete sup iuuenes
 sponte peuntes. Accedite patres. phibite talia fie
 ri. ne & vos talia patiamini. Dum hec & talia se
 nior ageret. ecce amboꝝ iuges cum natis pprijs
 quos eoz aspectib? offerebat dicētes. Quibus
 nos seruituras relinquitis. Quib? coniugij vestri
 caritate traditis. heu q ferreū pectus. q impio
 crudelitatis genere parētes despiciatis. amicos re
 spuitis. vxores abicitis. filios abdicatis. & vosip
 sos carnifici vltroneos exhibetis. Tunc iter vxo
 rum lacrimas & filioꝝ suspiria ceperunt in lites
 xpi mollescere et animos flectere ad dolore. huc
 spectaculo sanctus sebastianus intererat XI.
Qualiter beatus sebastianus ees in temptatione
confortauit.

Hic ergo vir xpianissimus que occultab e
 militaris habitus. vbi vidit athletas di
 immenso certaminis pondere fatigari. in
 medio eoz se obiciens ait. O fortissimi milites xpi
 p nimia virtute fortiter puenistis ad palmas. et p
 misera blandimēta coronā deponitis sempiternaz
 Discat nunc p vos xpi milieū fortitudo. fide poti
 us armari q ferro. Erigite a terrenis affectibus.

trophæum vestri certaminis. Isti quos plorantes
 attenditis gauderent utiq; si possent scire quod no-
 stis. Nam si sciret altera esse vita perpetua. ignara
 tristitia. profecto nobiscum festinarēt ad illam ptinge-
 re. ista fugitiua p nihilo oputantes. que omnes i-
 se credentes semp sefellit. omnes de se psumētes
 irrisit. atq; vtmā solius mendacij culpa esset ob-
 noxia. & nō p omnia crimina suos currere cogere
 amatores. Ipsa dat edacitate glotonibus. naufra-
 gium pudoris adulteris. execrabilem puerita tem-
 incestis. Ipsa admonet furē vt rapiat. iracundū vt
 seuiat. mendacē vt fallat. Ipsa tollit iudicibus iu-
 sticiā. castis pudiciā. moribus disciplinam. Et vt
 maiora que suis amatorib; ingerit crimina memo-
 remur. Si frater aliquādo fratrem. si filius patrem. si
 amicus amicū necauerit. nunquid nō p sentis vite
 amore ducti. ista mittūt. Dum em illa plus iusto
 diligūt. iniquo se omnes odio psequunt. Vt quid
 em pirata iugulat nauigantē. vt quid laro pimit
 viatorē. diues opprimit pauperē. supbus humilez
 nisi vt ab infelicissimis isti carnali vite carnalibus
 seruiat. Postq; vero de spurcicia fuerit sagmata
 seruietes sibi. tradit filie sue id ē morti eterne. Ex
 hac em nata ē mors quādo primi parētes gule sue
 & oculoꝝ libidini seruiēt. Et idō qui ad eternā
 vitam fuerāt facti. huc in istā mortis imaginē sunt
 iactati. Hinc iterū ad inferos deuoluit. nihil secuz
 nisi peccata portātes. Hec ē vita que vos fallit o-
 amici vt amicos vestros ad vitā euntes ppetuaz
 iniusto p̄silio reuocetis. Hoc vos istigat o diuges
 vt beatoꝝ etiā martirū mentibus. p pietatis colo-
 rem impietate suggeratis. Qui si vobis p̄sentiret
 pauco quidem tēpore vobiscū esse possent. & po-
 stea separi. & ita separi. vt nūq; vos inuicem nisi
 in tormētis ppetuis videretis. Vbi edax flamma
 increduloꝝ animas deuorat. Vbi dracones labia
 blasphemantiū comedūt. Vbi serpentes moribus
 suis increduloꝝ pectora depascūt. vbi ululat &
 gemitus sonat. vbi clamor p̄fus & incendiꝝ ar-
 dor extorquet. Hec aut tribulatio nullo fine oc-
 cludit. sed ad rediuiua supplicia qui adustus fuerat
 reparatur. Hanc igit & istos euadere permittite. &
 vosipfos eripe cogitate. Nolite timere. non em a
 vobis sepanē. sed vadunt in celū vobis p̄parare
 sidereas mansiones in quibus cū eis impetū gau-
 deatis. Vbi non impediunt occupatione delicia.
 vbi nulla sollicitudine securitas conturbat. Lu-
 ctus & gemitus nunq; audiē. sedum vel deforme
 nunq; vidē. sed omni formositate & elegantia si-
 ne intermissione. patētes oculi p̄fruiēt. himnoꝝ or-
 gana iugiter sonāt. que ad laudem dei ab angelis
 decantant. Ibi odor aeris p̄ delectationē p cūcta
 membra diffundit & refectio melliflua gustu su-
 scipit. Hoc vnicuiq; sapiēs quo fuerit delectat.
 statimq; qd̄ occupierit anima eius. occupiscentie fa-
 mulanē vniuersa paratissimo effectu. Vnde si in
 hac mortali vita p̄tra cōcupiscentias suas aliquis
 pugnaverit. quasi qui hic eas expenderit. illic eas
 itegras a creatore suo consequet. Ipse em creauit
 homines vt viuerēt. & mortē iuxta introitū po-
 suit. vt timore mortis homines refrenati alterā vi-
 tā querant. XII. **Sermo eiusdem**
de p̄emptu presentium.

S quis aut iterogaret cur a creatore di-
 uitie facte sunt. si eius lege cōtemnende
 sunt. Respondemus ita diuitias a creato-
 re factas vt alloquant qd̄ammodo amatores su-

os dicentes. Sic nos amate vt nunq; a vobis sepe-
 mur. sequi vos morientes nō possumus. antecede-
 re vos possumus viuentes. si tamen ipi iubetis.
Cupidus fenerator aurū tradit homini qd̄ dupli-
 catū recipiat. Agricola terze semina p̄mittit vt cē-
 tuplum q̄rat. Proch nephas debitor feneratori &
 reddere p̄ualet. & terra agricolę semina multipli-
 cata restituere. Deus aut diuitias tuas si a te acce-
 perit. amplificatas reddere n̄ potest. Inquiris nūc
 cur diuitias dedit tibi deus. si ipse a me reddēde
 sunt. Tradidit ipse eas tibi vt scias quanta sit in
 eis requies. quāta voluptas. quantus luxus. vt p
 has habens caritatē cū actore diuitiarū. ipsi eas
 tradas custodiendas. quia si ipsi eas nolueris tra-
 dere. aut edacitas gule eas inuadet. aut luxuria tibi
 eripiet. aut certe mors auferet. Nunquid si trā-
 sires p medias acies barbaroꝝ. & inueires virūz
 forte te diligentē. qui etiā sacculū pecunie tibi de-
 disse. dicentē tibi. Da mihi custodiendas pecuni-
 as has quas dedi tibi. quia barbari ibi insidiant.
 vt eas tibi auferāt. Quas cū tibi abstulerint. suis
 te gladijs laniabūt. Nōne supplex rogares. vt eas
 ipse susciperet. de quo certus esses. qd̄ etiā amplio-
 ra qd̄ accepisset redderet. & te ab hostibus libera-
 ret. Similiter delicias. qui habet aures audiendi
 audiet dicentes sibi. Si vere nos diligitis. illi nos
 p̄mendate. qui nos vobis integras & illibatas re-
 stituet. In hac uita si nostrū uolueritis occupare
 officiū quasi hic expense. ibi uobis omnino negabi-
 mur. Dimittite nos iterim seruire morituris quia
 idcirco breuiati sunt dies mortalibus. ut immorta-
 lib; iugiter famulemur. Sic em p̄pter electos bre-
 uiabunt dies. ut seruitus nostra sit longa iniustis.
 Seruimus quidem festino cursu impijs & scelera-
 tis & turpibus non sponte sed p̄pter eum qui nos
 subdidit. Liberabimur tamen a seruitute corrup-
 tionis. & reuocabimur ad libertatē glorie filioꝝ
 dei. nolite itaq; o amici. o parentes. o diuges a ui-
 ta ad mortē quos diligitis reuocare. Hoc em cū
 dyabolo. piscibus hamū tendere. & ad modicam
 suauitatē inuitare in qua latet mors interior. Pre-
 sens dolor aut leuis ē & tolerabiliter sustineri po-
 test. aut grauis & cito finez affert. Dolor uero fu-
 turus nunq; finiendus aggredit. & acrius subin-
 de qd̄ inchoauerat seuit. Ne ergo timeamus una
 hora dolorē cū corpore. qui optamus cū xp̄o gau-
 dere. Nostras lacrimas in gaudiū uertamus & n̄
 quasi mortuos plangam. quos cum xp̄o regnatu-
 ros credim. XIII. **De splendore sup-**
eum ueniente quem uidit zoe.

Hec igit beat; sebastian; induit; clamide
 succinct; baltheo cū diceret. subito per-
 unam fere horā splendore nimio de celo
 ueniente illuminat; ē. & sub ipso splendore iuue-
 nis pallio candidissimo amict; apparuit iuxta eū
 Hec aut gerebant; intra domum primipuli nico-
 strati. cui; uxor nomine zoe ante sex annos egritu-
 dinis nimietate facta erat muta. Hec cū miraculi
 stupore teneret. annuebat manu omnib; qd̄ qua
 si expradi essent. qui tam euidēti beati uiri asser-
 tioni nō crederent. Qui ut uidit secreta cordis. li-
 gua explicari nō posse ait. Si uere seru; xp̄i sum;
 & uera sunt omnia que ex ore meo hec mulier au-
 diuit & credidit. Iubeat domin; me; ad eam re-
 dire officiū labioꝝ. Tunc exclamās mulier ait. Bea-
 tus es tu. & benedict; sermo oris tui. & beati qui
 credunt p te. Ego em uidi oculis meis angelū ad

te de celo uenientē . & libros ante oculos tuos te-
nentē . ex quorum lectione uniuersa sermonis cui
ratio decurrebat . **Benedicti** qui in his uerbis cre-
diderūt . & **maledicti** qui in uno uerbo dubitauē-
runt . quia sicut auroza supueniens omnes noctis
tenebras excludit . ita lux sermonū tuorum omnē ca-
liginem & ignorantie cecitate extergit . **XIII.**

**De uersione nicostrati primifcrinij . & aliorum
plurium .**

Hec uidens nicostratus genibus eius ad-
uolutus veniam petebat . eo q̄ sanctos
dei marcellianum & marcū impiali iussu
haberet in uinculis . & solutis illis . genua eorum am-
plexus . rogabat eos abscedere dicens . **O** q̄ felix
essem . si p̄ salute uestra possem mereri p̄stringi .
**Qui dixerunt . Si tu fidei gloriā q̄ nondū habue-
ras accepisti . quomodo nos q̄ ab infantia habui-
mus relinquentes . passionis nostre tibi calicē da-
mus . Cum hoc audientes omnes pariter fletibus
penitentiam ostenderent . marcus ait . **D**iscite pa-
tres facti quia hec tota belli dyaboli calliditas ē
a supplicijs corpus erige . & animā uicij subuiga-
re . Sed qua ratione mori timeant qui sciunt hanc
hominis esse naturā non penam . Quantos huius
falsae uite amatores . ruina grauis oppresit fulmen
incendit . naufragiū p̄didit . gladius percutit . & istas
miseri cū doloribus amittentes . ueram illā penitē-
tiam inuenire non possunt . Ad illā em̄ nō ducit tor-
tura sed causa . Eodem igit̄ penarū genere . & inno-
centibus salus eterna offert̄ . & pena delinquentibz
irrogat̄ . **T**unc nicostratus cū iuge sua petijt mi-
serum xp̄iane religionis . Cui sebastianus ait . **A**u-
di p̄siliū . Omnes uinctos & clausos in unū re-
dige & tunc sacre legis antistite adhibeo . ut cum
omnibz qui credere uoluerint sancta suscipias sa-
cramenta . **C**ongregatis aut̄ omnibus uinctis i do-
mum eius . ait sanctus sebastianus . **C**rimina dyabo-
lica si dei cedant uirtutibus . reatus uestra morte
excludit̄ . **A**d illum igit̄ redeundū ē . qui filiū suū
unicū passionibus & morti tradidit . ut nos a pas-
sionibus & morte p̄petua liberaret . **T**unc omnes
p̄strati cum lacrimis ceperūt penitentiae uocibus
exclamare . & se xp̄o uelle credere . **Q**uos sanctus
a uinculis exsoluit iussit . & polycarpū presbiterū
qui causa p̄secutionis latebat ad eandē domū ad-
duxit . **Q**ui uidens turbā benedixit deum . **S**ed &
claudius cōmentariens . supuenit . duosqz filios su-
os unū idropicum & alterū uulneribus impressis
adduci fecit . omnesqz simul baptizati sunt . namer-
ro . lxxiij . **F**ilij autē claudij ita de fonte sani leua-
ti sunt . ut nec in eis morbus appareret . **T**raquil-
linus autē crisinate **L**initus interrogatus a san-
cto polycarpo si crederet in patrē & filiū & sp̄-
ritum sanctū . statim ut dixit credo . solute sunt ma-
nus eius nodose & genua . & plante pedum . **I**ta
em̄ podagrīco dolore stractus fuerat ut rix ma-
nibus portaret̄ . **O**mnes ita baptizati p̄ dies . xv . i
dei laudibus p̄durantes die ac nocte . quasi fideles
milites parabant animos suos pro xp̄o nomine in
martirio bellaturi . **B**aptizatus ē cromatius uerbis
p̄fectus cū filio suo tiburcio . & ex familia ei . **M**-
cccc . anime quas omnes manuissionis gratia a
seruitutis nodo absoluit dicens . q̄ qui patrē deū
habent . serui hominū esse non debēt . **XV.****

De his qui optione sibi data martiriū elegerunt .

Dum autē xp̄ianorum fieret p̄secutio tunc
sancti gay pape consilio habito cromatius
omnes in domo sua latenter recipiebat
atqz fouebat . **C**unqz iam eius opinio celari nō pos-
set . meruit ex sacro rescripto ut remozaret̄ in cā-
po uolito . tribuitqz copiam omni xp̄iano secū ire
uolenti ad p̄secutionem declinandam . **V**enit itaqz
gayus episcopus in domū eius & ait omnibus .
Dominus iesus xp̄c p̄scius fragilitatis humane
duos in se credentibus gradus p̄stituit scz p̄fessio-
nis & martiriū . **S**i qui igit̄ p̄odus martiriū se pos-
se sufferre desperent . p̄fessionis gratiā teneant &
cum filijs nostris cromatio ac tiburcio p̄gant me-
cūqz in hac urbe qui uolunt remaneāt . **N**on enim
terrarum spacia diuidunt . quos xp̄i caritas necit̄ .
Tunc exclamauit tiburcius . **O**bscuro te pater . ne
me p̄mittas terga p̄sequentibus dare . **M**ibi enim
valde iocundū ē mortē p̄ uita eterna subire . **T**ūc
sanctus gayus p̄gaudens fidei eius flebat . **R**emā-
seruntqz cū eo marcellianus & marcus & horum
pater tranquillinus & beatus sebastianus & tibur-
cius . **N**icostratus etiā cū fratre suo castorio & cō-
iuge sua zoe . claudius cū uictorino fratre suo &
filio suo limphoziano . **H**oz marcellianū & marcū
p̄stituit episcopus dyacones tranquillinū uero p̄-
sbiterum . **S**ebastianum uero ecclesie defensorem .
Ceteros autē subdyaconos . **M**ozabanē autē omnes
apud castulū quendam xp̄ianum zetarium palacij
latenter . die noctuqz fletibus & ieiunijs orantes
deū . ut digni hērent p̄fessionis sue tolerātia scōz
martirum numero sodari . **M**lti etiā infirmi p̄cibz
eorz sanabant̄ . ceci illuminabant̄ . demones eiciebā-
tur . **T**ransiens autē tiburcius occurrit hominī qui
de alto lapsus caput & omnia membra cassauerat
sibi . ita ut de sepultura eius agere . & dicens sup-
eam lente orationez dominicam incolumē eū red-
didit . parentesqz ei a turbis segregans . uirtus
tem eius xp̄i nominis annunciauit . **O**bscuroqz eos
pape qui eos baptizauit . **XVI.** **P**assio zoe
tranquillini & nicostrati cū socijs suis .

Beata autē zoe in natali apostolorū cū ad
confessionem beati petri oraret . ducta ē
a paganis ad patronū iramuachie . & cō-
pellebat̄ maris facicule thūs incendere . **C**ui illa
respondit . **M**ulierem compellis marti sacrificare .
ut ostendas martē uestruz mulieribus delectari .
Sed ille impudicissime ueneri potuit pudore ex-
pere . mihi uero tropheum fidei i fronte portandi
non poterit p̄ualere . **T**unc misit eam i custodia
obscurissima ubi p̄ . v . dies nec lumen uidit . nec ai-
bum uel potū sumpsit . sed tantū uox eius qui eā
clauserat audiebat̄ dicens . **M**ortis fame & ceci-
tate . nisi te libaturā p̄miseris . **P**ost . vi . dies . iussa
ē a collo & a capillis in arboze excelsa suspendi . &
subter fumū ex sterquilinio adhiberi . **Q**ue statim
ut suspensa ē in p̄fessione . domini emisit spiritum .
Tunc illi corpus eius auferentes saxo ligauerunt
& alueo tiberis immiserūt dicētes . **N**e xp̄iani cor-
pus ei collant & faciant eam sibi deam . **I**git̄ cele-
brato eius martirio uenit in somno beato sebastia-
no & narrauit ei qualiter martiriū domini susce-
pisset . **Q**uod cū narraret sebastiano . prorupit trā-
quillinus et ait . femine nos ad coronā antecedunt .
ut quid uiuimz . **E**t descendens . viij . die ad beati
pauli apostoli confessionem accessit . nihilominus
et ip̄e passus iudicis . tent̄ a populo lapidat̄ ē et
mortuū . eiusqz corpz tiberino gurgiti mācipatum

est. Item nicostratus & claudius vna cū castorio & victorino & simphoziano cū corpora sanctorum pro ora tiberina requirunt. tenti & ad aures perfecti ducti sunt. Eratq; fabianus iudex qui eos ad sacrificandum hortabatur. & p. x. dies eos minis & blâ diis agens. in nullo penitus potuit commouere. Tunc fecit de eis suggestionem impatori. qui cum eos torqueri iussisset nullaq; ratione tormentis compulsi cederent. iussit eos in medio mari precipites dari. Immensis itaq; artati ponderibus. pelagi fluctibus dati sunt. vt inter aquas martirium celebrarent.

XVII. Passio sancti tiburcij martiris.

Tnsidiabant itaq; infideles fidelibus & iniquo furore xpianum non poterant nec nomen audire. Interea torquat? quidam apostata sancto gaio ep̄o callide se simulata fide sociavit. Qui dum a beato tiburcio viro scolastico nobili ac sancto. frequenter argueret qd capillos arte sponeret. qd assidue ludendo pranderet. qd feminas se libenter aspectibus daret. & qd a te iunijs & orationibus & vigilijs fratrem se tolleret si uulauit se momentē equanimiter accipere. & egit arte quatenus orantē sanctū tiburciū infideles comprehenderent. In qua apprehensione seipsum tenent fecit. & simul ad secretarium iudicis seuentis potuit. At ubi introducti sunt fabian? ad torquatū ait. Ignoras qd iusserunt inuictissimi principes vt qui sacrificare dijs noluerit diuersis supplicijs maceretur. Qui respondit. Hic magister me? semp me docuit. qd hunc video facere necesse ē vt faciam. Tunc fabianus uersus ad tiburciū ait. Quid ad ista respondes tiburci? ait. Torquat? diu ē qd se xpianum esse mentis? ē. Credis hunc xpianū esse. qui in lenocinio suo moliendo capicio simbras omittere. qui tonsorē diligit. qui sic molliter gestit. qui fluxū gressum in p̄bo visu distēdit. qui viros negligenter agit. feminas libenter intuet. Nunq̄d tales seruos xps habere dignatur. At hic qualis semper fuerit nunc euidenter ostendit. Respondebat i eo cicropiā edacitatē & vini potationē. ac sepulcra diuini nominis sanctitatē. Manducabat. bibe- bat & euomebat. & nunc xpianos accusat. inermē iudicē incitat nolentē gladium porrigit & vt demons ceruices nostras inclinem? hortatur. Videmus uotū tuū. & uenena peccatoris intuemur. Ac cingere nūc o crudelissime utere carnificis officio uendica tibi & ipsius iudicis uocē. applica eculeas suspende xpianos. damna. p̄cute. incende. Omnis nobis uilis ē pena. ubi pura ē consciētia. Fabian? ait. Restitui te generi tuo. & hoc esto qd natura dictauit. Nobis em̄ nat? ad tantā deuolut? es fecerit vt possis & supplicium simul & infamiam subire & mortem. At ille respondit. Opudentissimū uirum & romanis iudicē constitutū. quia meretricē uenerē. & incestuosissimū iouem. & mercuriū fallacem. & saturnū filiorū occisorē colere nolo. i familiā generositatis incurro. Et quia vnū & uerū deū qui i celis regnat adoro & uenero. mibi supplicia immanē. Tunc fabian? iussit ante pedes eius carbones arduentes effundi. dixitq; ei. Elige tibi vnū e duob? . Aut thura in istos carbones adijce. Aut sup eos nudis pedibus incede. Qui facies signū crucis ostanter sup eos ingressus ē nudis plantis. Dixitq; p̄fecto. Disce xpm quē speremur esse deū et ipsum creaturis dominari. Et nunc tu mitte manū tuā in aquā calidā in nomine iouis et si potest faciat te nō sentire ardues. Nam i nomine do-

mini nostri hiesu xpi vidē mibi qd sup flores rose os gradiar. quia creatura ipsa creatoris sui seruit ipio. Fabian? ait. Quis ignorat arcē magicā vos docuisse xpm uestrū. At ille. Obmutescē inquit infelix et noli auribus meis hanc iniuriā facere. vt audiam te rabido ore mellifluū et sanctum lacerare nomē. Tunc irati fabiani iussu ductus ē in uia la uicana. et effundēs orationē ad deū. vno ictu gladij verberat? abcessit. Ibiq; xps postmodum ad laudē nominis sui multa beneficia p̄stitit.

XVIII. Passio sanctorum castuli marcelliani et marci ac sebastiani.

Dost hoc egit torquat? vt castulus zetarij us palacij. hospes sanctorum arearē. Hic apprehensus et tercio audicus in p̄fessione domini p̄durans. missus ē in foueā et dimissa ē super eum massa harenaria et sic cū palma martirij migravit ad xpm. Post hoc marcellian? et marc? tēti sūt. et abo ligati ad stipitē acutos sudēs i pedibus acceperūt. Quibus dicebat fabian?. Tandiu fixis plantis stabitis q̄diu dijs debitū officium reddatis. Tunc ambo fratres in ligno p̄fixi p̄fallebāt interse dicētes. Ecce qd bonū et qd iocūdam habitarē fratres in vnū. Cūq; trāssissent vna dies et vna nox et illi in psalmis et himnis p̄seuerarent. iussit eos ambos ubi stabāt lanceis p̄ latera p̄forari. Sicq; cū martirij gloria ad regna sidera migrauerūt. His expletis beat? sebastian? uentus est. quia p̄fect? impatori diocleciano de eo suggestit. Quem ille uocās ad se ait. Ego te inter p̄imos palatij mei semp habui. et p̄tra salutē meā in deorum iniuriā hacten? latuisti. Qui dixit. Pro salute tua semp xpm colui. et p̄ statu orbis romani ipsum qd in celis ē semp adorauī. p̄siderās a lapidibus auxiliū petere infani capitis esse et uani. Iratus impator iussit eum duci in mediū campi et quasi signū ad sagittandum ligari atq; a sagittarijs figi. Tunc milites implētes ita cū hinc inde repleuerūt sagittis. vt qd si iritius ita esset ictibus sagittarū insitus. et est m̄ates eū mortuū abierūt. Tunc relicta uxor martiris castuli zetarij. nomine birenes abiit vt noctu corpus eius tolleret et sepeliret. et inueniens eum uiuentē. adduxit ad domū suā et inter paucos dies integrā in omnibus mēbris recuperauit salutem. Cūq; omnes xpiani ad eum uenirēt. hortabant eum abscedere. Ille aut oratione facta descendit. et stans sup gradū eliogabali uenietibus impatoribus dixit. Iniquissimis subreptionibus animos impij uestri temploꝝ pontifices obsident suggerentes de xpianis falsa omēta dicentes eos reipublice aduersarios quoz p̄cibus ipsa reipublica meliorat? et crescit. Cūq; talia diceret dioclecianus ait. Iste nō ē sebastianus quem sagittis iusseramus interficere. At ille. Ad hoc inquit dominus hiesus cristus me suscitare dignatus ē vt ueniat? uos et cōtester corā omni populo. iniusto iudicio p̄secutionem uestrā in xpi famulos ebullire. Tunc iussit eū in ipodromo palatij duci. et tandiu castigari qd diu spiritū exalaret. Post hoc tulerūt corpus eius nocte et in cloacā maximā miserunt dicentes. Ne forte xpiani eū sibi martirē faciāt. At beatus sebastianus i somnis beate lucine maerone apparuit dicens ei. Iuxta circū inuenies corpus meū in vnco pendens. Hoc sordes nō tetigerunt et dum leua ueris p̄duces illud ad cathacumbas. et sepelies in initio cripte iuxta uestigia aploꝝ qd et fecit.

XIX. Passio sancti menne militis.

Ex gestis eius.

Dassus est & sanctus mennas eo tempore quod sub duce agrico militiam agens impatoribus ita carus fuerat. ut multorum animas quas videbat pro christi nomine diuersis supplicijs affici. vultibus suis erigeret. & sanctis eloquijs confortaret. Denique a terreni regis militia declinans & in occultis abditisque locis se offerens. cum impatorum natalicia celebrarent. multitudinem populi vndique concurrentem. vna cum ceteris theatrum ingressus est. Aspiciens autem impatores sedere pro tribunali & agone christianorum diuersis supplicijs impendi. palam in medio theatri clamitans ait. Ecce apparui non querentibus me. Audientes impatores quod tam constanti animo auderet ista dicere. aspicientes quoque in eum. effigiem heremite cuiusdam ignorata. hirsutaque genas. iusserunt eum tradi pirro duci. qui sedens pro tribunali cernensque in eius professione christi constantiam. fecit eum in eculeo leuari. & a ministris exungulari lampades quoque igneas eius lateribus applicari. Sed & plagas eius tormentis madidas. dicio fricari. atque carbones igneos super easdem imponi. Post hoc sudas ferreos iussit pro pavementum aspergi. & sic eum ligatis manibus & pedibus extensum trahi. quousque omnes artus eius membrati possent dissipari. Plumbaris quoque collum eius & maxillas tundi. Tandem quia cum in his omnibus immobilis permaneret. a spiculatorum caput eius ablatum. & igni deditum est. sed furum a christianis corpus eius & e medio ignis ereptum. est ac sepultum. Passus est autem in scythia metropoli frigie. *XX.*

Passio sanctorum dorothei & gorgonij cum socijs Ex historia ecclesiastica libro octauo

Quoniam autem persecutionis flama quae a militibus sumptis initium. tota pro populis & sacerdotibus exaggerasset incendia. possibile non est numero apprehendi. quanti quotidie pene pro singulis urbibus & prouincijs martires efficiebantur. Apud nicomediam vnus de nobilibus simul ut vidit contra dei cultores in foro crudelia edicta perdere. calore fidei ignitus. publice populo inspectante. iniecta manu libri inique legis detraxit. & coram omnibus discere potest. augusto in eadem urbe simul cum cesare constituto. Ad quos cum religiosi viri & illustres factum relatum esset. mox in eum omni crudelitatis genere deservientes. ne hoc solum quidem efficere quiverunt. ut eum aliquis mestum in penis videret. sed leto & hilari vultu cum iam viscera in supplicijs defecissent. spiritus tamen letabatur in vultu. Ex quo tortores sui grauius cruciabantur. quod omnia genera suppliciorum in eum consumabant. quae nec tristis ex his reddere poterat. Post hunc vnus ex dorothei sodalibus qui in cubiculo regis erant. & in affectu semper liberorum habitus fuerat cum de memorati martiris supplicijs liberius causaret. educi ipse iubet in medium. & immolare appellit abnuens iubet appendi & flagris toto corpore lanari. Cumque remaneret immobilis visceribus iam pelle nudatis. inbet aceto ac sale perfundi. Cumque etiam hoc tormenti genus constanti ac fortiter tolerasset. craticula primum supposita iubet in medio poni ibique reliquum fuerat in verberibus assumpti corporis supponi. & non ad subitum sed sensim paulatimque succendi quo scilicet pena prelatere in longum. Ministris autem scelerum modo hinc modo inde corpus versantibus & supplicia renouantibus. cum sperarent ab eo se elicere sensum. ille firmus in fide. &

ouans in spe. sumptis iam & igne resolutis carnibus suis. vltimum spiritum in fide letus exlauit. Tali petrus. hoc enim ei nomen est. iij. idus marci martirio decoratus vere petre extitit fidei heres & nominis. Huius institutor in disciplina. & magister in officijs que in palatio exhibebantur. Dorotheus erat cubili regis propositus. habens secum officio fidei & magnanimitate parum gorgonium. quorum institutibus optimis. omnes fere cubili ministri in fide dei vigilanter & libere persistebant. Dorotheus atque & gorgonius cum petrum tam immanibus viderent supplicijs cruciari. constanter & libere dixerunt. Cur impator in petro punis sententiam. que viget in omnibus nobis. Cur in illo crimine ducit quod nos omnes confitemur. Hec nobis fides. hic cultus. & vna nimis eademque sententia. Quos ille cum in medium venire inisset. similibus pene ut priores affectos supplicijs. ad vltimum laqueo appensos necari iussit. Tunc & autimus ipsius urbis episcopus in domini confessione perorans. martirij gloriam capitis obruncatione suscepit. Quem tanquam bonum pastorem viam martirij peruenientem. vniuersa pene grege sui multitudo persecuta est. *XXI.*

Accidit namque apud nicomediam in ipsis diebus preter aliam palatij incendio conflagrari. Quod impator a nostris factum suspicans. furore succensus. iussit omnes cateruam collectos. gladio alios truncari. alios comburi. Sed cum ministri interrogaret singulos. si forte sacrificaturi vellent dimitti. tam viri quam mulieres ne interrogari quidem se patiebantur. sed vltro vel flammis irruere vel cedentibus gladijs certatim cervicibus obijcere. Cumque iam illis spectantibus nimitas crudelitatis horresceret. ministri scelerum preter populi nauiculis iniectam. in medium pelagus adducunt. Ibi in sententia fidei persistentes in profundum precipitant. Intantum vero apud eos exarsit crudelitas. ut etiam regios pueros martires effectos ac sepultos effoderent. & corpora eorum in mare proijcerent dicentes. Ne forte dii christianorum efficiantur & illi qui deos adorare nolebant feruos nostros adoret. Putant enim quod apud nos diuinus honor martiribus deserat. Cum hec apud nicomediam gereretur. haud segniter apud melitenam prouinciam liriamque omnes ecclesiarum principes carceribus retrudi & in vinculis conici edictis principalibus urgebantur. Simulque cum his ex plebe viri ac mulieres nobiles & ignobiles rapiebantur. Fiebat vbiq; miserabile spectaculum. Subito namque inueniebantur in urbe silentium & solitudo. in carceribus constipatio. Verum cum peruenisset estuare ad principem carceres. & pro innocentium penas locum deesse criminosis. noua rursus edicta mittuntur. ut ex his qui clusi erant si quis in molare vellet liber abscederet. qui vero abnuentibus diuersis penarum generibus interiret. *XXII.*

De his qui passi sunt in palestina & tiro.

Quoniam iam quantae pro singulis prouincijs multitudines martirum extiterunt. quis comprehendere valeat. sed nec illorum quidem agones. quos apud palestina vel tirum presentes inspicimus. digne commemorare sufficimus. Neque enim audita sed oculis nostris inspecta narramus. Exquirebantur diuersa tormentorum genera. sibi inuicem succedentia. flagris primo pro omni corpore dei martires carpebantur. Post hec ad bestias tradebantur. Et omnis contra eos hominum bestiarumque & elementorum

crudelitas armabat. Ad hec dei cultores statuunt in medio denudate arene loco. Adde adhuc arte inera cauea bestijs furoz. & ita seuiorez semetip: sis effecte claustris prouunt subito replent stadiū circundant. ecclesiam martirū in medio sitam circueunt sepi? & oblustrant. & diuine virtutis eis adesse custodiam sentientes. pcul ab eis abscedūt. Sed illico furoz qui reprimebat in beluis transiit in homines. Nemo dei pntem virtutem aut diuinū adesse piis auxiliū sentiebat. Sed mittuntur quibus hoc artis erat instigare bestias cōtra eos quos diuina gratia defendebat. Verum vt ostendere omnibus nō bestijs deesse feritātē. sed diuinā dei cultozibus adesse custodiā. Illos ipsos qui ad instigandū mittuntur incredibili velocitate discerpunt. Et cuz iam nullus ex eis auderet accedere. iubent martires ipsi commotis manibus aduersum se beluas incitare. Sed nec sic quidez aliquid pati poterāt. Nam & si forte aliqua fuisset ex beluis pccata. cū puenisset ad pimum. p̄tin? in semetipsam ouersa repedabat. Tunc stupor ingens & pauor omnes qui in spectaculis p̄sedebant iuaferat. Sed tēptraē adhuc ab hominibus deus. Iubent alij criminosi bestijs subigi qui omnes ī momento pierūt a bestijs in aera dispersi. Sed nec sic quidem bestie pccate dei cultozibus aliquid generabāt molestie. diuino eoz spiritu velud muris validissimis muniente. Iubent ille amoueri. & p eis alie dimitti. Que cū similiter nihil triste sanctis īferrent. amotis etiam his seuiorez feris homines martiribus immittūt. gladijsq; pagunt. quod bestijs nequiuert. Et vt in omnibus se beluis esse nequiores ostenderent. phibebant & caduera terre mandari. & iubebāt fluctibus dari.

XXIII. De his qui sane passi i egipto

IN egipti quoq; puincia. innumerabiles nō inferiori gloria tam viri q̄ femine ac pueri. Per fidem domini hiesu xp̄i p̄sentem vitā p̄pendentes. futurā gloriā quesierunt. Quidam ex eis post verbera. post vngulas. post flagella. aliosq; diuersi generis horribiles cruciatūs. flammis traditi sunt. Alij in mari p̄cipitati. Nō nulli etiā capite celi sunt. ita vt sponte ceruices suas securibus darent. nonnulli media p̄sumpti. Alij patibulis affixi in quibus quidā moze pueri capite deorsum p̄presso. pedibus in sublime sublati. torti sunt. Apud thebaidas. p vngulis testas fictiliū vasoz tortoz adhibebant. Quibus omne corpus eozq; lacerabat. donec totā carnis cutem eraderent. Mulieres quoq; nudas. ita vt ne pudenda quidem p̄tegerent arte quadā & machinis p̄positis vno pede ī excelso suspensas. & capite in terrā diuersas. indignissimo spectaculo p̄ diem p̄tinuū pendere sinebant. Alias sicubi vicine sibi due arbores inueniebant. vi quadā ab vtraq; ī flexis vtra se inuicē ramis. eisq; singulis singulos pedes martiris obligantes. subito ramos quos vī inflexerant relaxabāt. qui cū ad sitū suum impetu naturali referrent. discerp̄tis visceribus. auulsa se cū membra rapiebāt. **XXIII. Passio sancti philee episcopi cū pluribus ceteris.**

MOs quoq; cū in egipti p̄tibus p̄ idem tēpus iter perageremus. oculis nostris in sp̄xim? vt ledētī p̄ tribunali seuisimo p̄side. offerrent innumeri fideiū populi. quos ille

p̄ ordinez p̄fessos se esse xp̄ianos iussit capite plecti. Qui egressi ad striguum menib? campū. non carnificū nexibus tracti. sed fidei vinculis coligati. sponte omnes. immo alter alterum p̄ueniens ceruices cedentibus obiectabāt. Viderāt cede fessos carnifices residere. vires resumere. gladios mutare. null? tamen ex omnib? ne puulus quidā infans deterreri potuit a morte. Sed hoc soluz p̄uebant singuli. ne dum forte p̄perum sol vergēs diem clauderet. separatus a p̄sortio martirū remaneret. & dum p̄iores quiq; iugularent. reliqui non desidio aut torpori indulgebant. sed p̄fallentes & hi mnos deo canētes. locū quiq; martirij sui expectabāt. vt extremos spiritus in dei laudib? exhalarent. Hanc coronā gēma nobilior adornabat. hūc gregē pastor illustrioz decorabat. Phileas scz qui vrbis ipsius que timus appellabat episcopus erat. Hic cū plurimos p̄p̄quos nobiles haberet. ī vrbē frequēter ad p̄hides ducebat. eiusq; monitis ac quiescere suadebat. tot & tantis p̄p̄quis exortibus vxoris & liberoz respectū habere. nec cepta p̄sumptione p̄sistere. At ille garrientium dicta despiciēs. ad celū animo tendebat. parētes & p̄p̄quos sanctos martires & apostolos dicebat. Aderat tunc quidā vir agēs turmā milicūz romanoz. nomine philozom? qui cū videret phileā circundatū lacrimis p̄p̄quozum. & p̄sidis calliditate fatigari. nec tamen vllatenus flecti posse. aut ī fringi exclamauit. Quid inaniter constantiā viri tēptatis. eumq; qui fidem deo seruat. infidelē efficere vultis. Quomodo potest lacrimis terrenis flecti cuius oculi celestem gloriā p̄tuenē. Tunc cunctoz ira in eum versa. vnā ipsum cū philea subire sententiā p̄scūt. Quibus libēter annuēs iudex vtrūq; plecti capite iussit. **XXV.**

Qualiter idē in vinculis positus scripto gregem suum p̄fortauit.

Hieronimus de illustrib? viris.

Hic phileas de ciuitate thimi nobili genere & non paucis opibus. suscepto episcopatu librum de laude martirū p̄posuit. Eusebius vbi sup̄. scribēs igiē ad thimoitas post aliquāta hec refert. Hoz nobis bonoz exēpla. beati martires p̄buerunt. qui vna nobiscū in agonibus p̄orantes mortē p̄ pietate ceperūt. Considerabāt enī deū p̄pter nos hominē factū. hec docuisse nos exēplo suo. vt vsq; ad mortē obluctemur cōtra peccatū. quoz nūc si velim robur & tolerantia exponere. nec mihi copia tantū sermonis ē. nec puto alijs q̄ his qui oculis suis viderunt q̄ gesta sūt cre dibilia videri. Erant enī expositi omnibus volētibus p̄ libidine supplicia inferre. Et si qd aliquis p̄ociū excogitēs nouum gen? supplicij detulisset licebat eis inferre verberabant alij fustib?. alij virgis. alij flagris. nōnulli lozis distincti vel fanibus appēti. Eratq; studium p̄ singulos. nouū genus adinuenire supplicij. Post tergum alij iunctis manibus appendebant. & trocleis distēti mēbratim diuellebant. Jam vero vngulis exarari vet? ac leue ducebat. non vt latronibus & homicidis solet tantū latera sodiebant. Sed & vter & femora & tibie. & vsq; ad vngues vngula pueniebant. Sz nec facies quidē nec frons a tormētis immūnis remanebat. Cūq; corpa fuissent absq; omni humanitate lanata. exposita in publico. & nudata nō solū veste p̄ etiā cute. crudele cūctis p̄tereūtib? spectaculū fieret. Quosdā vero colūnis p̄strictos

strictos & post tergum distortis brachijs vinctos relinquebant. Alij pene totū diem suspensi in eculcis exigebant. Et cū omne corpus vel tormentis vel verberibus fuisset absumptū trahi nudum pedibus rursus iubebat ad carcerē. ibiq; apud pedibus oclulis recētib; adhuc terga vulnibus reijciebant in solū testarū fragmētis subterstratū. Interea q̄ plurimi vsq; ad mortē fortiter perdurātes tirannis pudorē non minimū pferebant. Alij recepta sanitate corpis ad repandos denuo agones dispētores penarū sponte puocabant. Quos illi erubescētes rursus ad tormēta reuocare ipsa eoz audacia terret. capite cedi inbebant. Hec beat⁹ phileas in vinculis positus & in carcere retrusus. cōmisit sibi ecclesie scribebat. Quib⁹ eos vna secū socios martirū & sfortes celestiu faceret coronarū **XXVI. De his que passa ē ecclesia in frigia & arabia ceterisq; pūmūis**

Iam vero illud qd apud frigiam gestum ē quis audeat pterire. in quo & omnia humanitatis. & ppria romani regni iura violata sunt. Vrbem quendam xpianoz sacrificare nolentiū iubēt circumdari. ipsamq; cū ciuib; scz viris mulieribus & puulis igne cōcremari. ita vt nullus etiā cū optio daret ex vrbe abscederet. Cuius numerosi martirij exitus actor & dux vir religionē & omni benignitate clarus nomine aduētus. honorib⁹ palatij p grad⁹ singulos. vsq; ad officioz magistratū pfunct⁹. Quis possit vel illa repetere. quib⁹ apud arabia sancti martires securibus celi sunt. Aut que in capadocia gesta sunt. vbi crura dei cultorib⁹ frāgi iubent anē. Quis mesopotamie referat cruciat⁹ vbi xpianos singulis manib⁹ pedibusq; suspētos. amarissimū fumo subter igesto indignis cruciatib⁹ enecabāt. Alios vero lento igni subter adhibito. longiorib⁹ tormētis absumebāt. Illa quoq; quomō replicē. que apud alexandriā gesta etiā veterū poetarū fabulas vincunt. vbi obrūtatis aurib⁹. & in honesto vulnere narib⁹ manū quoq; ceterozq; membroz sumitatis amputatis. truncū sinebant abire derisum. Apud antiochia vero quomodo recordabor craticulas prunis impositis. quib⁹ xpiani suppositi correbant. Sed inter hec duo iuvenes nobiles comp̄beni cū simulacris cogere nē immolare dixerunt. Ducite nos ad aras. & cū fuissent adducti. man⁹ suas igni supponētes ardēt. si subtraxerimus m̄q; unē. sacrificasse nos credite. & quoadusq; caro omnis igni deflueret. immobiliter p̄durarunt. In regionibus aut ponti crudeliora gerebant. Arundines acute quibusdā sub vnguibus digitorū infigebant. Alijs plumbū igne liquefactū dorso ifundebat. Sustinebat tamen omnia fortissimū ac piissimū martires. cū p̄clari iudices in eo solo sapientiam suā omnibus futurā in admiratione censerēt. si aliq; noue crudelitatis suppliciu inuenissent.

XXVII. De sancto erasmo antiocheno episcopo. Ex gestis eius.

Qum aut in antiochia dioleciāni decretū p̄tra xpianos p̄cessisset. vt quicunq; dis non sacrificaret. multis supplicijs depirz. Hoc audiens beat⁹ erasmus episcop⁹ heremū petijt i qua p. vii. annos habitauit iuxta montē liban. diuine p̄templationi vacans. multisq; signis & virtutib⁹ choruscans. p qd septēnale spaciū esca diumit⁹ ei ministrabat p coruum. Vniuersē etiāz sere naturali ferocitate postposita. mansuetas ei.

se p̄bebant. & cellulā ei⁹ frequentabāt. p̄sternentesq; se ad vestigia eius. venerationem ei dignam exhibebāt. Angelico quoq; sepe in eisdem locis cōfortabat colloquio. Quadā die vox ad eum de celo facta ē vt in ciuitatē descenderet. Cūq; illuc descēdisset. multos a demonibus vexatos. in noīe hiesu xpī liberauit. multos i sacro bap̄smate cōsecrās ad deum cōuertit. Hec audiēs dioleciān⁹ iussit eum teneri. sibiq; p̄sentari. Interrogatus ab eo. quid p̄fiteret. xpianum se esse respondit. Cūq; monitis ei⁹ acquiescere nollet. vt dijs ei⁹ sacrificaret. iussit plumbis latera ei⁹ cedi. Deinde fustibus grauit̄ macerari. sed nihil ei nocuit. Postea resina pice sulphure simul cū cera pfusus illesus apparuit. Nam angelus ei astetit. qui totū illud incendiu refrigerauit. illesum p omnia martirem reddidit. Tunc vniuersa plebs antiochenoz exclamauit. Dimitte iustum hominem ciuitatis episcopus. quia deus xpianoz in illo opatur. Dum hec autē fierent. subito terremoto factus est magnus. tonitruaq; & choruscationes fere p tres horas. ita vt ciuitas ab ira dei tota p̄ire putaret. Imperator tāto fragore p̄cussus discessit. Tandē se reuocās ad populum ait. Seductor iste deos nostros blasphemauit. ideo p̄urbatio talis accidit. Iussitq; sanctū in carcerem introduci & ceruicē eius ac manus ingenti cathenarum pondere compedi. penā mortis itentās. si quis ei vel pauxillum aque ministraret. Anuloq; pprio carceris hostia muniuit. Circa terciā vero noctis horā sanctus ad domum clamauit. Et ecce subito carcer illuxit. & q si aromatis esset plenus flagrauit. & xpc dominus ingressus eum vt surgeret vocauit. Statimq; omnis cathenarum colligatio dissiluit. & ferrum quasi cera liquefactū est. Sanctus autē in medio carceris stabat. Deumq; collaudās orabat. Et ecce angelus domini dixit ei. erasme p̄cingere. & veni mecum in italiā. Ibiq; domino populu acquires in vitā eternā. statimq; quasi colūba xpī i momento lucidā vsq; deportatus ē. Alia vero die primum imperator ad carcerē. anuli sui sigillaturam integrā recognouit. & missis inero ministris ait. Educite magū istū qui deos nostros admirabiliter. Qui ingressi cū clamore & stupore redierunt dicētes se hominem nō inuenisse. ferrū uero quo uinctus fuerat in cinerem redactū esse. Tunc dioleciānus pfusus cepit. alapis sibi frontē contūdere dicens. vt dijs meis. quec hodie p̄emptui haberi p̄pendo. Regnoq; meo ludibriuz inferū p̄sentio. Multi em iam ad spectaculū martiris p̄perabant. Vidue quoq; & orphani ep̄m exigebant dicētes. Redde nobis patrē nostrum. ne ciuitas pietetē. omnisq; plebs lacrimabiliter uociferabat. Quo fecisti de homie iusto. Redde eū ciuitati sue. Dioleciānus autem nimis angustiat⁹. licet uesano spiritu p̄flaret rei tamen ueritatem fatebat. dicēs q cum angeli rapuissent ut putabat i celis. & uix tumultuantem sedauit multitudinem.

XXVIII. De fructu p̄dicationis eius in urbe lucida.

Qum autem sanctus erasmus ad urbem lucidā angelico ductu puenisset. & signis & uirtutib⁹ uia regni dei quā p̄dicabat astruebat. & populum deo acquirerebat. Eratq; ibi uir nobilis anastasi⁹ eiusdem loci primari⁹ cui⁹ filius cū lacrimis & planctu suoz cum effecta reuertur mortu⁹ uir sanctus obuius eis factus. facta orōe

eum suscitauit. Exurgens aut puer exclamauit. **V**ere magnus est deus xpianorum. qui per famulum suum eras-
 mum me resuscitauit. pater usque nunc exultamus. **N**am deos quos colebam? vidi in inferno torqueri
 incendijs gehēnalibus. **D**eus vero quem predicat erasmus? solus deus est & magnus deus. **H**oc audito anastasi-
 us credidit & domus eius & vniuersus populus ba-
 ptizati sunt. xl. milia hominum. **C**epitque vniuersus po-
 pulus aras subuertere et simulacra sterere. **E**rasmus
 autem in doctrina confirmare. **M**aximianus autem ea que fa-
 cta sunt lucrifecit et audiuit. erasnum teneri & sibi
 offerri iussit. **Q**ui interrogatus ab eo. cuius religio-
 nis se cultorem assereret. tacebat celumque oculis aspi-
 ciebat. **M**aximianus autem eum exalapari iussit & ait.
Consule tibi & accede sacrificia dijs nostris. **Q**ui
 respondit quibus dijs iubes me sacrificare. **A**pprehen-
 dit ille manum eius. eumque in interiora templi deducens
 ostendit ei statuam. xij. cubitoz dicebat. **H**ic est iouis
 inuictissimus. cui ego & omnes cetus noster debui-
 mus. **A**c factus viso dyaboli signato signum sancte
 crucis opposuit. statimque soletenus statua illa cor-
 ruit. et penitus comminuta. et in cinerem redacta est.
 ex qua etiam draco magnus exiit. **Q**ui tracto lu-
 brico periculosus ferebat in populum. qui & haneli-
 tu simi importabilis & visu quos obuios habuit
 interfecit. **I**mpator ergo se videns illusum. ad palati-
 um festinus occurrit. **V**ir autem factus drachoni ne
 amplius in populum desuere impauit. **Q**ui statim
 discessit. **Q**ui videns populus hic firmitanorum procla-
 mauit. **M**agnus est deus xpianorum multique credi-
 derunt in dominum. **I**ndignatus autem sathanas cum suis. &
 vasa que diu possiderat. sibi eripi dolebat. fremitus
 que & collisiones pualide quasi copugnantium aduersus
 se castroz audiebat in aere. **E**cce contra factis angelis
 gaudium erat. ita ut audirent voces sublatium & ca-
 nentium gloria in excelsis deo etc. **P**opulus autem
 succinendo respondebat amen. **M**aximianus autem indi-
 gnans. precepit omnem illum cetum candidatoz tru-
 cidari. sicque triginta milia circiter sacrificare nolentes
 martirio consummati sunt. **Q**ui dum duccerent ad
 victimam clamabant. **O**ra pro nobis pater erasme &
 comenda nos deo. **Q**ui cum fecisset obuiates angeli
 sancti martirum animas triumphantes suscipiebant. de-
 ducetes ad celi palatia. **A**udiebantque voces canen-
 tium. alleluia. **XXXIX.**

De quibus tormentis illesus exiit.

Quoniam maximianus furibundus contra factum
 iussit tunicam habitudine erea statuere cor-
 poris eius adequante exhiberi & vehem-
 ter igniri. sanctoque martiri circudari. **Q**ui facto
 xpi lignaculo xpm interius induit. excadescens.
 illud indumentum let & alacer sibi circudat pfallens
 & dicens. **T**ransiui per aquam & ignem nunc educas
 me deus in refrigerium. **S**tatimque tunica illa adeo
 refriguit. ac si largissimis imbribus mundaretur. nec
 aliqua adustionis macula beato martiri presus in-
 tulit. **Q**ui mox impatori gratulabunda voce insul-
 tans ait. **E**cce compbasti stultissime hominem. quia vir
 eius xpi. flammis & ignibus impauit. et deos tuos la-
 pideos & fusiles inualidos reddidit. **T**unc impa-
 tor iubet sartagine igniri. plumbumque. pices. resinam
 ceram. oleumque piter in ea eliquari. et athletam xpi
 precepit illic immergi dicebat. **N**unc erasmus artes su-
 as excitet nunc ferrea latera sibi fabricet. nostrumque
 si pualet sternat imperium. et prepatum eludat in-
 cendium. pareat tyrannicis preceptis & ingens olla
 lignoz copia succendit. quam factus xpi vexillo se-

munies letissimus insiluit dicens. **H**ec olla michi re-
 frigerium prestet. in nomine domini iesu christi. **A**llo ta-
 lia persequente. circa corpus innoxium furebat incendi-
 um & velut indignas ad iniurias eius illatas. ad-
 ventionem eius creatura armata. **N**am exiliens ex vn-
 dosa sartagine. quedam correns scintillacia maxima
 num cominus stantem non nescia quem quereret. pe-
 tit. eius adeo valide insiluit. ut cum ciulatu terribi-
 li vociferaret dicens. **A**rdeo ardeo viroz optime
 erasme ora pro me. **A**c factus qui inter spumeos
 ardentium vertiginum cumulo subito credebatur ar-
 surus. stupentibus cunctis. illesus ibi diuitus presitit
 & tandem ex sartagine rediens. ludibundus maxiano
 dixit. **Q**uid est impator. ecce dominus noster iesus chri-
 stus. cui omnis creatura debuit machinamenta tua dis-
 soluit. et dolor quem michi paueras in caput tuum
 recidit. animaduertendum licet tibi. quod cum ardori-
 bus sepiternis poteris habitare. si temporum igni-
 culum sufferre non pualuisti. **E**t quis iam tibi re-
 deat malicia tua futuroz maloz pflaga. patientiam
 enim domini iesu qui malum pro malo reddere prohibet.
 imitantes. in eius nomine precipimus ut a vexationis
 huius dolore dimittaris. ut circumstans populus dei
 potentiam collaudans. a dyaboli laqueis resipiscat.
 quo dicto statim ab illo requieuit omnis vstulatio
 lesio. **XXX.**

De felici transitu eiusdem.

Et ille miser putans sibi magicis artibus
 illusionem inductam. iussit sanctum ad carce-
 rem deduci. et cathenis vinciri ac diligen-
 ter custodiri. ut in sequenti die nouis & inexptis
 eum tormentis discerperet. ac cum factus in carcere
 vincetus teneret noctis medio iuuenis ei splendi-
 dissimus apuit. pulsansque latus eius. et omnem circa
 thenationem dissoluens ait. **E**rasme surge. et appre-
 hendens eum eduxit de ciuitate. **Q**ui diuina pui-
 one repta nane transmigravit punitiam. **M**aximianus
 vero interim cum eum requisisset. et non inuenisset exagi-
 tans caput. et in risu solutus. magnos inquit cru-
 ciatus protulit erasmus. sed dum fugerit sapienter esu-
 luit. maiores effugit. **S**eruus autem dei delatus in ca-
 paniam. ad ciuitatem formianam per. vij. dies ibi dei
 laudibus vacans. psolatione diuina refouebatur. et
 angelica visitatione recreabatur. **Q**uibus completis.
 vox de celo psolatoria ad eum facta est dicebat. **E**ra-
 sme serue bone & fidelis. qui bonum certamen cetera
 sti. qui maximam michi fructum in terris acquisisti. ve-
 ni ingredi in gaudium domini. **S**uscipiens autem vidit
 coronam rutilantem desursum allabi ac super se dimitti
 & inclinans caput suum dixit. **D**omine suscipe spiritum
 meum in pace. **T**unc deuotissimas deo gratias agens
 animas creatori suo psignauit. que nunc candidior
 apparens. angelico ductu deportata. visa est celoz
 alta penetrare. **XXXI.**

De sancto bonifacio & aglae. Ex gestis eius.

In illis etiam temporibus erat rome mulier nobilis nomine
 aglae filia acacij quodam pconsulis. **H**ec ergo ter-
 candidam egerat rome pfecturam. habens sub se
 lxx. procuratores & tres. et vnum que super omnes erat
 nomine bonifacium adulez qui etiam cum ea comi-
 scebat in peccatum. **E**rat enim hospitalitatis largus
 et opibus misericordie intentus. **T**andem aglae per
 gratiam dei copuncta. vocato illo dixit. fratres scis
 in quibus peccata voluti sumus. non estimantes que
 deo assistere debemus et ratione reddere de malis que
 gessimus. **A**udiui autem a xpianis quod si quis admiri-
 strauerit sanctis que agonizant pro nomine christi. psors

eorum fiet in die iudicii. Perge igitur in pres orientis ubi agonizant ut didici. et affer nobis reliquias martirum. si quomodo administrantes eis & oratorias domos edificantes. p sanctas eorum passiones saluemur tam nos quam alij multi. Qui accipiens autem ad comparanda corpora sanctorum. et administrationem egenorum et. xij. equites. egrediens domus sue ait. Si inueniero ad comparandum corpora sanctorum martirum. afferam mecum. Sin vero corpus meum venerit in nocte martiris suscipies illud. At illa abiice inquit abste ebrietate & stultiloquiu. et sic vade ut deuotus. Quare sic loquens qui sanctorum corpora portare habebis. Egrediens ergo puer bonefacij cogitauit ut quod licet indignus et peccator sanctorum corpora portare haberet. a carnibus et vino abstinere deberet. factaque oratione ad deum. ambulans venit in ciuitate tharsu. et cognoscens quod athlete christi agonizabant in martirio. dixit ad eos qui erant cum eo. Euntes requirite nobis hospitium. et ego vado videre eos quos valde desidero. Pergens igitur ad stadium. vidit martires in tormentis positos. unum suspensum a capite deorsum & ignem subtus eum stratum. alium inter ligna quatuor extensum & diutissime macerat. alium ungulis lacertatum. alium manus habentes absconditas. alium stipitem in collo eius fixum & a terra exaltatum. alium retro manus & pedes habentem. et sic fustibus a ministris cesum. Accedensque cepit osculari eos. et voce magna clamare. Magnus deus christianorum. magnus deus sanctorum martirum. obsecro vos famuli christi. orate pro me. ut ego merear vestri osoris inueniri. Sedensque ad pedes martirum qui plecebant. vincula eorum osculans. ipsosque ad patientiam exhortans. Quae intuens iudex simpliciter ait. Quis est iste. qui de contemptu meo ac deorum iniuria hoc gerit applicet ergo an tribunal meum. XXXII.

De passione sancti bonefacij.

Quoniam adductus fuisset interrogatus quis esset. christianum se esse ostenter respondit. et ydolis imolare penitus recusauit. Unde iratus iudex iussit eum suspendi. & corpus eius diuisus radi ita ut ossa eius apparerent. At ille tacebat et oculos attentos ad martires habebat. Cumque sacrificare nolens pseueraret. iudex iussit calamos acui eosque sub ungulis manuum eius insigi. Quae cum fieret. aspiciens martirum in celum dolores alacriter tolerabat. Videns autem iudex quod mime tormeta sentiret. iussit os eius aperire & plumbum bulliens infundi. Qui aspiciens in celum orauit. et ad sanctos martires ut pro ipso orarent exclamauit. Qui cum compleret orationem & dixisset amen. factus est ploratus a turba. et vociferatio maxima dicentium. Magnus deus christianorum. christe fili dei salua nos. peant simulacra gentium. Omnisque plebs impetum fecit. et aram destruxit. Iudex quoque timens turbas propter tumultum secessit. Diluculo autem pro tribunali residens. eum sibi assidisse fecit. vidensque eum adhuc in fide crucifixi pseuerantem iussit afferrī ollam & pice impleri. et bulliente pice sanctum in ea in uerso capite mitti. Angelus domini descendens ollam tetigit & ut cera prius ante faciem ignis liquefacta. sancto quidem molesta non fuit. Multos autem de astutibus accedit. Tremefactus igitur iudex pro virtute christi & admirans patientiam martiris sancti. iussit gladio caput eius abscidi. Tunc spirituales eum de medio incendij festinantes tulerunt. qui impetrata ab eis hora pua ad orandum peruersus ad orientem. deum deprecatus est. Deinde a spiculatore percussus est & factus est tremor ma-

gnus. ita ut omnes exclamarent dicentes. Magnus est deus christianorum. XXXIII.

De translatione corporis eius apud beatam aglaem.

Quoniam autem bonefacij circuibant ubique requirentes eum. et non inuenientes dicebant adinuicem. modo in adulterio aut in taberna positus epulatur. Cumque obuiaisset eis vnus ex offici alibus dicit ei. Vidisti ne forsitan aliquem pegrinum romanum. Qui respondit heri vir pegrinus pro christo capite plexus. adhuc in stadio est ubi & passus est. At illi. Hic inquit quem querimus adulter est & ebriosus. Sequuti sunt enim officialis usque ad stadium qui ostendit eis corpus preciosum. Querierunt etiam ab eo ut ostenderet eis & caput. Quo ostenso cum illud considerarent. risit in spiritu sancto. et cognoscens fleuerunt amare dicentes. Ne memineris peccati nostri. quod tanta locuti sumus de te famule christi. Emerunt igitur ab officiali corpore martiris quingentis selingentibusque illud aromatibus. et inuolutes preciosas lintheaminibus. posuerunt in basterna et sic profecti sunt. angelus autem domini appuic domus dicit. Quae aliqui habuisti seruauit nunc suscipe sicut dominum. Pro sola enim eius interuentio peccata tibi relaxabuntur omnia. Quae professim surgens. clericos & religiosos secum accepit. et sic cum himnis & canticis & omni ueneratione sancto corpori obuiauit. Et reposuit illud ad spacium. v. stadium ab urbe roma via latina di gniam domum ei edificans. In quo etiam loco beneficia sancti martiris orationibus exuberant. Beata autem aglaes abrenunciauit mundo & eius pompis omnia sua distribuens egenis. Relaxans etiam vniuersam familiam suam a iugo uirginitatis. Sicque cum paucis puellis christo famulata tantam gratiam a deo meruit accipere. ut & demones expelleret. et diuersas infirmitates curaret. Supuixit autem in habitu sacramentalium. annis. xij. et sic obdormiuit in domino. XXXIII.

De sancta iuliana uirgine & martire. Ex gestis eius.

Umpore quoque maximiani erat senatibus quidam eleusius. ipse impatoris amicus. Hic desponsare sibi puellam uoluit nobilem iulianam africanam filiam. Qui et ipse christianorum persecutor erat. At uxor eius dum intenter facilem phoresceret neque christianis neque paganis miscebat. Iuliana uero uirtute plenissima. rationabili consilio creatorum omnium deum colebat. et quotidie curreret ad ecclesiam orationi vacabat. Cumque uellet eleusius nuptiarum solennitatem implere dixit illa. Eures dicit te ei. Si credideris in deum meum accipias te maritum quod si nolueris nunquam michi dñaberis. Quae audiens profectus eleusius. nunciauit patri eius. Qui pegrinus ad eam primo quidem blandis dimde feras & ignem comminans. ut ei consentiret. Hec ab ea uerba audiuit. pro filium dei si debeam uiua incendi. nec tibi consentio. sed priusquam negem christum omnia gratis sustineo. Tunc cesam et cruciatam tradidit. eam prefecto sponso suo. Qui videns eius pulcritudinem. mollis simis eam uerbis allocutus est. ut eius coniugio sponte consentiret. Quae cum penitus nollet. nisi ille patrem & filium & spiritum sanctum adoraret iratus iussit eam cedi cum uirgis ita ut mutarentur in ea. vij. milites uicissim cedentes. Deinde cum mollis sacrificare diane. iussit eam pro capillos. v. horis appedi. Post hoc autem es offari & exspoliata eam a capite usque ad talos perfundi & sic eam incendi. Quae factum cum nichil ei nocuisset. iussit pro eius femora ligamen mitti & sic eam in carcerem recipi. Tunc orauit sancta iuliana. et ait. Domine deus omnium dispensator

merentium defensor. errantium pastor. exaudi me
p̄cor. et ne deseras me. qm̄ pater me? & mat̄ mea
derelinquerūt me. extingue tirāidez p̄tra me in-
surgentem. et fac erubescere dyabolū p̄tra me re-
sistentem.

XXXV.

De p̄lictu eiusdem cum demone.

Et dum finisset orationē. demon veniens
in figura angeli dicit ei. *Juliana dilecta
mea. pat̄ tibi p̄fect? alia tormēta pessima*
Cum ergo te de carcere iusserit egredi. accede &
sacrifica ut salueris. ad hoc em̄ miss? sū angel? dei
Tunc illa amarissime ingemiscēs. orauit cū lacri-
mis dicens. Dñe ne p̄mittas me p̄ire. sed cōforta
cor meū. et significa michi in noīe tuo confidenti
quis est q̄ p̄suadet hoc michi. Statimq; vox ad eā
facta est. Cōfide iuliana. tene eū qui tecū loquit̄.
et scies quis est. Que sana facta a doloribus suis
tenuit demone & dixit. Dic michi q̄ es. aut vnde
& quis te misit. Qui ait ego sū iophim niger. ma-
li oblectator. tormēti amator. homicidijs gaudēs
luxuriā suadens. miss? a beelzebub. qui totū mali
est inuentor. At illa dixit. Im mūde spūs. quō p̄re
sumpsisti te xp̄ianis applicare. Tūc eū manib? p̄
tergum ligauit. ac sup̄ terrā posuit. et sumēs vnū
de ferreis ligamētis quib? ipsa ligata fuerat ipsū
cedebat. Alloq; clamāte. et. vt infelicitatis sue mi-
sereret exorāte dixit ei. Cōfite te michi. cui homini
iniuriā fecisti. Qui ait aliquoz hoīm oculos extinxit
alioz pedes p̄fregit. alios in ignē p̄fuit. alios san-
guinem vomere feci. alios laqueo vitā smiri. alios
vomere manib? suis interfici. et oīa mala q̄ i mū-
do sunt ego p̄feci. nemo tñ me tangere ausus fuit
p̄ter te. cui? virginitas p̄tra seuos armae. Hec eo
dicente. P̄fect? iussit eijci de carcere iulianam.
Que cū ducereē traheret secū demone qui roga-
bat eā dicens. Dñā mea iuliana. noli me ampli? om-
nib? ridiculū facere. Iā em̄ nō possū vltra ad pa-
trem meū venire. qz sup̄asti me. Alij dicunt xp̄ia-
nos esse misericordes. tu aut̄ ferox in me visa es.
Dumq; talia diceret. illa trahēs eū p̄ forum. pie-
cit in stercois locum.

XXXVI.

De summatione agonis eiusdem.

Et dum puenisset in p̄torium facies eius
gloriā ignis emittebat. Vnde p̄fect? me-
tuens dixit ei. Quō tāta tormēta p̄ incan-
tationē sup̄asti. At illa dñs inquit ihs ch̄rist? me
p̄fortauit. te aut̄ erubescere fecit. O pessima hora
que te miserē p̄creauit. cui p̄paratus est ignis eter-
nus. Peniteat te miser & infelix. qz dñs misericors
& pius vult oēm hoīez saluari. Tūc irat? iussit
rotā ferreā preparari. et in ea acuta tubera fieri ac
virginem sup̄ illā imponi. ipsaq; rotā a. m. j. miliū
bus trahi. vt virgo supposita discerpereē. Trahē-
tibus ergo illis machinā. agna xp̄i membris oībus
scindēbat. et medulle de ossib? eiz? exibant. Cūq;
iam pene examinata esset. Angelus dñi descendit
& angumēta cōminuit. et vincula soluta sūt. Tūc
illa manib? extensis in celū cum lacrimis cepit &
gemitu gloriificare deū. Ipsi quoq; carnifices cla-
mauerunt dicētes. potens est de? iuliane. nec est
alius deus p̄ter ipsū. Penitet nos p̄fecte qz vsq;
nunc illusi sumus. et diuisi sūt quingētī homines
vna voce clamātes. Et nos iuliana eū quē tu colī-
mus deum. peat gens paganoz. exultet gens xp̄i-
anorum. fac p̄fecte qd̄ vis. infer nobis supplicia.
invidias para. incēde ignē affer rotā. Hoc p̄fectus
renunciauit impatori. qui iussit illos oēs captos

gladio puniri. P̄fect? aut̄ iussit. sanctā iulianā
incendi. Que cū orasset angel? dñi subito veniēs
ignem sepauit & flamā extinxit. Demde iussit eā
p̄fectus i ollā feruentē micti. que facta est. v. l. ut
balneum tpatū. & ex ipsa resiliuit ac viros lxxvj
de altantibus incēdit. Hec cū vidisset p̄fectus. sci-
dit vestimēta sua cū gemitu. & vitupans deos su-
os iussit eā gladio puniri. Que cū ad locū decol-
lationis ducereē. demon q̄ ab ea cruciatus fuerat
veniēs clamabat. Nolite ei p̄cere. sed quō digna
est ei reddite. deos eiz? vitupat. hoīb? iniurias fa-
cit. michi quoq; in vna nocte multa mala ostēdit.
Cunq; illa paululū oculos apiret vt videret quis
esset q̄ talia dice. et. clamauit demon heu me mise-
rum. for̄tan vult me itez? retinere. Statim ergo
euauit & fugiēs obmutuit. Cūq; orasset virgo
cum patientia tradidit aiām deo. At vō p̄fectus
cum nauigasset in s̄barbano. veniēs tempestas va-
lida nauem eius dimersit. et cū eo mortui sūt viri
xxxij. Cūq; iactasset eos in locū desertū ab aui-
bus & feri. eoz? corpa deuorata sūt.

XXXVII.

De passione sancto-
rum episcopoz felicis tubizacēsis & petri aulan-
Ex gestis eorum.

Hoc etiā tpe passus est sanct? felix tubi-
zacēsis episcop?. Qui anulimo p̄cōsulī
p̄fēctus & nomē suum requisit?. Re-
spondit tatū xp̄ianum se esse. libros quoq; sacros
vel mēbranas quas habebat nolebat tradere. Vñ
iratus ille misit eū romā ad p̄fectū p̄torij. qui
iussit eū in carcere r̄cipi. ac maioris vinculis liga-
ri. Post dies aut̄. xij. iussit eū post impatores na-
uigare. Qui nauē p̄fēdit. eathenaz duris nexib?
illigatus. & fuit i subfamo nauis quatuor dieb?
& quatuor noctib? iacens sub pedib? equoz? pa-
nem vō nō comedēs nec bibēs aquā. Ieiunus aut̄
venit nolā quē cognitor ciuitatis ibidē capite ple-
cti fecit. xvij. kl. february. Eodem tpe passus est
petrus qui & balsamus apud aulanā ciuitatē sub
maximiano. tercio noñ. ianuarij. Interrogat? a pre-
sīde se uero vtz? haberet parentes. negauit dicens
In euāgelio michi p̄ceptū est. oīa d. negare. cuz
ad ch̄risti venero p̄fessionem. Postea iussus est ap-
pendi & vngulari. qz dum fieret. nichil aliud dice-
bat. hec vnā petij a domino r̄. Et illud. Quid re-
tribuā domino r̄. Tādē iuss? est crucifigi. hui?
passionem trāstulit anasthās apostolice sedis bi-
bliothecarius.

XXXVIII.

Passio sanctorum vincentij et oroncij & victoris
Ex gestis eorum.

Reterea passi sunt eo tpe vincentius &
oroncius fratres. Qui audientes crudel-
impj iussa per rufinuz hispanie data. ad
martinj palmam desiderātī animo cucurrerūt. &
eiusdem p̄sēdis iussu p̄ s̄te ch̄risti decollati sūt
Victor quoq; leuita qui eos h̄spirio suscepit
& cruciatoz corpa collegerat. ab eodem iussus
est brachia scindi. & caput auferri in eodem loco
vbi & ipsi fuerāt decollati. Pater aut̄ eiusdem vi-
ctoris hoc videns sugā artipuit. Sed mater ei? a
quilina manicum apprehensū ad se cōplexās. & ca-
put eius pallio suo cooperiens ait illi. sta in fide
fortiter. & moriamur p̄ ch̄risto. Quos gladiator
aspiciens genua curuantes amboz? capita abstu-
lit. Cūq; sanctus poncius episcopus iuxta reue-
lationem dōmini. plaustrum preparari fecisset. vt
corpora martiruz. ad p̄stima yralie loca referreē

supē illud posita p loca ductori hactenus ignota
pducunt. donec iuxta ciuitatē ebzodunensem per
uenirent. ibiq; ppe muros ciuitatis placuit requi
escere. nā boues ceperunt mugire plaustra cū cor
pōibus nō valētes vltē? ferre. XXXIX.

De sancta lucia vidua & solatione eius in carce
re. Ex gestis eius.

Sub dioclediano quoq; passa est beata lu
cia in viduitate sua pmanēs iam p ānos
xxxvj. eratq; annoz. lxxv. Oravit igitur
ad dñm. pposito ptra xpianos edicto impatorum
& ait. Eripe me de inimicis meis de? meus. et ab
insur. in me libera me. Dixitq; ad filium suū eūp
piū. Ecce nunc tps patum ad palmā. derelinqm?
simulacra q; ptere nos possūt non liberare. et ado
remus dñm hiesum christū. qui potest & aiām &
corp? saluare & damnare. Cui ille. Mater inquit
deliras. que illum deū esse cōfiteris. qui dicitē fla
gellatus. & cū latronib? crucifix? . Illa increpauit
eum. qui talia loquerē? ptra factozē suū. Tūc ille
ad impatores cucurrit. et matrem suam accusauit
Missus gebal assessor vt eā adduceret. qui simula
crum iouis corā ea posuit & ait. Tu es cultrix illi
us crucifixi. Que exiens de domo sua dixit. funda
menta dom? mee p simulacro ī ea pstituto corru
ant. nec me vltra suscipiāt. sed digna sim cōscribi
in numero sanctorū. qui p xpō passi sunt. Veniē
q; ad palatiū. post multas interrogatōes ait. pata
s; ad ignē. ad bestias. ad quascūq; volueris pe
nas. Iussa est igitē trahi ad carcerē. Quo cū puenis
set. mox ianua carceris ptra eā clausa est. et fūda
menta mota. Illa em̄ in oratōne pstrata cū orasset
mirabilis odor suauitatis fragrauit de carcere. &
vox de carcere sonuit dicens. Gaude in dño semp
iterum dico gaude. qz illud qd ocul? nō vidit nec
auris audiuit. nec in c. ho. asc. meruisti accipe &
nunc implere sunt oratōes tue. Tūc illa flexis ge
nib? cepit gratias agere. Deinde psallere. Cui etiā
p soporem affuit dñs cōsolās eā. XL.

De correptione dioclediani p ea

Dost quattuor autē dies fluui? de funda
mento carceris inundauit. et media ps ci
uitatis interijt. Dom? quoq; dioclediani
a fundamento pijt. ita vt nec lapis in loco remane
ret. Qui postea veniens. auditis q; acciderāt. irat?
ad carcerē abiit. illaq; orate exclamauit. Malefica
vbi est palatiū meū. vbi aur? & argentū. vbi dij
mei iupiter. hercules & mimerua. Laudabil? deo
rum patientia. qui tibi nō dum penam restituunt.
Ac hec illa. laudabiles essent si te & scipos libare
potuissent ne pirent. Tūc iussit eā extra ciuita
tem duci. vbi sedēs p tribunali. nodosis fustibus
extentā fecit mactari. Et ecce q; cedebat eā factus
est lapideus. man? autē ei? carnea pmāsit vsq; nūc
Propter qd vocat? est ille locus ad manū carneā
vsq; hodie. Ipse quoq; impator pene vsq; ad mor
tem aridus fact? clamabat. De? iouis adiuua me
mox ille iouis de loco suo cecidit. et cōminut? est
Lucia vō subzidēs ait. Sanet te de? tuus iouis.
Cui inquit impator. tu me inquit saluū fac. Ac il
la. Si credideris faciam. Ac ille. Per ipsum cruci
fixum si me sanaueris credam. Ad hec lucia. Scio
inquit fallaciam tuam. Sed quia crucifixum nomi
nasti faciā tecum misericordiā. Statimq; sanus fa
ct? exclamauit. Gratias tibi ago iouis. cepitq; cur
rere ad templū eius. et subito terra mota scissa est
& templū absozbit. vt nec lapis in eo remanerz

Post hec impator venit ad carcerē. ollamq; enez
pice ac plumbo ac resina iussit impleri. et i circū
tu ei? lignoz copiam aggregari ac luciam nudam
in eam deponi & trib? diebus ac noctib? ignē ad
hiberi. Ac illa nichil oīno sensit. Quarto die fini
to igne dixit impator. mīstris. Ite & purificate lo
cum in quo arsit illa malefica. ne quid de puluere
eius remaneat ne forte calcans aliq; similis ei fiet.
Quibus exeūtibus. lucia obuiauit & ait. Ite dicitē
te impatori. Noli vacare. tps ē laborādi. Quibus
auditis. impator pcutiebat pectus suū pugnis di
cens. Quid faciā. Tūc iussit eā ferro & plumbo
oneratā p omīs plateas ciuitatis circūduci.

XLI. De uersione geminiani p eā
& agone ambozum.

Que dum ducerē. venit ad domū homis
geminiani noie. qui habebat ī domo sua
plurē trigintamilia & cc. simulacra. &
dū illa pte pergerz. Ecce colūba nūca d celo de
scendit. ac super caput geminiani tercio signum
crucis fecit. Qui in celū respiciēs. catharactas ce
li apertas. et sedē dei ex ordine vidit. et mox omīa
relinquēs ad locū vbi sancta torquebat cucurrit
ceciditq; ad pedes eius & ait. Te cognoui matrē
gracie. quā dñs michi demōstrauit. Nā dum ante
ianuā domus mee trāsires. respiciēs in celū vidi.
in quē oporteat me credere. & ieiunauerūt ambo
per triuū. Media autē nocte sanct? p̄biter p̄ba
sus ab angelo monit?. surgēs ad carcerem cucur
rit. et ecce claustris carceris cōminutis. lux dei il
lum p̄cessit. et odor inde suauissimus exijt. funda
menta quoq; carceris cōmota sūt. & fons aq; mū
dauit. & baptizauit p̄biter geminianū. quē sacra
lucia de fonte suscepit. Ceperūtq; vnū esse in aiā
& spū. vnū agonē p domino tolerantes. Die ter
cio sedit diocledian? p tribunali. et ante eū ambo
sunt ad ducti. Interrogata lucia nichil respondit.
Sanctus autē geminian? signās se. cepit acerrime
imperatorē increpare. cur in xp̄m & xpianos seui
ret. Interrogat? ab imperatore quō deos reliquit
set. respondit. oratōibus hui? matris mee spūalis
illuminatus sū. Cui? hec semper erat oratio. vt n̄
sola de hac vita migraret. sed aliquē fructū sui la
boz acquirere. alteri? aiām manu sua deo offer
ret. Tūc impator vt leo fremēs. omnibus tor
mentis eos affici iussit. Et sanct? geminianus ad
luciam ait. Sāctissima mater. ne expauescas ī hīs
penis. vt sciant cultozes demonū. qz nichil valet
in seruis dei pena illoz. Hec audies illa gaudebat
de fide eius. Et cum orasset. angelus dñi apparuit
in medio eoz. imponēs eis coronas ex auro & gē
mis. Cūq; diocledianus eis dimissis a roma dis
cessisset. et in quodam fluuio nauigaret. cū. M. ccc.
xlvi. in flumen cecidit. qui tñ solus euasit. Mense
autē tercio pirropogon iudex romaz veniens. se dē
in foro fecit sibi p̄parari. et per p̄conē clamari. vt
omnes venirēt deos adorare. Tūc sancti lucia et
geminianus cucurrerūt per plateas ciuitatis. usq;
ad locū qui dicitē lateranis. Quo cū peruenissent
clamabant. Simulacra gentiū argentū zc. Qd au
diens pirropogon. iussit ceruices eoz contundi.
Interea terremotus factus est magn? et tremuit
pars ciuitatis. et camerā fori s̄ qua iudx sedebat
iplumq; pirropogonē cū. xl. ministris oppressit.
Ac sancti dei sub eadē remanserūt illesi. XLII.

De translatione eozundem per angelum et eozun
dem transitu.

Dost anni circulum venerunt angeli apprehendentesque eos tulerunt in siciliam in montem quendam aspectu acutis lapidibus et directi ab angulo venerunt iuxta fluvium psimichum in veneruntque fluvium plenum & redundantes ad mare & non poterant transire. Et exclamantibus illis ad dominum minimum aqua que descendebat rugiens ad mare stetit & ambulantes super eam quasi super lapides venerunt ad locum quem dicitur medulas. Quod terribilium spiritibus in mundis plenum erat clamantibus finis noster advenit. discedam a facie sanctorum quia huc a deo directi sunt. Et orantibus sanctis facta est vox a deo de celo dicens hec est sedes vestra. Et manserunt in eodem loco multa miracula super infirmos facientes. Hec audientes apofrasius precepit decollari viros & mulieres quos curaverat. lxxix. qui illos magister cabant. Super quorum corpora visus est angelus domini viam lam fundere plenam aromatibus. hoc autem scelere peperat equus apofrasii arreptus a dyabolo. percussit eum super lapidem et corpus eius non est inventum. usque in hanc diem. Hec facta cum pervenisset ad patrem pascasij insularis exijt ab urbe siracusana et medulas venit penas pare sanctis. Cumque lucia cum geminiano videns fremitum penarum expauesceret et fugiens non haberet ubi se absconderet. Illa suspirante medius mons crepuit & sanctos dei tribus diebus ac noctibus abscondit. Tercia vero die magno estu in sole facto lucia sitiens oravit. Et de medio crepidinis fluvius exijt unde potati sunt. Cum illa dominum orasset ut spiritum eius qui in hac vita picitabat acciperet emisit spiritum cuius corpus usque ad diem tertium geminiano custodiuit. Tercia autem die ascendens de crepidine in ipso ore crepidinis ab inimico excepto gladio vitam sibi invenit. Et deorsum unde ascenderat corruit. Transiens autem quedam mulier christiana que de emporio plucitano maximum suavitatis odoris seferat cepit inquirere unde huius odor emanaret. Que cum cognovisset in crepidine descendit ibique corpora sanctorum invenit. In quorum sepultura omnia vestimenta sua preciosa expedit. Et ecce angeli de celo descenderunt trahentes tabulas marmoreas in quibus sanctorum corpora sepulta sunt. Deaque vero quam dominus sancte lucie donavit infirmi potati sanantur. **Acto.** Alia fuit lucia uxor siracusana de qua dicitur infra que passa est sub pascasio presulati. Hec autem vidua passa est sub eius patre pascasio ut dictum est.

XLIII. Passio sanctorum cosme & damiani. Exgestis eorum.

Eodem tempore passi sunt in civitate egea cosmas & damianus fratres quos geminos peperit mater theodoza. Huius a spiritu sancto medicinalem artem edocuit eam in hominibus que in iumentis omnem infirmitatem curabat & nichil accipiebant. Quedam matrona palladia cum omnia cum medicis conspisset ab eis curata est. Sciensque quod nichil accipere obtulit occulte quoddam munus sancto damiano pedibus eius se proluens eumque sacramentis terribilibus constrimens ille accepit munus ne nomen domini videret contemnere pro quod fuerat adiuratus. Qui audiens frater eius precepit ne cum eo sepeliret eius corpus. At eum dominus corripuit in eadem nocte ei appens & factum damianum excusans. Lisiis autem preses cum ab eis quereretur cui essent fortune audiuit ab eis fortuna quid sit nescimus christiani enim sumus. Cum enim eederent psallebant. In via martirii tui delectati sumus sicut in omnibus divitiis. Igitur anthonius & leonicus et euppis qui fratres eorum erant simul cum eis

catenati in mare missi sunt. Sed mox angelus eorum vincula dirupit et eos eduxit. Quibus lisiis ait. In nomine dei mei adiani sequar vos. Quod cum dixisset accedentes demones eum in maxillis percutebant & ab eo sic discedebant. Post hoc sancti missi in ignem in eo quasi in refrigerio rotas deambulant. Illisque orantibus egredientes flama incendit non paucos de impijs sed & mortui sunt et cessante flama apta est terra et sancti martires ascenderunt illesi. Deinde iussi sunt crucifigi & in crucibus lapidari. Tres autem fratres eorum in carcere retrudi. At vero lapides qui in eos mittebantur dei virtute se puercentes lapidabant lapidantes. Postea iussi sunt quattuor milites sagittare eos & sagitte similiter in sagittantes convertere interfecerunt eos et egredientes fumum sanguinis ab occisis. Post hoc iussi sunt decollari. Et quidam christiani rapietes eorum corpora memores quod sanctus cosmas dixerat ne similes sepelirentur nesciebant quid facerent tunc subito cursu mirabili camelus advenit et humana voce loquens dixit homines dei multa signa & mirabilia per sanctos martires precepistis non solum vos sed & nos iuncta que vobis in ministerium sumus deputata. Idcirco cum vobis omnibus & ego gratias agens adveni nunciare vobis ut sanctorum corpora non sepeant sed & in uno loco recedant.

XLIII.

Miracula eorum post mortem.

Dum autem quidam rusticus post laborem messis in campo apertum ore dormiret serpens in ventrem eius ingressus est euigilans nichil sensit. Sed sero domi rediens cum post cenam in lecto iaceret mox a serpente graviter cruciatus voce qua poterat sanctum cosmam & damianum in auxilium invocavit. Sed cum paulatim graviter torqueretur ad ecclesiam sanctorum cucurrit et sic exauditus est quod ipso subito dormiente serpens sicut intraverat exiit. Vir quidam cum uxore sua cum in templo sanctorum devote fuisset perficisci longe voluit et uxori sue domi residere & eum expectare precipiens eam beatis martiribus commendavit. dicens ei signum cui deberet annuere si eam aliquis vocaret. Post hoc dyabolus sciens signum quod ei maritus dederat se in bohem transformavit et dixit uxori eius. Vir tuus misit me ab alia civitate ut venias ad eum. At illa nolens ire respondit. Signa quidem cognosco sed ire non possum quia sanctis cosine & damiano commendata sum. Sed si vis ut tecum vadam iura michi per sanctos quod michi non nocent. Iuravit dyabolus et cum venissent ad secretum locum voluit eam dyabolus de iumento eijcere ut eam occideret. At illa statim sanctos martires invocavit & eis preces appentibus cum multis alijs inimicis evanuit. Et dixerunt ei sancti. Nos sumus cosmas & damianus quorum sacramento credidisti. id festinauimus in auxilium tui. Rome in ecclesia martirum predictorum cum quodam matriculario in ecclesia diu fuisset et in cruce morbum gravissimum incederet. Quadam nocte post longos orationum gemitus obdormiuit. Et ecce duo viri splendentes venerunt quorum alter cultellum & pixidem alii vero crus cuiusdam mauri qui nup obierat afferentes secta infirmi coxa coxam mauri loco ipsius inseruerunt et plagam diligenter ungentes coxam infirmam ad corpus mauri mortui detulerunt. Ille statim more solito ut pulsus ad matutinas euigilans de tali somno turbatus et se sine dolore sentiens coxe que prius doluerat manum & oculos & candelam appones se non esse qui fuerat miratus & se sentiens

sic sanatum dum p̄ gaudio caneret alij surzeerūt
Et audito q̄ ille in somnis viderat. ad cimiterium
p̄perantes. coxā mauri p̄scisā & coxā sacriste loco
illi in tumulo repierunt. XLV.

De factō blasio ep̄o sebaſte. ¶ Ex geſtis ei⁹.

Dillus est & ap̄d sebaſten ſanct⁹ blaſi⁹ q̄
et belafius. q̄n̄ p̄fectus liſias reſidebat ni
capoli et agricolani ſebaſte. h̄ cū om̄i mā
ſuetudine et ſāctitate polleret. xp̄iani elegerūt cū
in ep̄m in ſebaſte ciuitate cap̄docie. Qui accepto
ep̄atu. ſpeluncā cuiuſdā mōtis intrauit. Ibiq̄ vi
tam heremiticā duxit. Illic agreſtes & ferociſſime
fere ad eū infirme & infane veniebāt. nec ab eo di
ſcedebāt. donec ſanitatē & benedictionē accipient
Coxi quoq̄ ei alimonā affidue deſerebāt. Tunc
p̄ſes p̄uincie iuſſit venatorib⁹. om̄s beſtias agre
gare. Qui venientes in illū montē. inuenerūt orā
tem ſanctū blaſiū & multitudinē beſtiarū aſtāte;
ante eum. Et redeūtes attoniti. nunciauerūt p̄ſidi
que viderant. Qui ſtatim miſit plures milites vt
illuc p̄gerent. et quotquot inuenerent xp̄ianos ad
ducerent. Venientes autē dixerunt ei. Egredere te
vocat p̄ſes. Qui reſpōdit. b̄n̄ueniſtis filij. h̄nc vi
deo q̄ d̄ns nō eſt oblitus mei. Pergens autē cū eis
ſemp̄ eis in itinere p̄dicauit. et corā eis multa mi
racula fecit. Ibi quedā mulier attulit ei filium ſuū
mozientem. in cui⁹ gutture ariſta piſcis trāſuerſa
erat. et iactās eū ante pedes ei⁹ cum lacrimis vt
oraret p̄ eo poſtulabat. Qui man⁹ imponēs puēo
orauit d̄nm vt puer ille & oēs q̄ vel p̄pter ſcipſos
vel p̄pter quelibet aīalia nomē ſācti blaſij inuoca
rent. ſine mora ſanitatē remediū obtinerēt. & ſa
natus ſtatim eſt puer. In ipſo quoq̄ itinere paup
cula vidua. cui lup⁹ porcū vnicū quē habebat ab
ſtulerat. rogauit ſanctū. vt illū ſibi reddi faceret.
Cui ille ſubridens ait. Noli trīſtari porc⁹ tu⁹ red
det tibi in p̄ximo. Et ecce lup⁹ veniēs porcū ſuū
ſibi reddidit. Veniēs ergo ſanct⁹ in ciuitatē iuſſu
p̄ſidis miſſus eſt in carcerē. quē ſequētī die educi
iuſſit et aſtante dulciſſime ſalutauit dicēs. Gaude
blaſi amice deoz. Qui reſpōdit. Gaude & tu p̄ſes.
ſed ne dicas eos deos eſſe ſed demones. q̄ eter
no igni tradent. cū hijs q̄ eos venerant. Tūc ira
tus p̄ſes iuſſit eū fuſtib⁹ cedi. et in carcerē trudi
Audiēs vetula q̄ porcū ſuū recepat. q̄ vir ſāct⁹
in carcerē clauſus erat. ipſū porcum occidit & ca
put ei⁹ coctum cū pedib⁹ cū pane & candela ſc̄o
blaſio attulit. Qui gratias agens comedit. ei⁹q̄ di
xit. Singulis annis offer candela; in ecclēſiā noīſ
mei & bene tibi erit. et quicūq̄ hoc fecerit.

XLVI. ¶ De paſſione ei⁹ ſuam.

Doſt hec p̄ſes eductū blaſium cū ad dōs
inclinare nō poſſet. iuſſit eū ligno ſuſpē
di. et carnes ei⁹ ferreis pectinib⁹ laniari
& ſic in carcerē deportari. Tūc. vij. mulieres xp̄ia
ne ſequētes eum. guttas ſāguinis ei⁹ excipiebant
& inde ſemetipſas vngebāt. Quas tenētes milites
duxerunt ad p̄ſidem. et cū ſacrificare iuberent. ac
cipientes deos p̄cecerunt in mediū ſtagnū. Irat⁹
iḡit p̄ſes iuſſit caminū incendi & plumbū liqueſa
ctum pari ac pectines ferreos inferri. Septēq̄ lo
ricas igne candētes. & ſeptem camifeas lineas in
alio loco poni. et dixit mulierib⁹. vt vnū eligerēt
de duob⁹. aut veſtes lineas. aut ardentē loricas
Et p̄ſes vnā eaz̄ curiē camifeas accepit. & in
caminū p̄iecit. Tunc p̄ſes iuſſit eas ſuſpendi car
nelq̄ eaz̄ pectinib⁹ ferreis lacari. Et cū inuicte

talīa ſuſtinerent. adueniētes angeli eas ad p̄ſeue
rantiam oſortabant. Tunc p̄ſes iuſſit eas deponi
& in caminum mitti. Que ſtatim ut miſſe ſunt. ex
tincto igne illeſe exierūt. Et ait illis p̄ſes. dimitti
te magicas artes veſtras. et adorare deos noſtros
Que reſpōderunt p̄ſice qd̄ cepiſti. q̄ iā vocate ſu
mus ingredi regnū dei. Sicq̄ data ſn̄ia iuſſit eos
decollari. et poſt hoc blaſiū ſibi p̄ſentari. Quē cū
videret adhuc immobilem. iuſſit eū in ſtagnū mit
ti. At ille p̄cedens aquā ſignauit. et ambulās ſup
ſtagnum q̄ſi ſupra petrā ſtetit in medio & ait. Si
habetis deos oſtendite virtutē eoz. et venite huc
Et ingreſſi. lxx. viri mox in aqua ſubmerſi ſūt. An
gelus autē d̄ni deſcendens dixit ei. Egredere ſācte
blaſi & ſuſcipe tibi patam coronā a deo & p̄ſinus
exiuit ſicut intrauit. Et dixit ei p̄ſes om̄ino decre
uiſti nō adozare deos. Qui reſpōdit. cognoſce mi
ſer. q̄ nō adozo demones et ſtatim iuſſ⁹ eſt decol
lari. Qui cū duceret ad penā. orauit ſic prius ora
uerat. vt quicūq̄ rogaret deū in eius memoriam
p̄ quacunq̄ neceſſitate. celeſti mereret p̄frui lar
gitate. Et ecce vox de celo dixit. qd̄ d̄ns facere p̄
miſit quicūq̄ ſanct⁹ blaſi⁹ orauit. Sic ergo de
collat⁹ eſt cū duob⁹ pueris illaz. vij. muliez quos
in carcere baptizauerat. Illaz autē. vij. muliez quā
do decollate ſūt anime d̄ corpib⁹ p̄d̄re. tanq̄ vir
gines d̄ thalamo viſe ſūt. omnes aureis monilib⁹
reſulgentes & ad celos q̄ſi alaz remigio puolātes
¶ Actoz. Nota q̄ in legenda hui⁹ ſancti leguntē
paſſe fuiſſe. iij. noī. februarij. Et ſic in kalendarijs
feſtinitas annotat⁹ ſācti blaſij. In martirio logio autē
ſcribit⁹ eozum paſſio. xv. kl. marcij. qd̄ cur ſāct⁹
ſit neſcio. XLVII.

Paſſio ſanctę dorotheę v̄ginis. ¶ Ex geſtis ei⁹

Eodem tpe paſſa eſt apud ceſaream capa
docie dorothea virgo. ſub ſapricio p̄ſide
viii. idus februarij. Hec tradita duabus
ſororibus ſicriſte & caſiſte. que apoſtatauerāt. ite
rum eas ouertit. que poſtea ſūt in doliū miſſe. &
in oſpectu ei⁹. in cenſe. Poſt illaz autē paſſionem
beata dorothea leuaē in cathaſta & ait. Nunq̄ ſic
hodie leata ſū i vicia mea. Tandem ducta eſt ad
decollandum. Cui dixit theophil⁹ ſcolāſtic⁹. Eya
tu ſpōſa ch̄iſti. mitte michi roſas aut mala d̄ pa
piſo ſpōſi tui. Que reſpondit plane ſic faciā. Cun
q̄ orāſſ. ecce puer ante eā apparuit. ferens i ſpor
torio tria mala optima. et tres roſas. Cui illa. ob
ſecro te inquit. ut hec theophilo ſcolāſtico deſeras
Cum ergo theophil⁹ narraret circūſtantib⁹ p̄miſ
ſionem virginis. irridens. Ecce puer ante eū ſtetit
et ait. Ecce tibi petenti. mittit dorothea virgo ſa
cratiſſima qd̄ p̄miſit. Qui accipiens ſtatim d̄ſus
eſt ad fidem xp̄i. Eratq̄ menſis februarij q̄n̄ roſe
ille miſſe ſunt. et totā capodocīā glaciale frigus te
gebat. Videbat autē puer pulcherrim⁹. et p̄breuiſ
ſimus nō pluſq̄ quattuor annoz. Mox ergo theo
phil⁹ i eodem eculeo ſuſpenſus et acerrime tor
tus dicebat. Ecce modo ch̄iſtian⁹ fact⁹ ſū. q̄ in
cruce ſuſpenſus ſū. Nā eculei factura. crucis ſimi
litudinem gerit. tandem gladio ſummat⁹ eſt.

**XLVIII. ¶ Paſſio ſanctę theo
doſie virginis. ¶ Ex geſtis ei⁹.**

Paſſa eſt et ſb̄ diocleciano apud ceſareaz
paleſtine theodoſia virgo. iiii. noī. ap̄il
de eadem ciuitate nobiliſſimo genere or
ta. anno. xviii. parētib⁹ vnica deo oſecrata. elegan
tis ſpeciei. Dignū q̄ppe erat in tali fabzica. ch̄iſti

palatium fabricari. hec igitur nescientibus pentibus ad martires in carcere reclusos refugit. eisq; se cō iunxit. et ut rogarent p ea rogavit. Q. cū faceret facta est vox d' celo dicens. Ego eā oleo athlete p ungo. meoq; spū sfirmo ad vincendas om̄s cruci ationes. Deinde interrogata a p̄sede urbane. libere ac prudenter ad oīa respōdebat. psalmosq; frequēter ruminabat. Post hoc stipite capillis suspēsa. Inter cetera dixit ad circūstantes. Ve q̄ vult dñs dici. et sup se dñm non habere. Ve q̄ saturari vult & esuriēti nō porrigit. Ve qui vult calefieri & nudos non vestit. Ve qui requiescere vult. & alium requiescere nō sinit. Ve q̄ suū aliquid dicit cum oīa a deo accepit. Hec igitur dicens virgo cuz nuda staret. nubes nivea appuit. q̄ illā velavit. Urbano aut̄ minante se acriora supplicia illatur. Respōdit. Exurge urbane. nullū de pato michi prandio ferculum fraudes. In oībus itaq; tormentis suis q̄si dolore nō sentiebat. qz aīa ei? ī corona tota pendebat. Amator inquit castitatis in honestibus vultib? habitat. frustra quoq; uichi mīaris corruptionē. qz nō pōt caro corūpi. nisi mēs fuerit ante corrupta. Post hec ait p̄ses. rebellem virginē in angustū heronē coartate. et ei? collo grauissimū saxū alligate. eaq; ī mare p̄cipitate. Qd̄ cum factū fuisset. ab angelis ad terrā rōducta est saxū qd̄ ei ad collum pepēderat in manib? repositans. Post hec dimissi sūt ad eā leopard? & rogata. lenitatis sue signa monstrātes. et nichil eā lesere runt. Tandem dū decollare? visa est de ore ei? exire columba. auri splēdore pulchrior ad celū ascēdens. Eadē vō nocte parētib? suis cum magno choro virginū appuit. induta cielaide nivea. crucem aureā in manib? & coronā in capite gestans & dicens. Ecce q̄lis est gloria. vnde me fraudare volebatis.

XLIX. Passio sancto rum agricole & vitalis. Ambrosius.

N yralia ciuitate bononiēsi passi sunt sancti vital' & agricola. v. kl. decembris s̄b diocleciano & maximiano impatorib? et in loco iudeoz. s. intra sepulcra eoz sepulti. vbi eos dñs michi reuelauit. ut tangē inter spinas eligerē martīz rosas. Sancti q̄ dem agricole vitalis huus fuit antea. nūc aut̄ conforz & martirij collega. p̄cessit huus ut p̄uideret locū. h̄ illum ad martiriū p̄misit. ille istum accersit. Cuz igitur sanctus vitalis. a p̄secutorib? ut xpm negaret vrgere. et ille ampli? xpm dñm p̄fiteretur. oīm genēz tormentoz in eū exercebāt. ita ut nō esset in ei? corpe loc? sine vulnere. Ille at̄ orabat dicens. Domine ihu xpe iube spūm meū suscipi. qz iā desidero coronā accipe. quā angel? sanct? tuus ostendit michi. et cōpleta oratione emisit spiritum. Sanctus vero agricola mitior morib? habebat. ita etiā ut ab ip̄s inimicis diligere. Ideoq; passionē eius differebāt. S; hec eoz honorificētia om̄i immanitate acerbior erat. q̄ martiriū inuidabat. Deniq; ubi nō acq̄uit p̄secutorib? sanctus agricola crucifixus est. Tandē cū eos michi dñs in loco iudeoz sepultos reuelasset. munera detuli q̄ manibus meis legi. crucis trophea cui? gratiā ī opib? cognoscatis. Certe & demones p̄fitebant. et ab hominibus egrediebant. et multi varijs egritudinibus afflicti. contingētes sanctoz sudaria sanabantur. Et alia multa mirabilia p̄ factos dei ī p̄sentia populi facta sunt dū trāfferent.

Passio sanctorum ascle philemonis & appollonij. Ex gestis eorum.

Tempore quoq; diocleciani passus est sanctus ascle apud urbē egypti antimon. s̄b arriano p̄sede. qui primo quidē atrocissimo suspendio tortus. Deinde laterib? flammis ad motis adustus. Ad vltimū p̄ciosā deo aīam in flumen p̄cipitae? reddidit. x. kl. februarij. Post mortem aut̄ sancti ascle. iussit arrian? om̄s christianos de eadē ciuitate qui inuenire possēt comprehēdi. Erat at̄ ibi philemon chozaula public? plebi gra tus & iudicibus. Qui cū abnegās ydola p̄fiterē christū. iussit eum p̄ses alapis in faciē cedi. Deinde tā ip̄si? q̄ appollonij dyaconi calcanea p̄forari. & inductis funib? p̄ ciuitatē trahi. dimde sibi p̄sentari. Qui dicit ei. Si vis ut audiā te. audi me prius. ut iubeas vas enēū exhiberi. & intus infantulum poni & opiri. Tūc eo iubēte infās in dolico eneo p̄pato positus est. & os dolij optum est. Iussitq; philemon dolium sagittari. donec om̄s sagitte sagittarioz deficerēt. et post hoc infantē illum eductū ostēdens ait. Sicut vas illud eneam icibus sagittaz trāfossū est. s; qd̄ intus est leui non potuit. sic & corpe? christiani p̄ fide dñi supplicioz iaculis stimulatū innocētiam aīe deo p̄te gente vulnerare nō patit. Tūc iratus p̄ses iussit eū suspendi. & sagittis quib? doliū sagittaz fuerat corpe? philemonis a pedib? vsq; ad verticē sagittari. Et cū totis viribus tela p̄tra eū intozis sent. nullū in eo iaculū infigi potuit. nec vllū ī terram ruit. s; omne qd̄ missū erat. in aere pendebat. Cū aut̄ vidisset p̄ses adhuc eū viuere stupuit & volens cognoscere rem p̄pe accessit. cū leuasset sursum oculos ut videret. vna de sagittis cecidit & oculū ei? excecavit. Tūc iussit eum deponi & ait. Quare tui causa oculū p̄idi. redde eū michi arte magica qm̄ nosti & dimittā te. Qui respōdit. Ne estimes dñm meum nō posse curare cū mortu? fuero. vade ad sepulcrū meū & facto luto de terra illa aquā infundes. supunge oculum & sanaberis. Quo ille audito iussit eū cū appollonio decollari. vñj. idus marcij.

De uersione arriani p̄sidis & eius passione cū alijs quattuor.

Altera aut̄ die arrian? facta sicut ei p̄dixerat philemon ait. In nocte hiesu christi p̄ quo isti martiriū cōpleuerūt. vngō oculos meos ut videā. et credā qd̄ nō sit ali? de? p̄tē ipsum. et hoc dicto illuminatus ibat. let? clamans se christianum eē. Cui? uersio dioclecianū nō latuit. misitq; quattuor p̄fectores qui eū corripere. Qui veniētes in egyptum tenuerunt eū. S; dato eis p̄cio p̄missus iuit ad locum tumuli ascle et philemonis et appollonij et ait. Benedico vobis p̄fortes luminis sēpiterni. orate p̄ me dñm ih̄m ut orotet me et p̄summet ī nomine suo martiriū meum. tūc vox q̄si de sepulcro philemonis egressa respondit dicens ei. Cōfortare arriane ne timeas. ih̄s in quē credis opabit p̄ te. et coronabit te. vade ergo cū hijs qui uenerunt ad te. et ora p̄ eoz uersione. Hoc ipsi p̄fectores cū de sepulchro martiris audisset mirati sunt. Abiit ergo cū illis et octo seruis et familiarib? suis. Quib? cuz alexandriā venisset. p̄cepit ut corpus ei? ibidē expectaret. dicens. vñj. die marcij. dioclecianus iubebit me in mari p̄cipitari cum sacco arena pleno. Solliciti ergo estote ut post tres dies. id est. x. die marcij. egrediamini supra mare circa horā. vj. et inueniētes corpus meum sup̄ dorsum delphini

collētes illud sepelire iuxta sepulcrū martiris philemonis. Cū igit̄ hīs dictis pueniss̄ cū quattuor p̄ceptorib⁹ ad diolecianum ille iussit in campo foueam profundā fieri eūq; cathenis eras oneratum & ferro cōpedicū ac manib⁹ colligatis cū ingēti circa collū lapide dep̄ssum ī foueā deponi. totāq; terrā sup eū q̄ p̄gesta fuerat remitti. Et desup milites ludere. blasphemio quoq; ore dicere. Videamus si veniet ih̄s ut liberet eū. Hīs patrat̄ impator equū ascendēs abijt in domū suā. & ingress⁹ cubiculum quieti corpus dare post irā. vidit cōpedes & vincula manuū sup̄a reclinatoriū pendere & arrianū in lecto iacere. Turbat⁹q; putauit aliq̄ palatiorū in lecto suo iacere. Cui ille. noli inquit turbari. ego sū arrian⁹ quem suffodisti grauatū ferro. et ere & mole arene. S; venit is quem p̄ualere nō credebās ih̄s qui liberat credētes in se. Cum autē iussisset diolecian⁹ eū ī sacco cū arena immergi. quattuor p̄ceptores tirānidē ei⁹ arguentes. et christū vez̄ deum cōfiteutes. in quattuor alijs saccis p̄iter ī mare proiecti sunt. statimq; dei nutu pati delphini corpa eoz̄ susceperunt. et alexandriā d̄portauerunt. Serui at̄ arriani. cum. v. corpora videbāt ambigebāt dicētes. Quia dñs eoz̄ arrian⁹ se solum ī sacco deferendum p̄dixerat. unde nō credebāt eum ibi eē. Illis ergo hesitantibus. vox humana q̄si de ore vni⁹ delphini audita ē. Nolite dubitare hic ē domin⁹ vester arrian⁹ tollite eum & hos quattuor. qui eadē martiri⁹ gloria coronati sunt. Et sepelire om̄s quinq; iuxta sepulcrū sancti ascle & ita fecerunt. **LII. Passio birenē hirunē ep̄i & dōnini. Ex gestis eoz̄.**

Passus est autē sanctus birenē hirunensis ep̄s sub dioleciano & maximiano. vñ. kl. apilis. Agente p̄bo p̄side pannonie. Hic primo tormētis acerrimis vexat⁹ deinde diebus plurimis in carcere cruciatus. nouissime p̄fessioe xp̄i capite cesus est. et ī fluuiū sani p̄cipitatus. Sub maximiano quoq; passus est donnū martir. qui cū esset cubiculari⁹ prim⁹ coronā impatoris p̄seruis. cūq; quotidie coronās. p̄fessioe xp̄i iuxta fluuiū sitionis in via q̄ dicit̄ claudia decollatus est. vj. vel. vij. idus octobris. Et app̄hendens manib⁹ caput suū de terra p̄factū fluuiū trāsiuit. et q̄trum iact⁹ est lapidis. caput suū tunc ibiq; illud p̄sautit. vbi nūc corpus ei⁹ integrum p̄manet & inuolatū. ubi multi egri sanitatē recipiunt. Inter quos vn⁹ aliqñ veniens & equū suū alligans. cū in p̄spectu sancti ingressus fuiss̄. & lacrimabiliter eū rogās sanitatē recepiss̄. egress⁹ equū quē dimiserat nō inuenit. Iterūq; ingressus lacrimabiliter orauit. Post hec autē egressus hoīez qui equū abstulerat. rapido cursu reuertentem vidit. qui tradēs eū in manib⁹ eius exliuit. **LIII. Passio sancti ianuarij. Ex gestis eius.**

Sed & s̄b dioleciano passus est sc̄s ianuarus beneuetane ciuitatis ep̄s. Hui⁹ eiz̄ famā cum audisset p̄ses thimothe⁹. iussit eum in ciuitate nola ante tribunal suū p̄fētari dicere. Accedēs sacrificia dijs. aut si nolueris. tormētis horrificis laniaberis. q̄ etiā de⁹ tuus cū vidēt p̄timescet. Qui respōdit. obmutescē infelix. et noli ī aurib⁹ meis creatori oīm iniuriā facere. ne blasphemā tantā audiat. teq; interficiat. Tūc iratus iussit eum in carcere recipi. et cammū vehementer p̄ tridū succēdi. et illic eū p̄ijci. At ille oratione fusa. cepit in medio fornacis deambulare cum san-

ctis angelis simulq; deū b̄dicere. Quē audiētes milites qui circa erāt terti. cursu rapidissimo p̄perātes nunciauerunt p̄sidi. Qui cū cammū apire fecisset. flama eructauit. et gentē incredulā q̄ circa erat deuorauit. S̄ctus autē in medio ignis glorificans deū appuit. ita vt nec vestimētis eius nec capillis. ignis domari potuerit. Post hoc iussit p̄ses ab eius corpe neruos excludi. Deinde ipsum vna cū festo dyacono suo. et d̄sidario lectore. et quibusdā alijs ante currū suū in ciuitatē puteolanā vinc̄tos p̄trahi. ibiq; eos ī custodia recipi. Et sedens in spectaculū. iussit eis feras exhiberi. que dimisse q̄si oues demisso capite occurrūt ad pedes sancti ianuarij. Tunc iudex amotis feris iussit s̄ctos de amphitheatro tolli & in foro adduci. Ibi q; sedēs p̄ tribunali iussit eos capite cedi. S̄ctus autē ianuarus in celū aspiciens orauit. ceciderunt q; nebule in oculis p̄sidis. et subito fact⁹ est cec⁹. Cūq; inualidis oculis cruciare clamare cepit. ut ianuarium ad se reuocarent. Quo factō cū ingēti gemitu clamās ait. Ianuarie huc dei celi. ora dñm deum tuū vt possim lumen recipere qd̄ amisi. Tunc sanctus erigens oculos in celum ait. Domine iube restitui oculos huic indigno. Nos enī nō reddim⁹ malum p̄ malo. tunc ap̄t̄i sūt oculi ei⁹ & ml̄i crederunt ex circūstantib⁹. fere quinq; milia. Tūc vidēs p̄ses tantā turbā p̄uersā turbatus est. S; ne famul⁹ dei corona fraudare. timēs iussa p̄cipū iussit milite b⁹ vt eū celerit̄ tractū d̄collaret. Qui cū ad martiriū cum ceteris duceret. senex quidam paup̄rimus ei⁹ b̄nficia sperās opposuit se pedibus ei⁹ p̄uolutus rogans. vt aliqd̄ de vestimētis eius acciperet. Qui ait ei. Post depositionem corporis mei. orariū meū quo michi oculos ligauero scias meipsū daturū tibi. Cūq; puenisset ad locū sanctus ianuari⁹ genua flectens orauit dicēs. In manus. r. d. c. sp̄m meum. Tunc erigens se accep̄to orario sibi odos ligauit. et spiculator caput ei⁹ abscidit. Qui post decollationē seni illi apparuit. & orariū ei sic p̄miserat attulit. Eodē vō die quo beat⁹ ianuari⁹ cū ceteris martiribus decollat⁹ est thimothe⁹ toz̄q; i cepit crudelit̄ et clamabat voce magna dicēs. p̄ter ianuarium suū dei se miser ab angelis cruciari. & dum diu loq̄retur emisit sp̄ritum. xvi. kl. octobris. **LIII.**

Passio sancti gregoriij spoletani p̄sbyteri Ex gestis eius.

Passus est & apud spoletanā urbē beat⁹ gregori⁹ p̄sbyter hoc ordine. Impiissim⁹ flacc⁹ a maximiano impatore missus. vt oīa ydola erigeret. Ingress⁹ spoletum iussit sibi tribunal in medio foro p̄parari. et oēs ciues p̄ preceps coram eo citari. Dixitq; tirano. Oēs hij dijs nostris desuiunt. Qui respōdit. Oēs hij colūt iouem mimeruā asclepiuz deos immortales qui toti mundo p̄piciant. Quo audito gauissus iussit om̄ez turbā dimitti. Erat autē in ciuitate eadē sanctus gregorius p̄sbyter ieiunijs & oratōibus vacās. qui multis virtutibus & signis clarēs. multos paganorum ad dñm p̄uertebat. templaq; & simulachra in terrā deiciēbat. Quē flacco nunciatus esset iussit eum ad se vinc̄tuz p̄duci. et cum sacrificare nollet. iussit fustes nodosos afferrī. ac dorzuz eius verberibus rumpi dicēs. Hec patiat̄ rebell⁹ deoz̄. et cōtemp̄tor p̄ncipum. Cui ille respōdit quāta mala exhibes corpi meo. duplicia bona p̄stant̄ michi in celo. Flaccus dixit. regirate illuz. et

venirem eius fustibus dissipate. Illo quoque perseuerante iussit eum ligatis manibus & pedibus in craticula supponi & ligna subministrari. At ille in medio igne clamavit ad dominum. ut qui cum tribus pueris ingressus est in caminum. esset cum eo in medio presertim persuraturus. Hec illo dicente. terremotus magnus factus est intra civitatem. et cecidit una regia. que plusquam centum paganos opprimit. qui ydolis huiusmodi. Hoc videns flaccus territus fugit inde. Tircanus autem iussit sanctum ferro stringi. et in carcerem recludi. ubi angelus appuit ei dicens. Pax tecum gregori noli timere. et continuo vincula eius disrupta sunt. & claritas dei circumfulsit illum. Cui gratias agenti domino de illa visitatione. Respondit angelus. Euge serue bone & fidelis re. Et hec dicens disparuit. Altero die flacco presentatus. cum sacrificare nulla tenus acquiesceret. precepit flaccus eum tractum in medium amphiteatrum capite truncari. Cuius in amphiteatro dominum exoraret. respiciens in celo audivit vocem magnam dicentem sibi. Ingredere ad me beati est domini preparata est habitatio tua. Adhuc angelo loquente. a spatario capite truncatus est. Tircanus vero iussit dimittere feras terribiles ut corpus absorberet. Qui ut ibi puenerunt. flectentes genua sanctum corpus adoraverunt. quod videntes viri clamaverunt. Magnus est deus christianorum. et multi crediderunt in dominum. Flaccus vero eodem die percussus est ab angelo. et interiora sua vomens exspiravit. Mulier autem christiana nomine habundantia. emit a tircano sanctum corpus. xxx aureis et oditum sepeliuit. ix. kal. ianuarij. **L.V. Passio sancti marcelli & exuperantij dyaconorum. Ex gestis eorum.**

Deterea impante maximiano. venustianus augustalis tuscie cum christianos oculos curiose requireret. divulgatus est ei fabianus eps vir eloquentissimus in civitate assisina. Illic ergo veniens sedens per tribunali in medio foro. oblatum est ei sanctus fabianus. cum duobus dyaconibus marcello & exuperantio. cui dixit. Consule tibi & pollicere te dijs sacrificare & vivere. Qui respondit. Si iustum est ut derelinquam creatorem celi & terre. et adorare lapides & eramera velligna. Et ut scias quod nichil est colere talia. afferat huius deus tuus tunc iussit deum suum quem habebat in cubiculo suo ubi cunctis mansisset deferri in medium. qui erat mire factus. ex lapide corallio iouis. et vestimenta eius de aurata. Qui cum adductus fuisset cum lapidibus & apparatus magno. venustianus ait. Ecce precipitatores nostri. Tunc subridens fabianus dixit. O vana vesania ut creator omnium relinquat. lapis sordidissimus colatur. aut scias eum non deum esse. dimitte me facere quod volo. Qui respondit. Si presumis facere quod vis. Tunc ille acceptum simulachrum oratione facta elisit in pavementum & fregit. Quod videns ille turpuit frontem suam cum furore dicens. Perimur nos. et res publica obscurata est. et iussit cum furore manum eius percidi. Quod cum factum fuisset. ceperunt eius dyaconi trepidare. et ille manibus percussis eos confortare ita ut clamarent. pereant dii demoniorum & letet cor querentium dominum. Tunc iussu venustiani in eculeo suspensi sunt. et diu fustibus celi. Deinde iussit latera eorum unguibus radi. ignemque quod s. eorum latera adustione assarum supponi. Quod cum diu fieret. subito exspiraverunt. quorum corpora iactari fecit in fluvium. sed a quibusdam piscatoribus & presbiteris collecta. iuxta viam sepulti sunt. die kal. iunij. **LVI.**

Passio sancti fabiani episcopi.

Sabinum vero iussit in carcerem retrudi. ad quem vidua nomine serena nocte veniebat. et curam illi agebat. Manens quoque eius in domum suam colligens in dolio vitreo cum aromatibus recondidit. quas die noctuque tangens in oculos suos ponebat. Adduxit quoque ad eam nepotem suum. ce cum adiurans eum ut poneret super eum vinas suas rogaret pro eo dominum. Qui cum brachia sua truncata super oculos ceci posuisset. et genu flexo cum lacrimis orasset. aperti sunt. propter quod miraculum omnes qui erant in custodia videntes. miserunt se ad pedes eius. & baptizati sunt eodem die quindecim milia hominum. Postea vero moluerunt oculi venustiani. ita ut pro dolore nec cibum nec somnum posset capere. nec ullus medicorum eius dolorem mitigare. Audivit quoque quod sabinus illum luminasset cecum. misit uxorem suam & duos filios & cum grandi gloria rogavit eum. ad se educi in carcerem. Cuius gratias agens sabinus venisset ad domum eius. elevantes venustianum in manibus precerunt ante pedes sancti sabinum. Qui ut eum vidit lacrimans ait. Illuminet te christus. Iussitque afferri fragmenta iouis. que ille in capsula argentea collocaverat. Que cum vidisset iussit omnia comminui & in fluvium projici. Cuius venustianus virgeret doloribus ait sabinus. Crede dis ex toto corde. Respondit credo. Sed peccatum quod in te exercui cruciatum michi ostendit. At ille. Mea delicta hec michi fecerunt. tu tamen si credideris & penitueris saluus eris. Tunc eo petente baptizavit eum. & elevato eo de peluce aperti sunt oculi eius. ita ut nullum dolorem post baptismum sentiret. Cuius maximianus eum baptizatum esse audivisset. iratus misit lucium tribunum. qui eum cum uxore & filiis truncavit. Sanctum quoque sabinum tenuit et in civitate spoletana adducens tandem plumbatis cedi precepit quousque spiritum emitteret. Cuius corpus serena colligens. que iam manens eius ante collegerat iunxit manus cum corpore & sepeliuit eum. vij. idus decembris. Huius tamen omnium martirium licet diverso tempore extiterit. hinc tamen recolitur die. s. vij. kal. ianuarij. **LVII.**

Ex gestis eorum. O tempore passio est & sancta anastasia que preterit illustrissimi viri filia in urbe roma. cum ita incedere plurimum posset. ut vix pareret inter matronas habere potuisset. induebat se vilissimo habitu. & sola vni puella sortio carceres circumibat. ubi erant milites christi. quos aliter visitare non poterat. nisi plebeio cultu pauperem se fingere. sollicita satis sanctis pro dei nomine vinctis pedes lavare. ungere capita peccinare crines. quos longa carcerum claustra nutrierant. Dumque assidue hec ageret. & ad noticiam zelantis viri eius publicij pervenisset. indignatus tales domui suo custodes instituit. ut eam non permitterent cuiusque fenestrelle adire. spectare. Erat autem in vinculis iussu diodeciani vir dei grifogonus. qui multa pressus sancte anastasiae alimonia fouebat. Hic erat apud rufum quemdam vicarium. quem dominus ihesus christus cum omni domino sua. pro grifogono lucratus est. Igitur cum nullus esset qui ad anastasia dirigere posset. inuenta est anus quedam christiana que in vicino illius commanens. curaret ut sollicitum est a vinculis infancium ac mulierum necessitate agere. videbatur hac occasione domum illius ingressa. cepit esse media inter ipsam & domini pressores. Sicque grifogonus per manum eius epistolam anastasiae rogantis. ut eius memoriam agere suscepit. & ipse quoque consolatoria epistolam ad eam remisit. Interea publicus in senatu sedens. legationem

suscepit inuitus. ad p[ro]p[ri]is p[ro]uincia[m] p[ro]fectur[us]. T[un]c
reuersus tristis anastasia custodia[m] triplicauit. po-
nens ei custode[m] unu[m] qui ei luce[m] negaret & victu[m]
Agebat em[en] vt illa moreret. et ipse o[mn]i facultatu[m]
ei[us] domi[n]o p[ro]maneret. Et ita p[ro]fect[us] est vt diceret
reuertens si ea[m] inuenero viuam. o[mn]is vos punia. Sic
itaq[ue] cuz ea agebat vt aqua ei vix p[ro] misericordia
tradere[et]. Tunc estimas se in tribulatio[n]e deficere.
Scripsit grifogono in hijs verbis epistolam. finis
venit corp[or]is. memeto mei ut egredientem aiam ipse
suscipiat. p[ro] cui[us] amore sustineo. q[ui] ex ore hui[us] ve-
tule cognoueris. Ad hec grifogon[us] in alia p[ro]sola-
tionis uerba q[ue] rescripsit. et hec inseruit. Prope est
vt pereat q[ui] no[n] cogitant. ut ad portu[m] salutis attin-
gant. Interea t[ra]nsactis trib[us] mensib[us] corpus pu-
blij reuocatu[m] est nauis. & o[mn]is q[ui] custodiebat eam p[ro]
diuersa fugerunt. Egressa igit[ur] ad grifogonu[m] liba-
puenit. Et o[mn]ia que acciderant ei. cu[m] gaudio lacri-
mabili retulit ei. Vendit[ur]q[ue] o[mn]is facultatib[us] su-
is. vilissimo habitu carceris circuibat. et famulo[rum]
dei necessitates p[ro]curabat. LVIII.

Passio eiusdem sancti grifogoni.

Unc diocletianus in aquileie p[ro]uincia p[ro]p[ri]is posi-
tus. cui[us] interficeret xpianos. cucurrit re-
latio de xpianis o[mn]ibus urbane p[ro]fecture
Tunc rescripsit debere ces interfici. grifogonu[m] vo-
ad se destinari. que anastasia p[ro]secuta etia[m] apud aq-
leia[m] meliora sanctis obsequia faciebat. q[ui] romae
fecerat. Interea grifogonu[m] nominatissimu[m] diocele-
cianus sibi p[ro]sentari iussit. Cui cu[m] dignitate p[ro]fe-
cture offerret ut deos adoraret. Sed ille p[ro]missa
o[mn]ia quasi lutu[m] abiciens. demonu[m] cultu[m] omnino re-
spueret. iussit eu[m] ad aquas gradaras duci. et ibi de-
collari. Corpusq[ue] ei[us] ad lieus iactatu[m] est iuxta lo-
cum i[n] quo tres sorores xpianissime morabant[ur] aga-
pe chionia & hirene. cu[m] sacro zoilo sene p[ro]bitero.
qui colliges sanctu[m] corp[us] & caput corp[or]is copagi-
nans sepeliuit. & ipse quoq[ue] sanct[us] zoilus. xxx. die
eius susceptione. iuxta reuelatione[m] eiusde[m] sancti
grifogoni sibi facta[m] ad d[omi]n[u]m p[ro]xit. Sancta quoq[ue]
anastasia domu[m] illa[m] in qua nunq[ui] fuerat ingressa di-
xit. vbi sunt sorores mee. quas michi d[omi]n[u]s me[us] gri-
fogon[us] comendauit. & videtes se inuicem letate se
Vifoz loco vbi positus erat martir grifogonus.
vna apud eas nocte[m] agens. ad urbem aq[ui]leis[em] re-
dijt. sollicita de hijs qui in vinculis habebant. Pas-
sus est aut[em] sanct[us] grifogon[us]. vii. kl. decemb[ris].

LIX.

De trib[us] sororibus

agape chionia & hirena.

Anctaruz quoq[ue] agapes chionie & hire-
ne. diocletianus rumore repto. iussit sibi
eas p[ro]sentari. p[ro]mittensq[ue] eis maritos de
palatio suo. p[ro] quos illustres esse possent si xpianita-
te flecti possent. iussit eas tradi custodie carceris
quas beata anastasia nec diebus nec noctib[us] dese-
rebat. ad hac eni[m] o[mn]es xpiani indigetes p[ro]fluebant. q[ui]
nimia penuria t[em]p[or]e illo sustinebant. q[ui] nulli licebat
p[ro]sidere vel artem aliqua[m] exercere. vel aliq[ui]d nego-
cium agere. Illa vo[unt] deu[m] rogabat. ut no[n] p[ro]p[ri]o d[omi]n[u]o
pore exiret. q[ui] omne p[ro]cium q[ui] de patrimonio suo
vendito acceperat exp[er]didisset. P[ro]ficiscete igit[ur] dio-
cletiano macedonia. o[mn]es xpiani q[ui] in vinculis crant
simul a custodientib[us] ducti sunt. Inter quos erant
agape chionia & hirena. Cuiq[ue] iussisset impator
p[ro]p[ri]o dulcicio diuersis tormētis agere. omnes qui
sacrificare nollent. tres sorores p[ro]sidi p[ro]sentate se

quas ille vidēs. captu oculo[rum] astrict[us] turpissimo
spiritu agebat. et fecit eas apud tales officialē tra-
di custodiendas. qui libertatem eis p[ro]mitteret. si ca-
ptiue ei[us] anime p[ro]sensum p[ro]buisset. LX.

De illusionē p[ro]sidi p[ro]pter eas.

Sic cu[m] nec p[ro]missionib[us] nec terrorib[us] animum co-
mutarent. ausus est ipse p[ro]fes cellula[m] ingredi. vbi
ille orates nocte xp[ist]o puigile exhibebat. in quo lo-
co o[mn]ia coquime v[er]ticia reposita erant. Ingressus er-
go cu[m] vellet ire vbi psalmoz vox eu[m] impellebat.
Alienat[us] mēte cepit ollas amplecti. & sartagines
osculari. In quib[us] diu ludificat[us] tot[us] niger & ca-
cabat[us] talis cepit esse in vestib[us] & in facie. qualis
a dyabolo possidebat in mēte. Tadem ad suos eg[re]-
sus est. qui eu[m] cu[m] luminaribus expectabant. vifoz
eo o[mn]es fugerunt. videtes eu[m] totum cacabat[us] &
scissu[m] nullaq[ue] p[ro]tem in vestib[us] ei[us] q[ui] no[n] esset inq[ui]-
ta & in p[ro]p[ri]is missa. Stantibus eni[m] ancillis dei &
psallentibus. nullu[m] penit[us] p[ro] eu[m] dyabol[us] potuit im-
pedimētum afferre. Vidēs ergo p[ro]fes se ab off[en]-
suo esse contemptu[m] ac derelictu[m]. nesciens quid d[omi]n[u]s il-
lo factu[m] fuisset. no[n] est reus in domu[m] sua[m] s[ed] cepit
oculo cursu ire ad palatiu[m] dicens. Prosterna me in
uictissimis impatoribus. & dica me ita ab officio
meo ludibrio habitu[m]. ac cu[m] irrisione & clamorib[us]
derelictu[m]. Cuiq[ue] primo mane aprum esset palatiu[m]
& ille totus cacabat[us] & scissus an[te] regē puisset &
intrare vellet. alij virgis alij pugnis. alij exufflan-
tes in facie eius eu[m] impingebat. alij quoq[ue] videtes
alij irascetes eu[m] expellebat. et vix potuerunt eu[m] ser-
ui sui ad domu[m] sua[m] p[ro]ducere dicetes ei. Recipe te.
clauserat eni[m] dyabolus oculos eius. nec poterat
seipsum attedere. s[ed] videbat ei q[ui] totus mund[us] in
cedēs niuis esset uestimētis inducus. mēs t[ame]n in eo
sana erat. & soli oculi eius tenebantur a sathana. q[ui]
bus infelix dei martires obsceno mētis conamine
respexerat. Interea putans ancillaz christi malefi-
cijs hoc euenisse iussit tribunalia sibi publice p[ro]pa-
ri. et cum adducte fuisset. orates atq[ue] psallentes
iussit eas expoliari. ut nuda eoz[um] corpa aspiceret.
& cu[m] missa fuisset manus ut expoliaretur. ita fixe
erant uestes eaz[um] ad carne[m] ut putaretur ipse esse co-
ria corpoz[um] earundē. In hac intētionē attonit[us] p[ro]-
fes dulciti[us] sedēs p[ro] tribunali ita obdormiuit ster-
tes. ut etiā a pulsantibus no[n] poss[et] excitari. et inde
sblatus in sella dormiēs. Tunc est exp[er]fect[us] cum
domum sua[m] fuisset introductus. LXI.

Passio duar[um] ex hijs. s. agape & chionie.

Vidēs impator o[mn]ia q[ui] acciderat dedit co-
mitē sifinniu[m] qui eas audiret. Cui cum p[ro]-
serate fuissent vocauit hirenam ad se &
ait. Consenties igali iussioni. Que cu[m] nollet. s[ed] an-
cillam christi se diceret. iussit ea[m] incarcerari. et adu-
ctis chionia et agape. dixit eis. hirena q[ui]cum ap[er]-
tissimo uobis est. et exemplo uestro ac doctrina de-
cepta. diuina iussa cōtemnit. Ideoq[ue] ea[m] distuli. vt
exitu uestro territa possit absolui. et nunc offerte
dijs libamina. sicut et nos qui duoti sum[us] regib[us].
Illis aut[em] insupabilē in fide christi p[ro]manentibus et
sacrificia respicientib[us]. iussit eas viuas incēdi. Quo
audito. replete sunt gaudio clara uoce gratias agē-
tes deo. In ignem ergo misse. cu[m] penitus nec uesti-
menta eaz[um] arderent. dixerūt. Domine ihu christe
ne ab ista hora patiaris. uel nos loqui cu[m] hijs qui
te ue[re] dominu[m] negauerūt. Hijs dictis p[ro]strauerūt
se in oratione. et intacte ab igne ad d[omi]n[u]m p[ro]xerūt.
Vt aut[em] ostēderet deus incredulis q[ui] ignis eas no[n]

interfecit eas exurendo. sed ipse orationibus suis exitum sibi impetrauerunt. imaculatis corporibus. intactis criminibus. integrisque vestibus. digesto igne repte sunt. Quarum corpora anastasia. missis oculis te hominibus arrepta. cum gaudio sepeliuit. orans dominum ut eorum princeps fieri mereretur. **Passio sancte hirceni.**

Altera die sissini iussit hircenam sibi adduci. & ait. Sacrifica dijs. ne simili incendio pereas ut sorores tue. **Que respondit.** Non sacrifico sed eorum princeps fieri festino. **At ille putat** iqt te pati sicut ille passe fuit. ego te iubebo nudam trahi meretricibus. ut ibi ad turpes usus posita moriaris. **Que respondit.** Cato mea sit patietur fornicatorem sicut canem vel ursu vel serpente. & inquinamenta quibus animus non consentit. reatus non suscipit. **Tunc tradidit eam militibus.** iubens eam poni in loco turpi. & ibi ludibrio omnibus populis haberi. **Cumque** duceretur apparuerunt duo milites ante eos dicentes. **Misit nos comes per vos ut ubi nos ostendimus. ibi eam ponatis.** **Ascenderunt** igitur cacumen montis & ibi sederunt. **Tunc** videns sissinus se delusum. & hoc factum esse quod ipse non dixerat. **Ascendens** equum prexit ad montem in quo dei famula orabat. & intendens vidit eam. & girabat usque ad vesperam. & non perungebat ad eam. **Tunc** videns se derisum. ingemuit. **Tendens** autem arcum unus ex his qui cum eo venerat. sagittauit eam. **Que ait.** Insulto tibi miserabilis. quia ut virum fortem in bello aggredieris. quem ut mulierem volueras subire. ecce munda vado ad dominum. **His** dictis emisit spiritum. **Vnde** corpus eius ab hominibus anastasia sublatum est. & cum sororibus eius positum. **Passa** est autem in ipis. nonas aprilis. **LXXII De alitica ratione sancte anastasiae & pbi perfecti.**

Quia autem multitudo christianorum esset in ergastulis. diocletianus omnes una die iussit interfici. **Quia** ignorans anastasia. cum noctu solito more pgeret. & diuersas custodias circumiret. dum nullum eorum inueniret vehementissime flere cepit. **Quam** cum flentem quidam attenderet. & causam ab ea didicissent. ipsamque esse christianam. unus eam comprehensam duxit ad forum. ubi prefectus. illius causas agebat. **A quo** scilicet probo prefecto interrogata que esset. & vnde illuc venisset. **Respondit.** civis sum urtica. que christi amorem habens vendidi patrimonium meum & secuta sum ipsum. **Sanctos** enim in vinculis positos. diligenti cura suscepi. **Et** ecce quibus per annum iugiter & menses aliquot deseruiui. subito hac nocte me dereliquerunt. & cum trius probo ad regna celestia prexerunt. **Vnde** pia inuidia ducta sum. quod illi iam regnant cum domino. & ego adhuc sto passura. per nomen sancto. **Probus** dixit. ut uideo non sunt tibi leuia tormenta preparanda. **Tu** enim reuocasti animos eorum ad sacrilegium. qui obtemperare decreuerant. regalibus institutis. **Il**la respondit. **Ego** doloribus fatigata etiam pedes osculabar. nequendo cederet dolore compulsi & quousque habui multam summam. in eorum necessitatibus expediti. **Nunc** autem erogatis omnibus. ad passionem etiam animam meam aptaui. **Na** si adhuc haberem quod expenderem. non me persequeribus demonstrarem. **Ait** probo. **Deos** quorum cultor erat prextat. pater tuus. colere debuisti & non christum. nescio quem iudeum. quia ciuibus suis occisus est. **Il**la respondit. **Deos** patris mei bene colui. & eos ab omni iniuria libera-

ui. **Nam** dum eos aranee contexerent. & aues stercore rarent. & mures inter eos fetus facerent. ego eos liberaui. & conflans in pecuniam conuertit. **Probus** dixit. **Hoc** sacrilegium nec aures mee possunt audire. **Tunc** illa ridens. ait. **Miror** prudentiam vestram quasi sacrilegium timere. lapides frangere. ligna succendere. eramenta conflare. **LXXIII De improbitate vlpiani in eam & pena illius**

Recum prefectus diocletiano imperatori reculisset. ille furens querebat consilium. quid ageret. **Cui** astitit quidam qui diceret vlpianum capitoli sumum pontificem hanc in uxorem vellet. et ei dari debere. cui si non assenserit. ipse facultatibus eius peruat. et eam possit occidere. **Sicque** vlpianus eam sibi traditam ducens in domum suam. **Cepit** ei ornamenta et gladium ostendere. lectos argenteos et carbones arduentes. cellaria plena dapibus et cellam obscuram testacis acutis repletam. **Et** ait. **Dabo** tibi trium dierum inducias. ut tecum cogites. quarto die aut habebis te uxorem. aut habebis te diuersa supplicia. **Que** respondit. **Iam** putata quia fluxerit tertia dies et scias me magis eligere supplicia per que vadam ad eum quem diligo. **Dimisit** ergo eam. x. mulieribus. que osculabatur ei. alie pedes alie manus. alie genua. alie munera offerebant. **At** illa oculos in celum figens. per triduum illa stans in oratione manibus expansis non manducauit nec bibit nec sedit. sed nec leniter dormitauit. **De**inde veniens ad eam vlpianus. interrogauit quid proficissent. **Que** responderunt. **Voces** nostras quasi conuicularum clamantium. contemnens. triduo manibus expansis. sine cibo et potu et somno perseuerat. **Tunc** ille accedens et volens eam amplecti factus est cecus. et girabat per totum eclimium in quo illa orabat. **A** tertia usque ad vesperam inuocans iouem iunonem mineruam et dicens. dii liberate me. erubescere aut clamare. **Tandem** cum eius oculi dolori non torquerentur. clamauit ad eos qui foris eius expectabant. viderunt eum semiuivum et cecum. et anastasia am orantem. **Tollentesque** eum in manibus ad domum suam. maledicebant publice imperatori cuius iussu ad eorum anastasia ducisset. **Media** vero nocte se ad domum capitoli duci petiit. et utpote magnus pontifex cepit inter sacrificiorum suppletionem inquirere. utrum posset euadere. **Cui** responderunt demonia. **Quia** famulam dei contristasti. ab hodie nobiscum inferno eris. **Tunc** ille angustatus. cum duceretur ad domum inter manus puerorum expirauit. **LXXV. Passio sancte theodote cum tribus pueris**

Reuertente autem diocletiano apud firmium a macedonia oblata est ei theodota cum tribus filiis. natione bithymia. civis niceana. que ideo fugerat de ciuitate sua. quia contra christi anos illic persecuto vehementer agebatur. **Comes** autem leucadius quia eam tradiderat petiit ab imperatore dicens. **Iubete** eam michi dari uxorem. que si non assenserit. sacrificare mecum. diuersis eam penis interficiam. **Accepta** igitur potestate. cum ea dyabolicis suasionibus et terroribus fatigaret. **Il**la dixit ei. **Si** ideo petisti me coniugem. ut facultatem meam inuadas. omnia que possideo vade occupa. et dum redieris accipies me uxorem. **Quo** eunte illa vnanimis cum anastasia permanens. quotidie factorum curam exercebant. **Et** cum in dei laudibus permanerent. adueniens comes leucadius agebat ut eius coniugio. theodota necceretur. **Sed** diu cum blandimentis et terroribus insisteret. et illa nullatenus

consentiret. feruo vincit cum tribus filiis. ad consularium bithiniae destinavit. Cui cum illa sacrificare nollet. primogenitum eius enodum fecit sustinere. Cui mater clamabat. Noli timere fili ista verbera. quia per ista attinges ad gaudia eterna. Tunc consularis hirtaco cuiusdam in libidinibus famoso dixit. Cōphendens eandem ducito. & postquam illuseris ei. iter publicas eam meretrices constitue. ut videamus si christus eius eam defendet. Qui dum ad eam properaret ut teneret & duceret. cepit de naribus eius sanguis infunditur effluere. clamantque. stat iuuenis pulcher ex cuius manu pugnū accepi in naribus. Tunc consularis iussit ignem copiosum accendi. in quo cum tribus filiis missa. benedicens dominum. martirium consummavit. apud nicenam bithiniae quarto nonas augusti.

LXVI Passio sancte anastasiae martiris.

Anastasia vero tradita profecto illirici finibus pecunias habere putabatur. pro qua re tentas eam lucius profectus iussit eam privatim sibi adduci. & dixit ei. Si christiana esse vis. precepta christi tui comple dicentis. Qui non renūciaverit omnibus que possidet non potest meus esse discipulus. Da ergo michi omnia que possides. & prope quo cumque volueris. Que respondit. Venite inquit dominus meus omnia que habes. & da pauperibus non diuitibus tu autem diues es & qui tibi dederit. contra preceptum christi agit. Ego autem etiam rogo. ut accipias que te indigere cognosco. At ille. In quo inquit pauper sum. Que respondit. In fide. Ille vero dixit. Si dominus tuus crucifixus est. ut quid iouem non colis. qui nulli unquam subiacuit. Que respondit. Iupiter iniuriam fecit christus passus est tu imitare deum tuum. & ego dominum meum. Tunc iussit eam in carceris iua cludi. & a cezarimis terribus fatigari. cibum vero ei pro modicum serotinis horis offerri. Quae etiam illa penitus recusabat. Appebat autem ei nocte spiritus sancte theodothe etiam cum luminaribus. & mensam onustam varijs refectonibus coram illa ponebat. Et orantes simul tota nocte. & ad pullos carnis loquendi secum & se videndi emium capiebant. Hec cum per dies xxx. gesta fuisset lucius putans eam iam fame & tenebrarum horrore defecisse iussit eam si viueret sibi adduci. Vidensque eam robustiore & letiore quam pulcherrime indignatus iussit eam in nauem poni & cum multis alijs quos legis iura punierat pelagi fluctibus demergi. Quibus productis in altum ubi pelagus finit ut preceptum erat eis illic nauem protulerunt. ibique eos dereliquerunt. Tunc ibi facta theodothea martir apparuit. & super ipsam plagam nauis considerens eam a periculo liberavit. Cumque orante sancta anastasia. omnes crederent una die & una nocte ita fuerunt in medio pelago. ut putarent se esse in terra. sine estu. sine fluctuatione. sine metu. Tercia die ad insulas palmarias deuoluti sunt. ubi multi episcopi & viri religiosi diuersis temporibus religati fuerat. & descendentes cum himnis & psalmis suscepti sunt. Quod cum audisset profectus. misit illic & omnes inde deposuit. Cumque essent plusquam. cc. viri & lxx. femine exceptis puulis. ne vnus quidem potuit amore vite presertim ad sacrificij reuocari consensum. Et cum omnes varijs interfectionibus martirium celebrassent. anastasia per manus & pedes extensa & ligata ad palos fixos circa medium eius. igni incensus est. in qua passione orans & benedicens hiesu christum. emisit spiritum. Passa est autem vni. kl. ianuarij.

LXVII Passio sancte barbare virginis.

Ex gestis eius

Impetrante quoque maximiano fuit nichometie virgo barbara nomine nobilis genere quam ob nimiam pulchritudinem pater eius diocorus in excelsa turri collocavit. volens eam in eminentiori loco residere. Illa vero occulte deum celi adorabat. Eratque balneum ibi propinquum. quod ea orante subito repletum est aqua. Illaque gratias agens iterum orauit. ut aqua illa sacrificaret in nomine trinitatis & illic descendens seipsam baptizauit. Cum autem ciues irgerent patrem eius ut eam nuptui traderet. Illa requisita ab eo respondit. Absit hoc a me pater. habeo sponsum in celo christum qui inuolabile custodit corpus meum. Mox intelligens pater quod christiana esset. arripuit gladium volens eam interficere. at illa fugiens abscondit se in montis latere. quam persecutus pater quesivit a pastoribus an vidisset puellam fugientem. vnoque dicente non. alter dixit. Nunquid non vides ubi se abscondit. Tunc pater currus & apprehendens eam cum duceret in domum suam. aspexit virgo illum qui eam indicauerat & maledixit ei & peccata eius. statimque cum grege suo conuersus est in statuam marmoris. Altera die pergens pater ad marciannum presidem. nunciavit ei omnia que acciderant de filia sua. Qui iubens eam sibi adduci. et alloquens de cultu deorum et sacrificijs. cum eam in fide immobilem ueniret iussit eam nudam cum virgis cedi. et cum cesa deo psalleret. ydolaque insensibilia et inutilia esse diceret. iussit eam verberis pedibus suspendi. et cum malleis caput eius tundi. usque dum per nares eius sanguis distillaret in terram. Et dum iterum gratias ageret. videns preses in crastino plagas eius sanatas iussit eam e culco suspendi. et ad eius latera lampades ardentes applicari. At illa in celum aspiciens et adorans dixit ad presidem. Vide miser. quia ignis iste non dolo. sed refrigerium michi prestat. Tunc preses furore repletus. iussit eam mammillas amputari. Deinde per totam punctam eam nudam circumduci. Illa vero eleuatis oculis in celum dixit. Domine deus qui operis celum nubibus mitte angelum sanctum tuum qui cooperat corpus meum. denudatum ut non videatur ab impiissimis paganis. Ecce ergo angelus domini cooperuit eam stola candida. consignansque omne corpus eius restituit eam ita ut nec cicatrix in ea apparet. Circumferentes autem eam ministri per quendam vicum adduxerunt eam preside. qui videns totum corpus eius sanatum. et faciem eius fulgentem. per nimium furore stabat stupefactus & iussit eam capite puniri. Que gaudens adorabat dei filium dicens. Obsecro. domine ne memineris peccata eorum que deuote celebrauerunt martirium meum. Et ea dicente amen. Subito ad eam vox domini facta est dicens. Veni dulcissima. requiesce in cubilibus patris tui qui in celis est. De hoc vero quod postulasti. crede quia donatum est tibi. Et cum ascendisset in montem. pater eius proprijs manibus appropinquauit caput eius. Deinde cum de monte descenderet. subito cecidit ignis de celo super eum. et consumpsit illum. ita ut nec puluis de eo remaneret. Passa est autem hec virgo pridie nonas. decembris.

Actus. In martirio tamē eius natalis annuatur. xvij. kl. ianuarij. LXVIII Passio sancti floziani martiris. Ex gestis eius.

Quoniam autem precepta impatorum de persecutione christianorum apud notum ripesez. delata essent. Aquilinus preses cepit christianos vehementer inquirere. Sancti autem florētius et flozianus obuiantes quibusdam sibi mundane militie socijs dixerunt. O fratres & omiliones cur alios queritis. Euntes nunciate presidi quod christiani sumus.

& loci etiam designare in quo comoratur. **C**rudelitate ergo mistri apprehendentes eos duxerunt ad presidem. **Q**ui ab eo moniti ut idolis sacrificarent. **R**esponderunt. **I**ussioni tue puissime quantum decet militamus hoc tamen nemo nobis suadebit. ut demonibus sacrificemus. **T**unc preses uehementer iratus iussit eos fustibus cedi & scapulas eorum acutis ferris cōstringi. **I**llis ergo in confessione xpi & gratiarū actōne permanentib? videns preses se superatuz. eos iussit duci ad flumen. nomine asiesum & de ponte in illud precipitari. **mj. kl. maij** **C**unq? uincti ducerentur a militibus. uenerunt subtrās quandam arborem. ubi ab ictere fatigati residētes pariter dormierunt omnes. **T**unc angelus domini per uisum apparuit beato florentio dicens. **F**rater florenti nō est tibi data corona martirij. sed consoz eris cōfessorum. **i**gitur surge & pge ad pres galliaz. & ibi ostendā tibi locū habitatio nis tue. futurū est autē ut in ciuitate thuronica a beato martino accipias ordinatōnem. **I**llo expgefacto dissoluta sūt uincula eius. **T**ūc cautius beatū florianū vocās narrauit ei uisum & abiit. **S**āct? autē florianus exultās. cū puenisset ad pontē vno precipitari iussus fuerat. ligauerūt lapidē ad colluz eius quo in pfundū demergeret. **T**ūc deuote cepit rogare milites ut orādī spaciū aliquatū sibi cōcederēt. **C**ūq? orasset quali vni? hore spacio tādē precipitauerūt eum. & statim crepuerūt oculi eoz. **f**luui? autē martirē christi suscipiens expauit eleuatisq? vndis suis. i quodā eminentiori loco super quoddā saxū corp? eius deposuit. diuino quoq? anuente fauore aquila adueniens idē corpus cepit alis suis admodū pregere. **I**psē autē sanctus manifestauit se cuidā semine deo deuote. certis eius locū designās indicij. ut traderet illud sepulture quod & factū est. ibi egri sanantur. ceci illuminātur. demones eijciūtur. **LXIX** **P**assio factoz pmi & feliciani. **E**x gestis eorum

Dontifices autē temploz accusauerūt pmi & felicianū apud impatores dicētes. **N**isi hos sacrificare feceritis. nulla beneficia a dijs cōsequi poteritis. **I**nquesti igitē & cōprehēsi pmi & felicianus ciues romani. iussu impatoz in carcerē recludūtur. **Q**ui statim ab āgelo cōfortati soluunt. & post dies aliquot. impatoz? presētatur. ubi cū in fide pisterent. ad phanū herculis educunt. **S**ed sacrificare nolentes crudeliter laniati & in carcerem reclusi quotidie ab āgelo fouebant. **I**terū educunt. & pmo presidi presētati. cum supari non possent ab inuicem sepanē. **D**ixit ergo feliciano ut senectuti sue cōsuleret. & dijs inuictissimis imolaret. qd cū ille renueret. plūbatīs grauissime cefus ait. **C**ū. lxxx. iā annos vite habeam. xxx. iā anni sūt ex quo cognoui veritatem. & elegi deo viuere. **T**unc iussit eū preses ligari. & dauos manib? & pedib? figi & dixit ei. **T**ādū sic eris. quādū nobis cōsenseris. **C**unq? adhuc leuō vultu pisteret. iussit eum ibidē torqueri. & sic triduo in stipite pendēti nichil ministrari. **P**er tri duū iussit eum flagellis cedi. & sic depositū carcerē recipi. **S**equenti die iussit pmi adduci & dixit ei. **E**cce frater tu? cōsentiens. impatorū decretis & sacrificās. magnue est in palatio eoz. vno et tu si ita feceris socius eius eris. **R**espondit pmi. et si tu filius es dyaboli. nesciens tamen in pre vera dixisti. quia frater me? non hominib? vanis sed ipatorū celestū cōsensit. **N**oui em̄ docente me angelo.

quid de illo fecisti et vtiā merear ei cōiūgi. **T**ūc irat? preses. iussit ut fustibus cederet et leuati in eculeo latera facib? vreret. **Q**d dū fieret et ille se per psalleret. iussit eum deponi. et plūbum bulliens in os ei? fundi. **I**ussit etiā ut felician? adesset ut quasi territ? eius passione. sacrificijs cōfiteret. **E**xtensus autē factus pmi? plūbum bulliens quasi aquā frigidā totum bibit et ait. **E**cce frater me? a me sepat? non est quem tu dicebas qd ydolis consensisset. **I**rat? preses iussit eos in theatruz simul duci. duosq? leones ad eos mitti. **Q**ui statim ad pedes eoz cum impetu corruentes. eis blādiri ceperūt qd et vrsi post eos immissi fecerūt. **T**ūc de populis qui ad hoc spectādum plusq? xij. milia cōueniunt. quingenti viri cū omnib? suis creoiderunt. **V**idens preses factos martires non posse vinci. iussit eos extra āphiteatrū decollari. quorū corpa canib? et auib? plecta. sed ab eis illesa nocte a xpi anis rapta sūt ac sepulta. hoz passio celebra? v. idus iunij. **LXX** **D**e factō puero vito et eius pedagogo et modesto et crescētia nutrice

Ex gestis eoz

Eo quoq? tempe erat in licia sub diocēci ano preses valerianus. de qua puincia fuit factus vit? habens patrem bilam sacrilegum. modestū pedagogū. nutricem crescentiam. **H**uic viro adhuc infātulo appuit āgel? dñi dicens. **D**at? sū tibi custos ad custodiendū te vsq? ad vltimū diem vite tue et omnia que petieris. a domio impetrabis. **H**ic ergo cū esset annoz. xij. et i xpm credens. quātum poterat omnib? indigentib? ministrabat. **P**ater ei? bilas nobilis sed pagan? stu debat quō eum ad ydola cōuerteret. et nolentem sepi? verberabat. **A**udiens hoc valerianus preses ēt. **I**ussit patri ut eum adduceret. **Q**ui cū venisset et ydolis imolare renuet. iussit preses ut fustib? cederet. **S**z brachia eoz qui puez verberare volebāt pmi? aruerūt. **E**t ipse valerian? clamauit dicens. **V**e michi manū pidi. **R**espondit vit?. **S**anent te dij tui si possunt. **E**t ait ille tu ergo facies. **Q**ui ait. **I**n nomie dñi faciā et statim precib? ei? sanat? est. **Q**ui dixit patri ei?. **C**orripe filiū tuuz ne pereat. **T**unc pater eum ducēs i domū suā omnib? delicijs. et cātu musicoz. et saltatu puellarū aīm ei? mutare studebat. **C**um autē inclusisset eum in thalamo omnib? delicijs ornato. venerunt ad eū facti angeli alas habentes quasi aquilaz mirabiliter refulgentes. **A**pparuēnt etiā ante eū. xij. lampades et cubiculum odore suauissimo respuz est. **A**ngeli autē cātabant. **A**gyos agyos agyos. **O**do re autem quasi aromatu de cubiculo exeunte. pater et familia repleti dicebant. **D**ij vnerunt in domū et aspiciens p ostium. vidit. vij. angelos circa infātem stātes. et statim cec? fact? est. **C**ūq? se octo pidiisse clamaret. omota est lucania ciuitas ita ut valerianus accederet. a quo interrogat? qualiter hoc ei accidisset. **R**espondit. **C**ubiculum filij mei aspiciens. deos igneos in? uidi. et vultū eoz ferre non potui. **I**gitē duct? ad templū iouis. vouit qd si visum reciperet. thaurū cum cornib? aureis offerret sed cuz nichil pferet pstrauit se filio ut eum sanaret. **C**ui respondit filius. scio qd nō credis sed ppter astātem plebem sanaberis. **C**um vidisset et ioui gratias ageret. querebat quomō eū occideret. **LXXI** **P**assio predictozum trium factoz. **V**ne apparuit angelus modesto. **I**cto? pedagogo eius iubens ut puerū tolleret

LXXV De passione eorum sanctorum

Quoniam ergo audisset iudex quod marcellinus & petrus illos qui erant in carcere baptizassent & abire permittentes ipsi sponte in carcere remansissent iussu irati iudicis introducti separatim in carcere retruduntur. Marcellinus quidem nudus super vitrum fractum prosternitur & ei lumē & aqua negat. Petrus vero in alio carcere in cippo artissimo costringitur. Tunc venit angelus ad marcellinum solvensque & induens duxit ad petrum. Ipse quoque solvens ambos duxit ad arthemii domum iubens eis ut vii diebus populū confortarent. Et vii die se iudici presentaret. Cū ergo marcellinus & petrus in carcere non essent inveniēti iudex arthemium cū uxore sua & filia adductos ad se & sacrificare nolentes iussit eos terra obrui. Qui cū venissent ad locum factus marcellinus in illa cripta missa celebravit. Pregnantibus se alijs xpianis. Et post hoc ait marcellinus ad incredulos. Ecce vos ledere potuimus & arthemium cum uxore & filia liberare nosque ipsi liberi abscedere sed neutrum fecimus. Quid vos ad hec. Tunc irati gentiles arthemium gladio percusserunt. Matrem vero cū filia precipites lapidibus obruerunt. Marcellinum autem & petrum ducentes ad siluam nigram que hodie in honore sanctorum silua cadida appellatur ibi eos decollauerunt. Quorum animas vestibus splendidis & gemis indutas his qui eos decollauit nomine dorothaeus vidit angelorum manibus in celum deferri. Unde ipse xpianus esse certus tandem in pace quiescit. Passi sunt autem rome arthemius & uxor eius cadida cum filia paulina vii idus iunii. **LXXVI De passione sanctorum sergii & bachii. Ex gestis eorum**

Eadem tempestate passi sunt etiam sub maxima no sancti sergius & bachius qui cū essent p micrii palatii apud eundem imperatorem de xpianitate sunt accusati. Quod ille non credens duxit eos secum ad templum iouis eiusque sacrificans vidit quod illi extra templum remanentes pollui noluerunt idololatriis unde compro quod christum colerent. primum distinguntur & veste militari deposita cathenis onusti per totam civitatem ducuntur & sic ad palatium reducti christum plenissime confitentur & cathenis grauissimis alligati longe ad ducem antiochum destinantur. Cū ergo antequam a duce interrogarentur bis ab angelo confortati fuissent & sequenti die cum ipso de idolorum erroribus disputarent. Sergius in carcerem mittitur & bachus extensus nervis crudis usque ad fluxum sanguinis & disrptionem veteris ac iecoris laniatur magisque uranum puocans & tandem ad vocem dei vocatus expirans deuoratus a bestiis procul extra castra iactatur & aduolantes volucres illesum cum a bestiis seruauerunt donec fideles eum in tumulo sepelirent. Eadem nocte cum se sergius a socio destitutum lugeret apparuit ei sanctus bachus in habitu militie & vultu angelico monens eum ut ne merore deficeret sed fortiter ipsum sequens ad patriam sibi gloriam pueniret. Igitur sequenti die antiochus sergium multis verbis sacrificare monuit sed ille non acquiescens se potius tormētis exposuit & clauatis sotalibus calcatus ante currum eius ix miliaribus cucurrit. Sequenti vero nocte in carcere ab angelo sanatus & confortatus mane factus ante antiochum sanus stetit. Nolensque consentire idolis rursus eis de sotalibus calciat ad aliud castellum similiter ix miliaribus ante eum cucurrit & sic adhuc immobilis data in eum sententia cum magna multitudie hominum & etiam feminarum que de late

bis suis exierat ut cū eis mortem sancti sergii flecterent. Veniens ad locum et voce angelica confortatus flexa ceruice decollatus occubuit. Cuius sanguis sic terra dehiscente absorptus est ut nullus gentium ad locum pro timore martiris appinquaret. In ipso autem loco a christianis diligenter sepultus est. Post longum vero tempus cū christiani corpus eius furtim auferre ac transferre vellent nolens beatus sergius furtim tolli qui dudum iussus fuerat publice pro verberem circūduci tantam circa locum claritatem ostendit ut castelli custodes ignem ab hostibus accendi putarent propentes cum armis ut eos insequendo impediterent. pmissu tamen militum corpus sanctum in pulcro tumulo posuerunt donec xv episcopi conuenientes ad locum condignam super eum basilicam construxerent. **Horum passio celebratur nonas octobris.**

LXXVII De sancta eufemia virgine

Ex gestis eius

Eadem quoque tempestate passa est sancta virgo eufemia in ciuitate calcedonia filia sifronis senatoris et theodoi filii prisco proconsole cum hac erant in carcere xlix martires sancti per xix dies ibidem a spiritu sancto nutriti qui simul cum ea prisco presentati et ab eo interrogati cum fidem christi constanter confitentes supplicijs se offerrent iussi sunt singuli tormentis puniri. Cumque per singulos dies torquentur mutuo se ad sustentationem certaminis hortabantur. Item prisco presentati et ab eo comoniti ut deo sacrificarent marti cū quasi ex vno ore errores arguerent iussit eos alapis cedi donec ministri cedentes quasi mortui deficerent. Sed cū cederent facies eorum magis albescebant. Priscus autem habito consilio cum apiano sophista christianorum accusatore iussit eos recipi in carcerem donec mitterentur ad regem. Et cū ducerentur in carcerem priscus quasi fera currens in gregem arripuit beatam eufemiam estimans quod sicut ipse vas infirmum et inuile erat infirmum vas inueniret et ait ei honora te ipsam et substantiam tui generis ne amittas vel noticiam et si corrupta es vobis ut mulier reuertere et imola deo marti. At illa cum prostrata in celum oculis domini hiesu auxilium postulasset respondit. Non in natura corporis est fortitudo certaminis sed in virtute spiritus sancti. Igitur corpore quidem mulier costos seculo autem viri. **LXXVIII De passione eiusdem.**

Unc proculus iratus quod a muliere vinceret iussit argumentum stare rotarum et illam medio poni ut extensa et contrita et cito rediret spiritum. Ipsa autem tormēto rotarum imposita pectori suo christi signaculum preposuit et tirano insultare cepit. Cumque corpus eius per singula membra confringeretur sensus animi conualescebat et benedicens deum orabat. Tunc confestim angelus de celo descendens argumenta rotarum offregit et mistros in palam dissoluit. Illa autem bona certatrix sine macula et hilari vultu coram omnibus exiuit. Cui cū priscus minaretur incendium nisi sacrificaret et illa terrores eius non timere se diceret eo quod adiutorem christum haberet. Priscus iussit fornacem cuius flamma per xlv cubitos extendere accendi et in tus eam perijci. At illa stans hilari vultu deum benedicebat et ut eam sicut tres pueros de camino eriperet exorabat. Cumque ministri eam precipites tenebant iubente prisco ut eam in ignem perijcerent unus ex his sostenens habens cultellum ad cingulum respexit ad proconsulem et ait ei hoc gladio me interfici

iubē quia impossibile est michi sup istam manus mittere. **V**ideo enim ante oculos exercitū cādidatorum illam expectārium. **V**ictor autem alius minister zonam eufemie soluit et ait. oro te p̄cōsul solve me ab ista necessitate. q̄z ḡue est in eam mā extendere. **V**ideo em̄ in cze fornacis stantes viros qui ignem dispgunt et expectātes factā et imaculatā p̄seruare volūt. **T**ūc p̄cōsul hos quidē custodiri et alios cōsistere iussit. **C**esarius autē barbarū quidam illam apprehendit. et in ignez p̄iecit. **Q**uā āgeli facti cōfestim susceperūt ac flamā dispserūt. **C**esarius autē cōbustus fuit. & virgo stās in fornace media quasi in platea. regez domīnū honeste cōspiciens. expansisq; manibus eum benedicēs. tandem exiuit. **T**unc indignatū p̄cōsul. & applanus. iussit rūt afferri ferras acutas & sarchagmes ignitatas ac p̄ argumēta artis ferrarie m̄bra virginis dissolui p̄ ptes. & in sarchagine interponi. ut tanq̄ puluis fierent. **Q**ua sup ferras posita. ferre cōfractē & sarchagmes extincte sūt. nichilq; ei nocuerūt. **P**̄ hec eā in stadio posuerūt & quatuor leones. dualq; bestias cōtra eam dimiserūt. **A**t illi silientes vestigia eius osculati sūt. **S**ed ut cōpleteretur eius martiriū. currens vna ex bestijs eā mordit. liuorem tamen nullū ei fecit. & vox de celo facta est. **E**ufemia ascende & palmā tuā recipere. **P**ost hāc vocem sonus etiā factus ē ita ut cōmoueret locus ille & tremuerūt omnes. **I**paq; v̄go facta oratōne redidit sp̄m. **C**ui? corp? pater eius & mater sepelierūt in locū nouū. **C**ompleuit enim martiriū suū. xvj. kl. octobris.

LXXXIX.

Passio facti firmi ambianensis.

Ex gestis eius.

Dicitur reasb̄ dioleciano & maximo. erat in vrbe iberiensi. que dicit̄ p̄p̄ilonia. senator nobilis in ordine p̄mus. & nomine & ope firmus. qui filiū suū firminū honesto p̄bitero tradidit. diuinis literis imbuendum. **Q**ui firminus. annoz. xvij. in s̄ctitate & doctrina proficiēs ac p̄ honesto iā sene p̄dicās. ab ip̄o ad honoracum tholaiānū ep̄m missus est. ut ab eo ordinar̄ ep̄us xp̄m vbiq; gentib; p̄dicaret. **Q**uo facto. firminus ep̄us rediens ad honestū magistrū suū āno etatis sue. xxxj. relictis omnib;. ad gallias p̄perās a noe-gauis urbem venit ibi āno & mensibus trib; multos p̄dicādo cōuertit. & beluacū cōtra valerium p̄sidentem pugnaturus p̄ fide prexit. **V**nde multoties flagellatus vsq; ad mortem sergij successoris valerij. in carcerem clausus fuit. **S**ed tūc a populo solutus ibi predicauit. et baptizatis omnib; ecclesijsq; cōstructis. inde ābianis prexit et in xl. dieb; tria milia hominū baptizauit. **A**udientes hec longul; et sebastian; p̄sides ab vrbe treuerensi ad ābāenscm venerūt. et iussu eoz cōuenientibus cūctis firminū corā se grauer accusatū. dū firmissime cōfiter̄ ē christū. timens preses seditōnē populi precepit in carcere decollari. **F**austian; autem senator qui eū receperat. et quez ipse cathetizauerat. domūq; eius ad baptisimū gratiā aduocauerat nocte corp; ei; rapiēs in cimiterio suo sepeliuit. **H**ic faustiniā; fuit pater facti firmi ep̄scopi d̄ quo infra dicitur. **S**ebastianus vero preses post modicū a ciuib; beluacēsis occisus est. hui; sancti passio celebratur. vii. kl. octobris. **LXXX**

Passio factoz felix et adaucti

Ex gestis eorum.

Sed et cū diolecianus et maximian; xp̄ia nos occiderēt. duos fratres felices nomine et ope. p̄biteros sibi oblatos ad ductūz p̄fectum miserūt. **Q**uoz senior cū ex iussu p̄fecti ductus esset ad templū serapis ut sacrificaret. exuflauit in faciem statue et statū cecidit. **T**erzūq; ductus ad statuā mercurij similiter sufflauit. et similiter corruit. **T**ercio quoq; ductus ē ad statuam diane similiter fecit. **T**unc reductus ad p̄fectum in eculeo ponitur. et in quibus maleficiis hoc fecisse dyaboli maleficiis. sed omnipotentis di beneficiis. **I**ratu; p̄fectus iussit euz duci ad locū secūdo miliario ab vrbe via ostensi. ibiq; ad sacrificādum cuiādam arbori sacrilege que illic excelsa stabat cōpelli. **Q**uod cū fieret factus felix genua sua figens orauit. et post ab oratōne surgens atq; in arborem ingētissimā exufflans. eā a radice subūtit et templū eius. vel simulacrū et arā ea corruente penitus cōtriuuit. **Q**uo etiā audito p̄fectus iussit euz ibi decollari. lupis ac canib; derelinq; **T**ūc quidā christianus occultus repente p̄p̄s in medium palā se p̄fessus ē eē christianū. **S**tāimq; sil ad arboris predictē locū venientes. et se inuicem osculantes decollati sūt. **I**lius ergo nomē christiani ignorātes aduētū eum appellauerūt. eo q̄ factus felice auctus sit ad coronā martiriū. quos euz sepelissent christiani in foueam quā fecerat arbor euersa. pagani volētes eos effodere a dyabolo sūt arcepti et quicūq; in eos man; mittere temptauerunt. **P**assi sunt autem tercio. kl. septembriis.

LXXXI **D**e factio adriano et ei; vxore natalia. **Ex** gestis eorum

Quoniam autem maximian; impator in nicho media ciuitate grecie idolis imolaret. iussu ei; ex diuersis locis ad supplicia christiani traherāt. **N**am et vicini vicinos. et p̄p̄mqui domesticos p̄traherāt. **A**lii timore pene. alii amore p̄misse pecunie. inter quos xmi. in spe leo laicātes. et a p̄quirētib; cōprehensi sunt. ferro vinciti ad cesarem p̄trahunt. seq; christianos esse libere p̄fidentes. extendunt et cedunt. et mmas ei; amplius iridentes. ora duris lapidibus cōtundunt. et annotata vniuscuiusq; responsione. ferro victi p̄ totum corp; in carcerem detrudunt. **T**ūc adrianus p̄or officij militaris ex eoz cōstātia compunctus. dixit eis. **A**diuro vos p̄ deum restrū p̄ quo tanta patimini. ut dicatis michi que sit remuneratō vestra quā expectatis p̄ ista tormenta. **A**t illi quiunt ocul; non vidit nec auris zē. **H**oc audiens adriau;. statū exiliens in medio eoz dixit. **A**nnotate me cum illis. quia et ego christianus sum. **Q**ō cum ministri celeriter impatori nūciassent. iratus nimis adductum respiscere monuit. et nolentem ei acq̄escere. ferro vincitum cum odempnatīs eū in carcerem trudi iussit. **N**atalia vero vxor eius. cum hoc p̄nuncium didicisset. scissa veste plorans et eiulās interrogauit p̄ue; cur domin; su; in carcere clausus esset. **A**t ille. vidit inquit quosdā christianos nolentes sacrificare torqueri et cum illis annorari se faciens. dixit se cum eis velle mori. **T**unc illa que actenus p̄pter p̄secutōnem celauerat. q̄ esset christiana gaudens mutata veste cucurrit ad carcerem. et v̄m cula viri sui deosculans. cepit eum in omnibus cōfortare. rogans eum in hoc quod ceperat p̄manere. nichil de terrena gloria respicere. s; semper ad celestia et ad eterna suspirare. nulla

transitoria tormēta timere. sed infinita maiora inferni supplicia q̄ euaserat exultare. Post hoc vincula sanctorum et pedes deosculās. q̄tum potuit ut viz suū confortaret rogauit. Et sic oibus valefaciēs iuxta dicitur viri sui diem passionis eorū vocanda ad domū suā prexit. **LXXXII.**

Qualiter de carcere exiens vocauit eam ad suam passionem.

Dost modicū igit̄ audiēs adrianū sue passionis adesse diē. licentiā a sanctis accipiēns p̄gere & vocare nataliā. sicut ei cum iuramento p̄miserat. Dās q̄ munus custodibz egressus est. Cūq̄ ad domū puenisset. audiēs nataliā q̄ adrianū absolutū veniret. estimās eū fugisse de carcere. amarissime flere cepit. et surgēs extra eum hostiū clausit. et ait. Nō michi stringat colloq̄ orū ei? qui deus suū negauit. O miser q̄s te sepauit a sanctis. quis te seduxit. ut recederes a uentū parciis. Cur fugisti ante pugnā. Heu me nō est michi p̄cessus vni? hore spaciū ut vocarer vxor martiris sed vxor transgressoris. nūc exultauerā modicum & michi semperit obp̄bium. Hec & hmoi audiēs adrianū vehementer gaudebat. minusq̄ verba femine iuuenis & ante. xiiii. menses nupte ex hoc ardētior factū ad martiriū libētissime ambiebat. Cūq̄ videret eā grauiissime tribulari dixit ei. Api michi domina. nō em̄ ut putas martiriū effugi. sed veni vocare te sicut p̄miserā tibi. ut p̄sens sis etiam nō stre passioni. At illa nō credēs. Vide inq̄t quomō seducit me trāsgressor. quomō mentē alter iudas Cui aduanus. api inquit citi? qz vadā & me vltra nō videbis. et postea lugebis. eo q̄ me ante exitū meū nō videris. Nā fideiussores dedi s̄ctos martires. et si ministri me inq̄rentes nō inueniūt. tormēta sua simul & mea sustinere habebūt. qui pene iā ex penis illatis mortui sūt. Tunc illa statim apuic & sibi inuicē p̄strati cū lacrimis simul abierūt ad carcerē. Discurreēs at nataliā p̄ singulos martires p̄ciosos lintheamibz eorū vulnera putrefacta de tergebāt. et membra lintheis colligebāt.

LXXXIII. De passione eiusdē s̄cti adriani. Tatuta aut̄ die. iussit eos impator educi. qui penitus resoluti qz ambulare non poterāt portabant. Adrianus vero vinculis manibus retro sequebat. Cūq̄ caueret impator. ne putrefacti penit? ante p̄parata tormēta subito morerent. Adrianū euleum sibi portans ei p̄sentat. & in p̄fessione p̄manens a quattuor militibus duris lignis grauiissime verberat. Iterūq̄ ab eis dē vsq̄ ad effusionē viscerū laniat. et sic i ligno extensus in carcere cū alijs recludit. Erat aut̄ iuuenis delicat? annoz. xxvii. Beata vō nataliā q̄ singulas ei? respōsiones ad martires referebat. ipsuz ferro vincitū & supinū iacentē q̄tuz poterat confortabat. Sancti quoq̄ in pauimento iacentes ad eum manibz irrepebāt. et osculū ei cū sanctis monitis offerebāt. Audiēs aut̄ impator. q̄ multe matrone eis sedule ministrarēt. irat? ne vltimū ad eos introirent impauit. Tūc se s̄cta nataliā tonsorauit. et sic eis i habitu virili ministrās. ad hoc alias exemplo suo roborauit. Hoc aut̄ viz suū petijt. cū esset in gloria. primā p̄cem p̄ se faceret. quatenus eā dñs intactā custodiēs ab hoc seculo citi? euocaret. Rursū audiēs impator q̄ sic matrone fecisset iussit incudē afferrī ut p̄fractis sup eū cruribz sancti martires interirēt. Vidēs aut̄ nataliā ministros venire. timēs ne vir suū ex alioz supplicijs tererēt

rogauit illos ut ab illo incipient. p̄usq̄ alij punirentur. et sic abscis pedibz & cruribz p̄fractis nataliā rogauit eū ut manū sibi abscondi p̄mitterz. quatinus alijs sanctis q̄ plura passi fuerāt cōpar eēt. Quo facto cū adrianū reddidisset sp̄m ceteri sancti vltro pedes ad carnifices extendētes. simili martirio migrauerūt ad dñm. Quoz corpa cū ministri iussu impatoris in fornacē cōburēda portassent. et in ignē p̄icerent. factū est subito terremot? tantaq̄ aeris tempestas ut multi ministroz relinque tes ea fugerēt & multi expirarent. Fideles autem cū mulieribz ibi stantes ab extincto pluuijs igne corpa sanctorū illesa rapuerūt. et in nauī cuiusdā xp̄iani qui volebat ire p̄stantinopoliz (que tūc bizantiū dicebat) posuerūt ut illic interiz p̄manerēt donec pacē ecclesie reddita ea itez cū honore p̄ferrent. Hoz passio celebrat̄ sexto idus septēbris.

LXXXIII. De vita & trāitu s̄cē natalie.

Nataliā vō domū remāsit. et habēs manū sancti adriani q̄si solatium vite sue ad caput lectuli sui nullo sciēte reposuit. Nō multo post tribunū quidā rogauit impatorem. ut nataliā sibi daret in diugem. Erat em̄ pulcherrima & nobilissima ac diuicijs cumulata. At illa matrona de hoc sibi loquentibus gaudere se dixit. et q̄si ad se p̄parandū inducias triouanas impetrauit. re aut̄ vera ad fugiendū. Et interim i lectulo suo ne polluerēt rogans. ex meroze & tristitia obdormiuit. Et ecce vn? sanctorū martirū ei astās dulciter eā confortauit. querētq̄ de viro suo dixit. q̄ primus oim̄ ante xpm̄ apparuit. Surge inquit & ascende in nauiculā et nauigās veni vbi sunt copa nostra. Ibi em̄ visitabit te deus et p̄ducet ad nos. Euigilans itaq̄ solā manū s̄cti adriani secū ferēs. nauē cū multis xp̄ianis fugientibz ascendit. et nauigantem tribunus cū multis militibz insecutus. multis eorū submersis. repulsus vento p̄rario. vix euasit. Media vō nocte dyabol? in specie naucleri i nauī fantastica clamās. nauigantes cū s̄cta nataliā vni de essent inq̄siuit. et quo tenderēt. Quibz respon dentibz. de nichodemia bizantiū nauigamus. Erratis inquit ad sinistra p̄gite ut recti? nauigetis. Cū qz iā vela mutarent apparuit ei sanctus adrianus quasi in nauicula sedens. et monuit eos nauigare sicut p̄s ceperāt ne p̄irent. Nataliā aut̄ valde ga uisa est cū sanctū adrianū antecedere cognouisset. Cū ergo p̄stantinopolim ante diē appulisset. et ad domū in qua erāt sanctorū corpa introissent. Natalie post orationē p̄ labore itimeris dormiēt. s̄ctū adrianus apparuit. eaq̄ salutans. in eternā requiē ad se venire p̄cepit. Que cū euigilās astantibus in dicasset. et valefaciēs eis. spiritū emisisset. accipietes corpa ei? fideles. iuxta sanctorū corpa sepelierunt. multiq̄ renunciātes oibus ibi deo in p̄petuum seruiunt. **LXXXV.**

Passio sanctorum simplicius faustini et beatrix

Ex gestis eorum.

Eo tpe simplicius et faustinus fratres Rome multa p̄ xpo supplicia p̄ulerūt. tandemq̄ capitalē sententiā subire iussi sūt et corpa eorū ligato in colla saxo. in tiberis p̄iecta sūt que. s. eorū corpa foroz eorū germana virgo nobilissima beatrix noie et ope. cum quibusdā p̄biteris et alijs xp̄ianis inuenta leuauit et ibidē sepeliuit. s. in loco q̄ vocat̄ sextū philippi via portunēsi tercio. kl. augusti. Hui? beatrix p̄diū qd fuerat ei cōmune cū fratribz. cū uicinus possessoz noie

lucreci? ambiret. teneri eā fecit ut ydolis imolaret
 q̄ ostanter reuultentē iussit poni in carcerē. quous
 q̄ cogitaret de illa. Noctu v̄o fecit eā a seruis p̄fo
 cari. Quā facta lucina sepeliuit. cū factis fratrib?
 in sexto philippi. quarto. kl. augusti. Post hec lu
 creci? ambiciosus possessor p̄dii; sanctorū intra
 uit. et quasi sanctis martirib? insultās. amicis suis
 diuiniū fecit. Dū autē epularenē. quedā illic mulier
 erat. que filiū suū lactabat. qui. s. infantul? p̄nis
 inuolut? . vocē emisit in diuino. corā omib? dicens
 Audi lucreci. occidisti & inuasisti. ecce dat? es in
 possessionē inimici. Statimq; lucreci? timēs ac tre
 mens a demone arripit. et p̄ tres horas ita vexat?
 est vt in ip̄o diuino moreret. Vnde timētes omēs
 qui aderant. ad xp̄ianos sfugiebāt. et xp̄iani facti
 oibus narrabāt facte beatrix passionē in diuino
 vindicatā. LXXXVI.

De bona indole sancte cristine virginis.

Dassa est etiā eodē tpe in ciuitate tiro xp̄i
 ana virgo. Que dū esset infantula nō dū
 annoz. xij. vnica patri suo nobili nomie
 vrbano magistro miliciū. pater eā in turrim quam
 fecit excellā cū. xij. puellis induxit. deosq; aureos
 & argenteos illic statuit. ut eos adoraret. Et quia
 magni decoris erat. nunq̄ ut ab hoibus spicereē
 inde descenderet. Que in dilectōe etiā dei posita
 cū thus ad offerendū in altare ydoloz acciperet i se
 nestra ad orientē illō ponebat. Stās q; ad fenestrā
 in celū inuēs stellas aspiciēbat. orā q; deū in cor
 de suo ingemiscebat & flebat. Quā cū ancille p̄ci
 dentes ad pedes ei? obnixē rogarent. vt dijs sacri
 ficaret. et nō deū alienū coleret. ne pater eius hoc
 audiens. ip̄as cū genere suo quasi seductrices filie
 disperderet. Illa v̄o ostanter resistens. cas potius
 a dyabolo & ydolis ei? seductas dicerz. Mirauit
 vrbanus ut videret filiā suā. et deos suos adoraz
 Qui cū ab ancillis audisset. q̄ filia p̄. vij. dies dijs
 nichil obtulisset. filiā blande corripuit. et illa deo
 celi sacrificiū offerre se dixit. At ille verb ei? deci
 picbat. putās q̄ de sacrificio deoz loquereē. et ac
 currens eā osculari voluit. s; illa exclamauit et ait
 Nō polluas os meū qz mundā oblatōez offerre vo
 lo regi celesti. Cūq; pater ei? adhuc in verbis eius
 erraret putās q̄ de idolis diceret. illa in cubiculo
 se recludēs. celesti deo sacrificiū offerebat. et cum
 fletu orabat. Qua orāte angel? ante faciē ei? stetit
 eāq; ofortauit. Illa autē puerfa in dextris panē can
 didū & dulcē inuenit. quē ab angelo b̄ndici petijt
 dicens. Ecce em̄. xij. dies sūt ex quo panē non gu
 stauī. Tūc angel? accipiens panē benedixit & fre
 git ei q; dedit. et illa gustauit. factō autē vespe ac
 cipiens ydola patris sui ofregit. et paupib? dedit
 LXXXVII. De agōe ei? sb̄ patre suo vrbano.

De autē factō veniēs vrbano? & querens
 quid de dijs esset factū. Cū audisset ab
 ancillis q̄ xp̄ima eos ofractos in plateaz
 piccit. Irat? eā palmis in faciē cedebat. et interro
 gabat vbi deos abscondisset. Que cū se nō adora
 re diceret. nisi celestē deū. & filiū ei? ihm xp̄m. et
 sp̄m sanctū. irat? p̄cepit eā alligari. et in plateis
 cedi. et itez boiā in collo ei? mitti. manusq; ei? &
 pedes ligari. et eā i carcerē duci. Audiēs autē vox
 ei? de filia sua q̄ tanta p̄pessa esset scidit vestimta
 sua ac imposito cinere capiti abiit ad carcerē. cecidit
 ad pedes ei? cū fletu dicens. Filia mea vnica
 misere mei que māmillas meas suxisti. Quid sc̄m
 est tibi vt alienū deum colas. Cristina respondit.

Quomō me filiā tuā vocas cū ex genere tuo nullaz
 que xp̄iana voce habeas. Nescis qz nomen habeo
 christi saluatoris mei. ipse est q̄ me ad celestē mili
 tiam pbauit. qui me ad vincendos eos q̄ nō noue
 runt eū armauit. Mater hoc audiens domū redijt
 et hec oia viro suo nunciavit. Qui irat? sedit pro
 tribunali. et iussit infantulā sibi presentari. Nolen
 temq; adorare deos iussit expoliari. et mēbra eius
 tenera cruciari. donec. xij. deficerēt q̄ eā cruciabat
 Que cū adhuc in tormento p̄sisteret & patri suo
 iniquo insultaret. ille non sufferens iniurias. iussit
 rotā afferri. et in ea virginē infantulā aligari ac sb̄
 rota incendij flamā sterni oleumq; desup infundi
 Cūq; rota giraret. corp? infantis equalis abā. sed
 illa orante subito ignis exiuit. et hoies. M. d. inter
 fecit. Ipsa autē q̄si sup lectū stratū repausabat sup
 rotā. et erat a ngeli ofortātes eā. Vrbanusq; eā de
 poni iussit. et venientē ante tribunal interrogauit
 dicens. Dic michi christina. quis te docuit ista ma
 leficia. At illa. Nōne dixi tibi carnifex immūde. qz
 christ? me docuit hāc patientiam. Ipse me docuit
 omēs iusticiā. et dei viui timorē. p̄pterea te ofūdo
 & seuisima tormenta tua despicio. omēs q; v̄entes
 tuas vinco cū patre tuo dyabolo. Ale vict? & cō
 fusus iussit eā ad carcerē duci vbi cū illa sederz co
 gitans mira misteria dei. venerūt in ofpectu eius
 tres angeli afferentes illi prandiū. et mittētes ma
 nus sanauerūt corp? ei? totū. Illa autē gratias age
 bat deo. Vrbano v̄o cū cogitasset qliter eam exter
 minaret. noctu missis. v. pueris. iussit in collo eius
 lapidem alligari. et sic eā in mari p̄cipitari. Quo fa
 cto suscepit eā angeli. Itaq; cū angelis sup aq̄s
 deambulabat. et cleuās ad celū oculos. dñm hiesū
 christū orabat. vt baptisimi ei? signaculū i eis aq̄s
 reciperet. Venitq; vox de celo dicens q̄ ei? oratōez
 dñs exaudisset. Venit quoq; sup caput ei? nubes
 lucida. et vidit gloriā christi sup se venientē. et su
 per caput suū coronā ac stolam purpureā. angeli
 quoq; cū suauitate odoramentoz ante ipsā erant
 & himnos psallebāt. Illa autē cū cōplesset oratōez
 reuersa est ad carcerē gloriificās deū. Pater v̄o ei?
 vrbano? ea nocte p̄cussus cū multis cruciatibus in
 tormentis aīaz reddidit. LXXXVIII

De agone eiusdem sub iudice dione.

Dost hoc ali? iudex nomine dion aduenit
 cui gesta beate cristine officiū obtulit.
 & cum eam ante tribunal adduci p̄cepisset. videns
 vultū ei? decorū vocauit eam iuxta se & blandie
 batur ei. vt hoiez crucifixū relinquens. misericor
 des deos coleret. Sed cū nec blandicijs nec minis
 posset flecti. irat? ille p̄pter iniurias quas ei inge
 rebat. iussit eam virgis cedi. Deinde iussit cunam
 ercam fieri. et sub? valde incendi picemq; resinaz
 & oleū mitti. Miserūtq; eam milites intē. et quat
 tuoz ex eis cunam agitabant. ac sanctam virginēz
 versabant. Qua viriliter p̄sistente. ac tiranno isul
 tante. penasq; eternas vbi cruciabat vrbano? cōmi
 nante. iudex ira replet? iussit caput ei? radi. eāq;
 nudā torqueri ac p̄ publicū depompari. ita q̄ mu
 lieres omēs videntes clamarent. iudex iniuste erga
 infantem agis. et muliez gen? ofundis. iudex autē
 dixit christina cras veniamus ad templū. & adora
 deū magnū celestem ac verū. qz multū te sustinuit
 Que respondit. benedixisti impie. & a deo celesti
 aliene. vt offeram oblatōem dñatozi celi & terre
 qui me custodiet ab omi tua opatōe. Cūq; de ver
 bis ei? gauderet iudex putās q̄ ad appolinē orand

accederet illa oratione facta clamavit & ait Tibi dico ydolum sine anima in nomine domini ihesu christi exi de templo & h' sta. Quia cum fecisset intuens hoc iudex territus in faciem suam cecidit et iterum cum tremore surgens ad virginem clamavit dicens In omnibus prevaluerunt maleficia tua quia per christi tui invocaciones movisti deum omnipotentem appollinem. Sed quia multum tibi miseret et habet super te pietatem obaudiuit te et exiit ut videret creaturam suam. Illa in verbo eius contristata cum eum dure redarguisset eo quod virtutem excelli dei non cognovisset oravit deum ut statim ydolum illud caderet & arena fieret. Quia factum est & crediderunt in illa die triamilia virorum iudex autem territus ait Si audierit rex prodigia que facta sunt in appolline per maleficia christiane male me habet potestatem et statim in semetipso angustiat mortuus est. Cuius assessores iussit christianam in carcerem mitti.

LXXXIX. De extremo eius agone s' b' iuliano

Dost hoc & alii iudex nomine iulianus advenit qui gestis eius auditis statim eam sibi presentari fecit. Que cum ad sacrificandum non posset induci iussit per tres dies fornacem incendi & eam intus usque ad dies v. mitti. At illa cum angelus dei in fornace laudabat et magna vox inde exibat. Cumque milites iuliano retulissent se magnos terrores de fornace exeuntes audivisse iussit eam apertam & inveniret christiana tanquam de lauacro procedente deumque laudante. Deinde iussit iulianum serpentarium adduci & duos serpentes ac duas aspidas super eam dimitti. Quo facto duo serpentes accurrentes colligaverunt se ad pedes eius & lingebant plantas eius. Due quoque aspidas accurrentes suspenderunt se super mamillas eius quasi lactantes infantes. Iterum due virgines dimisse colligaverunt se in collo eius et lingebant sudorem eius. Que in celum respiciens dicebat Gratias ago tibi domine ihesu christe que dignatus es me serpentes istis nota facere et sudorem laboris mei extergeri. Iulianus ad serpentarium dixit Numquid & tu magicat es a christiana bestias territans ut non tangat eam. Serpentario vero illas territate impetu in eum fecerunt et ipsum occiderunt et cum nullus audeat accedere & serpentes tollere facta christiana orationem faciens iussit eos in nomine domini in loca sua abire neminemque ledere et statim abierunt. Illa iterum oratione facta serpentarium a morte suscitavit. Qui surgens ad pedes eius cecidit et deo eius gratias egit. iulianus ait christiana iam nunc sufficiat tibi omnes artes tuas magicas ostendisti. At illa insensate inquit non viderunt oculi tui virtutes que deus celestis fecit. Qui iratus mamillas eius abscindi iussit et per sanguinem lac exiit. Deinde linguam eius abscindi precepit. Quia illa audiens deo gratias egit et ut citius vitam finiret oravit et vox de celo insonuit christiana immaculata apertis sunt tibi celi & regnum celorum repositum est tibi omnis chorus sanctorum benedixit deum propter te quia in infancia tanta sustinui propter me. Et vox iterum facta est Veni christiana coronam eternam accipe et brauium professionis tue. Hanc vocem de celo factam audiens iulianus iussit citius abscindi linguam eius que ipsius lingue sue percussuram accipiens in faciem iuliani percussit et oculum eius percussit excecavit et magis vox de ore eius exiit dicens iuliane impudice odem nate in tenebris organum corporis mei manducare desiderasti & linguam meam que celestem deum benedicebat abscidisti ideoque iuste & lumen tuum perdidisti. Hanc iniuriam iulianus non ferens iussit faciem duas sagittas unam per a cor eius et alteram per a latere sicque

martirium suum complevit. ix. kl. augu. Venit autem quidam de genere eius qui etiam per eam in christum credit erat et martirium eius in templo appollinis celebravit eaque ibi collocavit. XC.

Ex gestis eorum. De factis cucufato & felice. **E**x quoque tempestate passus est sanctus cucufatus qui seilicet in civitate nobilissima ac ditissimis natalibus oriundo una cum sancto felice ipsius civitatis eque illustrissimo cesaream maritimam literarum liberalium studio migravit quod cum vacantes scholis puulgata fama compissent persecutionem christianorum in orientis partibus effervere mox cum mercium preciosarum varietate non paucos etiam navium numero se stulerunt occidentali plage sub negociatorum specie ac nomine sicque barcinonam applicantes Repperunt etiam in occidentis partibus impietatem principium usque grassari unde tempus imminere intelligentes quo in lacrimis brevi tempore seminarerent que nus in gaudio perpetuo meterent. Cepunt operibus pietatis & elemosinis quibus sedulo fuerunt assuefacti largiri insistere necnon verbum salutis privatum & per domos ad se confluentibus predicare donec universa que artulerant officijs misericordie potuissent impedire. Et sic demum publice christum officantes & predicantes seipsum (ut exitus rei demonstravit) superimpendere quo circa unanimi oratione beatus felix adgerundensem civitatem transiit ubi diuinitus munus se exercens gloriosum martirium consummavit. Sanctus autem cucufatus in barcinona urbe populosa remansit una cum constantissima & apertissima fide & predicacione etiam miraculis resplendere cepit & in omni gratia curacionum excrevit. Demones solo verbo expellebat et virtute domini confiteres etiam a credentium sinibus perturbabat. XCI.

De agone sancti cucufati.

Hoc audies proconsul galerius directis militibus eum tibi offerri iussit. Cui tribu nali suo assistenti dixit. Cuius numinis in sanissime rebus illic patrocinium excolis qui principum iussa premnis et deorum maximorum cultum refugis. Ad quem sanctus ostenter quibus me inquit impietissime cultum impas exhibere qui non dei arbitrio sed arte fraudis dyabolice & stultissimorum hominum tibi simili stoliditate adinvenit sunt atque compacti. Hac responsione galerius nimio furore succensus et seipsum ab ira non capiens torquentibus eum tradidit dicens. Tardius torquere eum quod diu extorquatis ab eo spiritum. Cumque xij. milites eum vicissim perlixerunt & ex quibus crudelitate gravissime torquent incum ut eius interanea durissima flagellorum torsione disrupto corpore pateret clamavit dicens Domine ihesu christe ostende virtutem tuam super incredulis ut videntes aut credant & convertantur aut pereant et destruantur. Impiissimum autem galerium que sic rapide insanit in suum tuum si non est predestinatus ad vitam gladio tuo citius interime. Hac eius oratione completa videntes milites que eum torquabant inestiam eius in terram profusa cecati sunt. Galerius quoque cum omnibus ydolis suis est repente sumptus. Sanctus vero martirum visceribus in alium receptis a deo citius est divina operacione sanatus quo gratias agente omnes quoque populi laudaverunt deum dicentes. Tu es verus deus que sanctus cucufatus colit. Ut autem hec a presidis maximiani noticia perlatum sunt iussu eius viri crudeliter cathenas eum ponderem fatigatum ad ipsum consilium perduxerunt qui interrogatus ab eo que deum coleret. Respondit quare se dubietate de deo interrogas

quasi aut plures dii esset. aut ipse q̄ deus est diuisus sit. Ego em̄ aliū deū nescio preter deū veruz q̄ fecit celū & terrā. quē corde credo. et om̄i studio predico. At ille. si verus est deus tuus quē tu dicis nunc eripiat te de manib⁹ meis. et d̄ p̄paratis tibi tormētis. Ad hec sanct⁹. Te o nephandissime & patrē tuum dyabolū cum oib⁹ exquisitis tormētis que michi erogaueris irrideo. et p̄ virtutē dei mei despicio. Veie em̄ summe demētie es. & extreme miserie q̄ dereliq̄isti deum. et adoras thecas demonioꝝ. Tūc p̄ses insaniē. in craticula iussit eū asari. et cōbustum sinapi & aceto p̄fundi. Miles ac christi psallebat dicēs. Exaudi dñe iusticiā meā. Cūq̄ explicuiss̄ psalmū penitus sanatus ē. Ministri v̄o penaz ab eodē igne p̄sumpti sūt. Post hoc aut iussit p̄ses ignē copiosū extra ciuitatem fieri. & sanctū in eo cremari. qui illic p̄iectus orauit. & ignis ita extinctus est. vt nec tepoz incendij remaneret. et ipse penitus illesus appuit. **XCI.**

De p̄sumatione passionis eiusdem.
Quācūq̄ p̄ses iussit eū ferro vincitum in custodia reduci. clausoq̄ hostio carceris tant⁹ splendor ibidē refulsit. vt eodē lumine viso custodes carceris in dñm ihm xpm crediderunt. Mane aut p̄sidi martir p̄sentat. eiusq̄ iussu cordis ferreis & taureis cediē. et dū cederet inspiciebat celū cū grādi fletu orauit et gratias egit & vox de celo insonuit. Quocunq̄ petieris dabit tibi scdm̄ fidem tuā. Qua audita. orauit sanct⁹ ut dñs ei virtutē oīa supandi daret. et vt tirann⁹ maximianus si dei iudicio p̄ueri nō posset. celerit⁹ cū oib⁹ ydolis suis m̄iret. Maximian⁹ deniq̄ aras ornari iusserat. vt ydolis sacrificia cū sacerdotib⁹ offerret. et ascēso curru illoq̄ tendēs. in medio fori nutu dei in terrā cecidit & miserabiliter crepās interijt. ydola quoq̄ quib⁹ ad imolandū ire volebat. corruentia in puluerē sūt redacta. Tūc om̄is popul⁹ adorās clamare cepit & dicere. Magn⁹ est deus xpianoz & potentissim⁹ liberatoꝝ eoz. Rufinus autē q̄ in ciuitate p̄esse videbat. ait factō mātir. Vt qd̄ o nequissime tantā multitudinē deoz maximos blasphemare facis. et nescio cui⁹ nomen. qui dicis xps̄ ofiteri. Qui cum ratōz reddidisset iussu rufini caput ei⁹ amputatū est. Cui⁹ corpus xpiani rapuerūt & odoratum aromatib⁹ honorifice sepelierūt. vii. kl. augu. **XCI.**

De sancto theodoro martire. Ex gestis eius.
Empetate comp̄hēsus est theodor⁹ vir fidelis. in ciuitate amasie hellep̄ori & in carcerē missus est. vbi cū & alios christianos secū indulos viā v̄critatis ac p̄seuerantie doceret. et eos p̄tra tormēta p̄fortaret. Quadā die inuenta oportunitate. nocte ingressus succendit templū diane. Quidē vidētes quidā ex custodibus accusauerunt eū. itaq̄ publico p̄sidi p̄sentatus et cur hoc fecisset interrogat⁹. Respondit nō abnezo qd̄ feci. vt lapidē cōburerem lignū succēdi. Talis em̄ est dea vestra. vt merec̄ cōburi. Tūc irat⁹ iussit eū fortiter cedi. Cui sanct⁹ ait. etiā si a me oīa excideris membra. nō poterit aduersū me p̄ualere tua insania. Itaq̄ miss⁹ in carcerem. a sp̄sancto nutrebat. Non em̄ famis penuriā sentire poterat qui vez panē christū ihm i p̄ctozē baiulabat. In ipsa aut nocte appuit ei saluator ofortans eū. Tūc p̄re gaudio cepit psallere & glorificare deū. Erat em̄ ei obediēs & multitudo angeloz. quoz voces audientes custodes carceris. putauerunt aliquos

ex christianis ingressos ad eū. et currentes ad hostium inuenerūt clausū. Tūc in timore p̄uersi sunt & abeuntes nunciauerūt p̄sidi om̄ia q̄ facta sūt. Qui & ipse exiliēs. cito puenit ad carceris locum & neminē int⁹ inuenit nisi martirē in ligno extensum. Tūc p̄cepit eū micam panis sumere & vas aque. At ille noluit dicēs. qz dñs meus in quē spero me nutrit. Deinde p̄ses inspiciēs q̄ ille magis p̄ualeret in sustinēdo q̄ ipse i tormēta inferēdo p̄cepit q̄stionarij. vt eū suspendētes raderent. quē int̄m corroserūt vt interiora quoq̄ ei⁹ nudarent. Ipse autē dū raderet nichil dicebat. nisi. Bene dicam dñm i om̄i tpe. s. l. e. in o. meo. Interrogat⁹ cui⁹ generis esset. nichil voluit respōdere.

XCI. **De fine agonis eiusdem.**
Quācūq̄ iudex iussit eū igni tradi qua sententia data p̄tra eū om̄s populi ciuitatis cū festinatōe ligna a balneis rapiētēs p̄struxerunt rozu. Cūq̄ martirē ad locū p̄paratum dixissent. q̄stionarij cogitauerūt vt eū clavis cōfigerent. Quib⁹ ille dixit. Simite me. Qui ei michi dicit tolerantia in oib⁹. Dabit etiā ut sine ofectōe clauoz ignis impetum cū leticia possim sufferre. Tūc se p̄ om̄e corpus signās. et post terzū manus faciens. semetipsū deo sacrificiū obtulit. Et tam p̄ se q̄ p̄ duob⁹ fratrib⁹ cōmilitonib⁹ suis. eutropio scz & cleonico. qui secū cōp̄hēsi fuerāt. orationē fecit. Quē etiā intuebantē plozates. et vt ipse p̄cedens eos. p̄ eoz p̄seuerantia deū obsecraret exorantes. Igit̄ igne a miseris succenso. cū flama i altum ascendisset. Viderūt quib⁹ datum est videre mirabilia vt flama i modū velamis quādo a vento inflat̄ super corpus martiris esset curuata. Qd̄ scz corp⁹ in medio positū nō erat vt caro ardens sed vt odor incēs suauissime fragrās. nec solū q̄ p̄fētes erāt fenserūt odorem eximū. s; et oīs ciuitas amasoz. Circūstantes quoq̄ celū sup eū aptum viderūt. et factā ad eū de celo vocē hāc audierūt. Veni theodoro amice mi. mgred. re in gaudiū dñi tui. qz fideliter cursū certamis tui p̄sumasti. Tūc ille gaudens tradidit sp̄m. Corp⁹ ei⁹ eusebia mulier nobilis et fidelis sepeliuit. Hui⁹ martiriū celebrat. v. idus nouembis. **XCV.**

De sancto puero panchaleone. Ex gestis eius.
Pallus est tūc sanct⁹ panchaleon filius eustorgij senatoris in nichodemia. in qua ciuitate medicinā adhuc puer discens. cuz a magistro suo ad palatium ducebatur p̄pter artem suā ab oib⁹ laudabatur. Quadā igit̄ die dū ad palatium sol⁹ iret vidit eū hermolaus p̄sbyter in domo sua cū alijs christianis latēs et mores ei⁹ cōpositos aspiciens ad se vocauit eū. ac de multis inq̄rens. monuit vt in christū crederet. p̄mittens q̄ oēs infirmos in eius nomine sine alia medicinā lanaret. Puer ergo ofortat⁹ in fide. quadā die cum puerum a serpente ligatū videret. volens hermolaū p̄bare sermones. orauit deuz vt serpens creparet et puer euaderet. Quo facto puer panchaleon ad hermolaū currens. baptisim⁹ petijt. et ille gaudens eum baptisauit. ac p. vij. dies secū retinuit. Octauo autem die puero redeunti dixit ei pater su⁹ fili vbi tot diebus fuisti. et me grauiter tribulasti. Qui respondit. hoīem in palatio egrotantē se cuz magistro suo curasse. et vsq̄quo sanarec̄ cum illo mansisse. Altera v̄o die ad magistrū reuersus. et similiter inquisit⁹. Respondit. agrum patrē suum compassse. et ideo tādiu cum illo fuisse. Hoc autē

de seipso dicebat. ppter baptismū qđ recepat. Volens itaq; patrē suū ab ydolaria reuocare. dixit ei Pater interrogo te. quare vnus deoz semp stat. et ali? q̄ sedet nunq̄ stat. Cui pater. Per salutē inq̄t meā. graue dixisti michi q̄stionē. cui respōdere nō valeo. Ex illa hora pater dubitabat vt iā ydolis n̄ sacrificaret. Panthaleon aut̄ quendā cecum p̄sente patre tangēs oculos ei? illuminauit. Sicq; patres suum cū ipso q̄ cecus fuerat curato ad fidē cōuertit quos & s̄ct? hermolaus baptizauit. Pater vō eū om̄ia ydola p̄fregisset. post modicū defunctus est. Tunc panthaleon om̄s suos suos manumisit et eis ceterisq; maxime xp̄ianis curā impedit. et alimēta p̄sticit. Quāz om̄es ciuitates ad eū relictis oib; medicis p̄fluere. medici sup hoc ei inuidebant. et inueniētes eū curantē quendā christianum accusauerūt eū apud impatorē maximianū. Impator aut̄ cecū illuminatū p̄cepit adduci. q̄ & cū testificaret. q̄ christ? eū p̄ panthaleonē curasset. iuss? est decollari. cui? corp? panthaleon data pecunia spiculatori rapuit. et iuxta patrē suū sepeluit.

XCVI. De felici eiusdem agone.

DEniq; panthaleon ipse cesari p̄sentatus cū christū p̄dicaret. Rogauit cesarē vt aliquē paliticū afferri p̄cipet. et ille de? habere? cui? inuocatōe palitic? sanaret. Quo facto cū sacerdotes ydolorū nichil orādo p̄ficerent. Panthaleon orauit. et statim paliticus san? stetit. Quo viso cū multi crederēt. et sacerdotes cū medicis in eum frendentes. crudeli? insanirent. Impator ait. Panthaleon audisti. quāta pass? est nup̄r antimus senex. Qui respōdit. Multa passus est s; vict? nō est. Et si senex ppter deuz tanta sustinuit q̄to magis ego sustinere debeo. vt merear corona rī cum eo. Cū ergo iussu cesaris in eculeo torq̄ret. & circa latera facibus vreret. ei dñs apparuit. et man? cedentiū arefaciēs lampades extinxit. Tūc irat? cesar. iussit eū mitti in sartagine plūbo bulliēte repletam. Cui itez oranti dñs apparuit. & tenens manū ei? cum eo in sartagine intrauit. statiz q; extincto igne plumbū refriguit. Tunc cesar nesciens quid ei ampli? faceret. astantiū p̄silio saxo alligatum in mari p̄ijci iussit. S; ille appente sibi dño resolut? quasi folium enatans ad lit? puenit. tunc cesar insaniens bestias in eū dimitti p̄cepit. Sed dñs appens ei sic eas edomuit vt eū circūdantes certarent. q̄ p̄iores tactū manū ei? attingerent. ppter qđ multi sūt ad fidē ouersi. et statiz cū feris om̄s piter sūt decollati. Quoꝝ. s. sanctorūm corpa sepelierunt alij christiani. feraz vō cadauera ab alijs feris & auib; illesa manserūt. donec iussu cesaris in foueā p̄iecta sunt. Tunc panthaleon reclusus post mensem in rotā missus est. Sed appente ei dño. ruptis funib; sanus stetit. Rota vō dum voluerēt gentiliū quingentos occidit. Impator aut̄ territus dixit ei. Panthaleon qđ fecisti. alios a dijs sepasti alios occidisti. qui dixit. Bñdixit p̄pheta qz mala eoz i caput eoz. Ad hec cesar ait. quis te docuit. Hermola? inquit. Tūc volēs cesar hermolaū occidere dixit. possū eū videre ut me doceat. Iussu ergo ei? p̄gens ad hermolaū ait ei. Pat̄ vocat te impator. qui respondit. Venio fili. qz venit eps meum. sicut heri dixit christ? michi. Videt ergo eos cesar interrogauit si plures essent. Hermolaus dixit. Sūt alij duo fratres. heripus & ipocrates christiani. Adducti ergo cū orarent. facto terremoto ydola corruerunt. Et dixit eis cesar.

Vidētis qđ dij irati terrā cōmouerūt. Panthaleon respondit. Si dij hoc fecerūt. quare & ipsi corruentes sunt ofracti. tunc irat? cesar iussit panthaleonem recludi. et illos tres piter decollari. post multas penas eis illatas. In crastino vō panthaleon educit. et cū supari nō posset. decollari iubet. Cū qz ad locū venisset. spiculator dū eū p̄cutere iuss? est. gladi? ei? q̄si cera plicatus est. Qz cū ministri vidissent. et flentes veniā peterēt. Panthaleō surgens mortē suā eis indulsit. et sic decollat? martirium cōpleuit. Hui? passio celebrat. v. kl. augusti hermola? vō & socioꝝ ei? die p̄cedenti.

XCVII. Passio s̄cte luceie virginis & auceie cū alijs. xij. Ex gestis eazum.

Eodem tpe passa est rome sancta virgo luceia. que vrbica fuit natione. s; rapta fuerat ab auceia barbaroz rege. Qui cū eam ductā in patriā suā vellet violare. vidēs illa libidinosa ei? insaniā. dixit ei. Noli michi vim face re. qz magnū habeo sponsum. qui statim vindicet iniuriā meam i te. At ille ira repletus ait. Et quis est sponsus tuus. vel cui? potestatis est. vt iniuriā tuam vindicet. Illa fiducialiter respondens vt ancilla christi nichil metuēs ait. Deū cui me deuouit habeo defensorē. qui i celo est. et habēs potestatem vniuerse carnis hūis q̄ eum cognoscunt petentibus oia p̄stare potest. Hūis ille auditis valde ter ruitus est. ita vt ex tunc eā vt deā honorare inciperet. iussitq; statim ei cubiculū separatim fieri vbi null? viroz haberet ingressū. et lectū dignissimum poni ac puellas ei honorifice obsequi. vbi illa ingressa cepit oratōib; & ieiunijs vacare. deoq; die ac nocte gratias agere. eo qđ ancillā suā dignat? esset in captiuitate respicere. tūq; ei p̄stitit. a rege alieni genā inuenire p̄ quo etiā frequenter orabat deum vt nichil mali ei p̄tingeret vel domui ei?. S; & ipse ad bellum p̄cedens rogabat eā vt deū suum peteret. quatinus de? victis hostib;. saluus ad domū suā rediret. Qz cū semp fieret. eā magis vt matrē honorare cepit. intelligēs qđ ei? oratōibus deus illum in oibus adiuuisset. Nā quotienscūq; p̄tra aduersarios siue sponte siue ab illis puocat? p̄xit. illis p̄stratis victor ad domum redijt. Completis autē ibi. xx. annis sancta luceia p̄ceptum i somnis accepit. vt romā rediret. eo qđ eā ibidē complere martirium oporteret. Qz cum illa regi retulisset. ille respondit. si tu hinc s̄du. is te michi non expedire me hic remanere. Nā venient aduersarij mei quos de? semp interfecit te orante. et occident me. Ad hec illa. si placet tibi veni. credo ei; i deo meo qđ & te sibi seruum adoprauerit. et sociabit gregi suo sancto. Hec ille cū statim audisset. domū suā & matronā ac filios & oia sua derelinquēs cū ancilla christi cōmunicat? est. Nō iā vt barbar? sed vt ciuis. nō vt lup?. sed vt ouis suuulq; romā venerunt tpe p̄secutōis. Post paucos dies. cōmp̄hensa luceia. adducit ad supplicium. qđ cum audisset auceia. sp̄ōte occurrit. & cruce suam cum eo gladio supposuit. p̄fitens se esse christianum. Et sic ambo decollati piter in paradiso dei suscepti sunt. Passi sunt etiā cum eis alij. xij. qui tunc in carcerē missi fuerant. quoꝝ omnium martiz celebrat. vij. kl. iulij.

XCVIII.

Passio sancti siluani cum socijs suis victorini militis marcellini pape. Ex martirio logio. Pudo cirum quoq; ciuitatē celebrat. x. kl. marcij natale beatoꝝ martiz. quoꝝ u;

numery soli? dei scientia colligit. Qui multoz iu-
bente diocleciano tormentoz supplicijs succedēti
bus sibi inuicē occisi sūt. Pā mū quidē flagris per
omne corp? dilaniati. Dehinc diuersis bestiaz ge-
nerib? traditi. sed ab hijs diuina virtute custoditi
post addita feritate ignis & ferri. martirio psumā
ti sunt. Moꝝ glorioſā multitudinē incitabāt ad vi-
ctōriā tiramo & siluan? sed & pelcus & lin? epi
zenobi? quoq; p̄sbiter. qui felici agone vna cū eis
martiriꝝ palmā adept? est mediolani. Octauo idē
maij. natale victorini martiris. qui a p̄meua etate
christian? cum esset in castris imperialib? miles. cō-
pellente maximiano vt sacrificaret. in confessione
dñi fortissime p̄seuerās p̄mo grauit̄ fustib? ces?
sed deo p̄tegeēte doloris exp̄s. Deinde liquētī plū
bo p̄fusus. s; nichil penitē? les? nouissime martiri
um capitis abscisione cōpleuit. **Ex libro ponti-
ficali.** Ea tempestate sedit marcelim? papa rome
natione roman?. qui annis. viij. ecclesiā rexit. Quo
tpe tā magna fuit p̄secutio vt intra. xxx. dies. xvij.
milia hoīm p̄miscui sexus p̄ diūſas p̄uicias coro-
narenē martirio. tunc & ipse marcellinus ductus
est vt thurificaret. qd̄ et fecit. s; post paucos dies
penitentia duct? a diocleciano p̄ fide xp̄i cū clau-
dio & sirino capite truncatus est. Quoz etiā cor-
pora iussu diocleciani iacuerūt dieb? .xxvi. ad ex-
emplum christianoz. Exinde collegit ea marcell?
p̄sbiter cū p̄sbiteris & diaconib? & cū himnis se-
peliuit. vi. kl. maij. Post quē cessauit pontificat?
annos. vii. mēses. vi. & dies. xxv. diocleciano xp̄i
anos p̄sequēte. Exinde successit marcell? natione
roman? qui sedit annis. v. **XCIX.**

**De sancto ciriaco cū sociis ei? & approniano mar-
tire. Ex gestis marcelli pape.**

Maximian? aut volens placere dioclecia
no vt in eius noīe terras a solo edifica-
ret oēs xp̄ianos ad laborē cōpellens ali-
os ad lapides. alios ad arenā fodiendā coegit. tūc
crason quidā diues & potens. victū eis in afflicti-
one per viros xp̄ianos ciriacū & sisinnū largū &
smaragdū ministrabat. Quidē sanct? marcel-
lus gauisus est. et ciriacū & sisinnū diacones ec-
clesie p̄secrauit. Qui quadā die cum humeris suis
deferrent victū quē ministrabat crason. a pagais
militib? tenti sūt. et ad tribunū ducti. qui eos in
custodia publica retrusit. Quidē audies maximianus
iussit vt in custodia terrā foderēt. et ad locū suis
humeris deportarent. Erat autē ibi saturnin? senex
quē ad portandū iuuabant. sicq; sua & illi? onera
portabāt. Quidē audies tribun? nunciauit maximian?
illi cū himnis & laudib? gloriā deo reddebant.
Qui sisinnū sibi p̄sentari fecit & d̄ multis ouenit
ac sacrificare nolentē laudicio p̄fecto tradidit. q̄
eum in custodia. vij. dieb? retrusit. et post sibi p̄-
sentari iussit. Cūq; appronian? cōmentariensis eū
educeret. subito lux de celo venit. et de luce vox
exiuit. Venite benedicti patris mei zē. Tūc appro-
nianus tremefact? ad pedes sisinnij cecidit. et ab
ipso baptizat? cū ipso ad p̄fectū venit & lacrimās
ait. Quid nos coartat dyabol? in seruos dei tāta
mala exercere. Cui p̄fectus ait. Quomō & tu xp̄i
anus es. Qui respōdit. Ve michi qz dies meos p̄-
didit. At ille. Ve inq̄t modo p̄des dies tuos & ius-
sit eū decollari. iiii. kl. februarij. **C.**

**Passio sanctoz sisinnij & saenini & alioꝝ pluriū
Vnc sisinnū et saturninū iussit in custo-
dia retrudi ad quos multi gentiles veni-**

entes baptisabant. Post hec nudis pedib? vinciti
cathenis adducti sūt corā laudicio. qui iussit affer-
ri tripodā vt thurificarent maiestatis. Quā cum
vidisset beatus saturnin? ait. p̄ter at eā dñs genti-
um & p̄tinuo soluta est tripodā erea velut lucum.
Tūc videntes duo milites papias & maurus cla-
mabant. Vere magn? est dñs ihs xp̄s quē isti co-
lunt. Iratus ergo p̄fect? iussit eoz ora lapidibus
p̄tundi. et eos in carcerē retrudi. Sanctos p̄dictos
in eculeo leuari. et flamas ad latera poni. qui cum
neruis attraherent fustib? & scorpionib? celi sūt
pendentes etiā in eculeo gratias egerūt. Tandē
via mineruana ducti sūt. ibiq; capite truncati. Quos
sepeliuit crason cū iohāne p̄sbitero via salaria ter-
cio kl. decembz. Post dies. xij. papiam & maurū
iussit p̄sterni. et fustib? cedi. i. i. i. nichil dicentib?
nisi hoc tm̄. xp̄e adiuua nos seruos tuos sperātes
in te. Deinde a pavimento eleuati. cū diu plūbatīs
cederent emiserūt sp̄m. quos sepeliuit iohannes
p̄sbiter. iiii. kl. februarij. **CI.** **De filia
diocleciani quā a demone curauit sanct? ciriaco.**

Quoz de beato ciriaco tā facta fuisse ob-
liuio. multi ceci p̄ euz illuminabant. & in-
firmi sanabant. Tūc etiā arthemīa diocle-
ciani filia cepit a demonio vrgeri. p̄tere vō ingre-
diente ad eā clamauit demon p̄ eā. nisi venerit ciri-
acus diacon? nō exēā. Quē cū rogasset pater intra-
uit ad eā & ait. In nomie ihu christi precipio tibi
immunde sp̄s exi. Qui respondit. Si vis vt exēā
da michi vas quo ingrediar. Cui dixit ciriac?. En
corp? meū si potes ingredere. Qui respōdit i vas
tuū ingredi nō possū qz vndiq; signatū est. Ciri-
aco autē vrgente demon clamauit. O ciriace si eicis
me faciā te apud p̄sas ire. Eiecto demone baptiza-
uit arthemīā. matre ei? serena p̄fete. que & eam
monebat. christianā religionez diligere. Dioclecia-
nus quoq; ciriacū bene habere cepit. eiq; domū de-
dit. Post paucū temp? misit sapoz rex p̄sarum ad
dioclecianū. vt mitteret ei ciriacū. qz filia ei? a de-
monio vexabat. Qui rogat? a serena augusta. pre-
xit cū largo et smaragdō. Cūq; petente rege in-
ret ad filiā ei? exclamauit demon. Quid est ciriace
fatigat? es. Qui respondit nō sū fatigat? s; magis
in oibus gubernat? cui demon tū ego te p̄dixi ad
qd̄ volui. cūq; vidisset puellā fatigari. p̄stratus
orauit flens et ait. Impat tibi christ? quē ofess? es
vt exēas ab ea. cui demon. Da michi vas i quo in-
grediar. At ille inquit. De? me? ihs christ? deus
deoz ipse tibi impat vt exēas. Et ecce vlulatu ma-
gno spumans in aere clamabat. O nomē terribile
qd̄ me coartat exire. Tūc etiā baptizat? est puella
et om̄s affines ei?. Ipse quoq; rex et alij p̄miscui
sexus numero. cccc. xx. Rex autē beato ciriaco mul-
ta dona obtulit. At ille nichil accepit. nisi tm̄ pa-
nem et aquā quibus cū sociis suis vsus est. sed ait
gratiā christi p̄cio n̄ offerim? s; fide estimam?.

Passio sancti ciriaci cū sociis suis.

Post dies autē. xlv. sūt reuersi et a diocle-
ciano cū honore suscepti. post ei? mortē
maximian? fili? ei? zelo duct? p̄pter ar-
themīā torozē suā iussit ciriacū in custodia retrudi
et die p̄cessionis sue nudū cathenisq; ligatū ante
redam ei? trahi. Tūc venit ad eū beat? marcellus
episcop? dicēs. pietati tue suggero q̄re trucidas
seruos dei. qui orant p̄ republica et regno tuo.
Qui irat? iussit episcopū fustib? cedi. et a cōspe-
ctu ei? expelli. carpasio autē vicario dixit. ciriacus

facilegū. qui carminib? mag' cis suadet hoib? chri-
 stum p'fiteri. diuersis afflige tormētis si nō libamī
 na oijs obtulerit. Qui iussit s'ctos dei c'riacū lar-
 gum smaragdū & crescentianū sibi p'sentari. Qui
 bus libare nolentib? p'cepit picē liquatā in capite
 c'riaci infundi. At ille cū clamore gloriificabat deū
 Tūc iussit carpas? crescentianū corā alijs i eculeo
 suspendi. Qui cū diu attrahereē neruis & fustib?
 atq; vnguib? radereē & flammis ad ei? latera datis
 diu vrereē. emisit spūm. Cui? corp? iactatū ante
 muricliniū sepeliuit iohāes p'sbiter. viij. kl. decem-
 bris. Ceteris autē in custodia reclusis. Post dies
 quatuor iussit c'riacū sibi p'sentari. et sacrificare
 violentē in cathasta extēdi neruis attrahi & fustib?
 bus cedi. Et eodē die nūciavit maximiano q' exer-
 cuerat i sanctos dei. Qui irat? iussit om's q' erāt
 in custodia vincēti. cū beato c'riaco capite trūcari.
 & ducti sūt cū eo p'misui sex? numero. xxi. et de
 collati via salaria. Quoz? corpa beat? ioh's noctu
 collegit. et sanctū c'riacū cōmendauit. viij. kl. apl.
 Eo ipe maximian? etiā arthemīā forozē suā inefe-
 cit. Post dies. viij. veniēs beat? marcellus cū bea-
 ta lucina matrona p'diuit aromatib? martiz corpa
 & posuit in panone cū eunuchis suis. Trāslata sē
 aut cū beato c'riaco via hostiēsi. et ibi recōdita ab
 ea. viij. die augusti. **CIII.**

Passio s'cti marcelli pape.
 Adem s'cta lucina fecit donationem de
 facultate sua sancte ecclesie. Q' audiens
 maximian? eā p'scriptōe damnauit. Illa
 vero sanctū marcellū rogauit. vt domū suā ecclesi-
 am p'secraret. Quo facto cū in ea missas frequen-
 ter celebraret. audiēs maximian? iussit i eadem ec-
 clesia paleas sterni ad aialia stabuli publici. et eun-
 dem ep'm ad seruiendū aialibus deputauit. cum cu-
 stodia publica. vbi etiā multis annis fūiens. amī-
 ctu ciliacino indute emisit spūm. Cui? corpus bea-
 tus iohāes p'sbiter & beata lucina sepelierūt. xvij.
 kl. februarij. Et cū vidisset carpas? maximianum
 sibi placatū petijt ab eo domū sancti c'riaci. et ob-
 tenuit. vbi cū inuenisset baptisteriū xpianoz? fecit
 in eodē loco balneū q'si ad legem xpianoz? deriden-
 daz. vbi frequēter turpia lucra lupanarib? & sceni-
 cis lauacris exhibebat. Quadā vō die eo exeūte de
 balneo cuz multis sceleratis q'si. xix. subito corru-
 runt & mortui sūt. Et ab eo die balneū clausurunt
 factusq; est timor in loco illo. **CACTOZ.** De hoc
 maximiano diocleciani filio. alibi non memini me
 legisse. Nūc reuertar ad ordinē historie.

**CIII. De inopinata p'sessio-
 ne sancti genestij. Ex gestis eius.**

Et quoq; tempestate pass? est rome mā-
 tir genestij. Qui cū esset in vrbe magist' r-
 artis mimice. Quadā die voluit impato-
 ri diocleciano ludū exhibere de misterijs obseruan-
 tie xpiane. huius rei gratia spectāte impatore et oī
 populo i medio theatri. q'si egrot? decumbens. se
 baptizari poposcit et mimice i hec vba p'rupit. eya
 nostri graue me sentio. leuē fieri volo. Qui respō-
 derunt. Quomō te leuē facim? nunq'd fabri sum?
 & ad nunciā te missuri sum? Hijs verbis popu-
 lo in risum excitato. genestij a dño visitat? ait. ve
 sani xpian? d'sidero mori. Quare inquit. Qui
 bus ille. vt in illa die velut fugitiu? inueniar. hoc
 dioclecianus audiuit & risū tenere nō potuit. Tūc
 sicut fuerat ordinatū intrare faciūt exorcistā & p'
 sbitezz qui iuxta lectū eius sedētes dixerūt. Quid

ad nos misisti filioli. At ille iā nō silate & fecte. s;
 ex puro corde respondit. qz gratiā xp'i p'seq' cupio
 p' quā tenat? liberer a ruina iniquitatum meaz. Cū
 qz sacramentoz? misteria cōplessent. & vestibus al-
 bis esset indutus. quasi p'ludū a militib? est rapt?
 & ad similitudinem sanctoz? de chrisi noīe discu-
 ciendus impatori est exhibit?. Sed cū ad falsā ad-
 ductus passionez. ad verā accessit p'sessione. Ascē-
 dens nāq; sup basim vbi statua fuerat veneris. ita
 p'cionatus est. Audi impator. et oīs exercit?. sapi-
 entes et populi vrbis hui?. Ego semp' chistianuz
 nomen exhorui. et in p'sessione p'manentibus insul-
 tauī. Ac sup eos accendebā furias populi. Paren-
 tes quoq; meos. et affines execrat? sum. causa no-
 mmis chistianī. et in tāta derisione chistianos ha-
 bui. vt eoz? secreta misteria diligenter p'quirerem
 nō vt crederem sed vt de hijs ludū ac risū vobis
 exhiberem. Mox aut vbi me nudum in p'spectu ve-
 stro aqua illa p'fudit. et interrogat? credere me re-
 spondi. Vidi sup me manū de celo venientē. et an-
 gelos dei flammis radientes aspectu. iuxta me stan-
 tes. qui oīa facinora mea q' a iuuentute mea cōmisi
 scripta libro recitantes. dixerūt michi. aqua hec de-
 let oīa ista q' te fecisse cognoscis. Cum ergo aq' bā-
 ptizat? fuissē. simul et liber ille p'fusus niue can-
 didior effectus est. ita etiā vt signū scripturę p'ce-
 rite nō demonstraret. Itaq; dū vobis terrenis impa-
 toribus placere p'cupiui. celesti regi cōplacui. Et
 dum oībus risū extorquere studui. angelis risū fe-
 ci. Nūc ergo o impator. et vos oīs populi. sic de
 hijs sanctis misterijs. p' ignorantia meū resistitis
 increduli. ita meū ab hac irrisione cessate. credo-
 ntes verū deū esse ih'm chistū dñm. Hūc esse verū
 lumen. veritatē. pietatē. salutem. et p' ipsū nos ad
 indulgentiā posse p'ringere. **CV.**

De constantia eiusdem et passione.

Unc impator accensus furore iussit om's
 q' cum eo lusus meditati fuerant. ante se
 adduci et virgis fortiter cedi. estimans
 eos similiter credere. at illi ceperūt nomen sanctū
 blasphemare cū exp'zatione dicentes. nos alē me-
 ditati fumus. Iste aut insanus fact? leticiam suaz
 dimisit. et planctum sibi chistianitatis assūpsit. ac
 p' hoc solus exp'iat q'd solus fecit. Tūc impator se-
 uiens in genestij. in p'spectu populi iussit eum cedi
 fustib?. tradiditq; pelusiano p'fecto. iubēs eū tor-
 mentis ad sacrificia cogi. Qui positus ab eo in ec-
 leo. et suafus vt regē sacrificando placeret ei dixit
 Vere ille rex est quē celū petentē vidi. Vnde me
 miser? lugeo. qz vobiscū p'us erravi. et tardius ad
 verum regem adorandū accessi. Cui plusian? ait.
 Et q's est iste rex p'eter regem nostrū. ac ille. rex
 iste homo est et per incerta spacia terre impat ac-
 certo tpe. Rex aut quē colo deus est. et in celo to-
 taq; terra ac mari impat ac sine fine. cunq; diu in
 eculeo positus vngulis attractatus lampadib? in
 flamatus. in sancta p'sessione p'sisteret ac dicerz iu-
 dici. Si centuplaueris vtra me ista tormēta chistū
 michi de ore ipsū nec michi de corde nō poteris au-
 ferre. Hec oīa relata sūt impatori. Qui iussit eum
 occidi. Sicq; cū gaudio coronā martirij capitis ab-
 truncatione p'meruit. viij. kl. septēbris. **CVI.**

**De iugio sancti iulia-
 ni et basilisse. Ex gestis eoz.**

Bacus iulianus ab infantia castitate dili-
 gens. et mundi oblectamenta spemens
 cū esset annoz circiter. xvni. gentibus

eius instanter eum exhortantibus. ut sibi coniugem sociaret. p. qua & genus suum conseruaret. et adolefcentie lapsus euaderet. hoc dedit responsum. hoc quod hortamini in potestate est domini mei. cui me commisi. p. qua re. xij. diebus inducias peto. et post michi dominus aspirauerit. respondebo. Tunc die noctuque in orationibus & ieiunijs perseuerans postulauit a domino ne uirginitatem promissam aliquo occasione violaret. Septime autem diei nocte. cum corpus maceratum uigilijs & ieiunio sopori dedisset. Affuit angelus domini dicens ei. Iuliane surge ne timeas nec uoluntatem parentum horrescas. Accipies quidem uirgine que te non polluendo a domino sepat. sed p. te uirgo tecum perseueret. Tetigitque eum angelus dicens. uiriliter age & confortetur cor tuum. hijs uerbis roboratus egressus de cubiculo. et leto uultu pentum tristitias auferens ait. Ecce sicut desideratis faciam. Querit ergo puella talis. que & locuples esset. et nobilitate generis coequalis. nomine basilissa. que & ipsa erat parentibus unica filia. Venit dies statutus quo uicini mutantes. platee sericis ornant. & aures omnium sonis musicorum & cantilenis uirginum oblectabant. ita ut si homo ferreus esset luxuria resolveretur. prout inter hec onerata gemmis & auro sponsa de thalamo

CVII.

Qualiter basilissa ad amorem uirginitatis uersa est.

Ingrediente iuuenis cum uirgine lecto cubiculum. factaque ab ea oratione. tali odore cella repleta est. ut uideretur sibi uirgo in tali loco posita esse. in quo uernant lilia & rose. et ait ad iuuenem. mira rem sentio. cum enim hiemis sit tempesta michi in hoc cubiculo. omnium rosarum & liliorum odor famulatur. ut hijs satiata iam horrea thori diuotionem. Cui iulianus ait. odor que tibi apparuit. dominus noster ihesus christus est. amator castitatis. qui integritatem corporis custodientibus uitam eternam reddit. Et tunc illa. que melior salus est quam uirginitatem custodiendo. uitam eternam acquirere. & quia ita credo esse ut dicis. opto tibi presentiens esse. ut sponsum eternum possideam. Tunc iulianus in oratione precidens. pauiamento adhebat clamans. Confirma hoc deus. quod operatus es in nobis. hoc uidens uirgo siliter fecit. Et ecce subito fundameta cubiculi commota sunt & lux inenarrabilis emicuit. Fuitque ibi spectaculum magnum. et ex una parte sedebat rex eternus cum multitudine candidatorum. & ex alia multitudines uirginum. quarum gloriosa uirgo maria tenebat principatum. A parte regis clamabant. uicisti iuliane uicisti. A parte uirginis. beata es basilissa. que salutaribus monitis presentisti. Et ostensus est iuliano liber aureis literis scriptus. dictumque est ei. accede et lege. et cepit legere sic. Iulianus qui pro amore meo mundum precepit. deputatus in eorum numero. que cum mulieribus non sunt commixti. Basilissa uero. que ei integro corde sociata est. deputata in numero uirginum. quarum uirgo maria tenet principatum. Et dixerunt milia milium amen. Post hec uisione sublata. exultantes in domino. reliquam noctis uigiles in himnis & canticis pegerunt. Quod multa ceperunt spiritu non carne fructificare. et super candelabrum excelsum fundant due lucerne. quibus rex eternus oleum leticie subministrans per eos igniferi uerbi doctrinam ignaris infundebat. Nec quisquam dinumerare poterat animarum multitudines que per sanctum iulianum migrauerunt ad dominum. Similiter & basilissa agmina uirginum & mulierum castas animas permittebat ad celum. **CVIII.**

De transitu sancte basilisse cum suis uirginibus.

Temporibus autem diocleciani & maxiani furore persecutionis incubente. ieiunio & fletu studentes tales in aspectu domini effuderunt preces. Domine deus que occultorum es cognitor ne patiaris a lupo insatiabili gregis tui integritatem violari. Presta domine ut omnes quos tibi per nos militare fecisti. integros in aspectu tuo constituas. ut exultantes dicamus. Ecce nos & pueros quos dedisti nobis. nemo pigeat ex eis. Sequenti nocte basilissam sic alloquitur per uisum dominus basilissa nomine tui digna. que orasti hec me implere delectat ut omnia uasa que per te michi mundauit. dum adhuc uiuit ad celestia regna permittas. habebis autem dimidium temporis quo ex omni loco quo seminasti triticum colligere possis & recodita messe tu ipsa sequis. Iulianus uero ut bonus athleta pugnabit & vincet. hijs auditis basilissa euigilans letabatur in domino et ex ordine omnia narrauit iuliano. Conuocans quoque multitudinem uirginum eis terminum sibi reuelatum exposuit. et eas ad proficendum sollicitate commouit. et cum multa loquens persequeretur. locum quo erant commotus fuit & columna lucis eis apparuit titulum super se aureum habens scriptum. et uox de columna cum splendor & odore processit. si gnum quoque crucis emicuit dicens. basilissa quod uides scriptum lege. Tituli autem scriptura sic erat. Oes hec uirgines quibus tu ducatum prebes uasa munda et accepta sunt oculis meis. Venite ad premia uobis parata. Tunc uisione sublata domino gratias agebant omnes eo quod deus testimonio sue maiestatis animas sanctas declarasset. Sicque diuina prouidentia adimpleuit. ut intra tempus promissum omnes migrarent ad dominum. Beata autem basilissa de reposito fructu secunda hora diei sexta in oratione dei constituta soporata est. et uidit omnem chorum sanctarum uirginum numero circiter. Mille uelis cicladibus inducas crucem dominicam gestantes. una uoce dicentes sibi. hec responsu accepimus ut tecum regem dominum adorem. Et ecce expectamus te ut nos offeras deo. cui nos acquisisti. Euigilans ergo hec cum leticia retulit sancto iuliano. Dei uero misericordia sic adimpleuit. quod illis in oratione constitutis ipsa ad dominum migravit. Quam beatus iulianus sepeliuit. Ipse uero cum choro sanctorum floruit. hec agebant antiochie. que est metropolis mesopotamie sirię. **CIX.**

Passio sanctorum martium quos deo iulianus adquisierat. Tunc autem persecutionis inualescente. prefata ciuitas marciiani prelois iussu coacta est. ut unusquisque in domo sua ymaginez cesaris erigeret. Audiens preces iuliani fidei. & quod multos haberet socios. qui se magis pararent ad mortem quam ydolis imolarent. iratus militum assessor suum ad eum. qui pergit ad locum ubi deo uacabat. in quo etiam multitudo sacerdotum et ministrorum ecclesie confugeret rabiem persecutionis declinantes. omnes tamen ad mortem parati. Audiens iulianus illum esse per foribus ait ad sanctam congregationem. Nunc fratres orationem. que persecutores appropinquat. Tunc assessor iudicis sic prouipit. Puto te non latere iuliane sacratissimorum principum decreta. ut una sit apud homines cultura. Cui ille respondit. Audiatur principum iussa que eis militat. Nos autem qui regem in celis habemus. terrenum principem non audimus. Quod cum assessor prelois renuicasset iratus ille. iussit iulianum solum audientie sue reseruari multitudinem uero sanctorum in eodem loco ubi degent sumi. Quod & factum est. In quo loco talis gratia a deo collata est. ut omnes pretereuntes quos certa psallendi tempora inuenirent. ita psallentium

multitudinē audirent. ut quicūq; infirmitate pos-
sessi sani abscederēt. **CX.**

De agone sancti iuliani et oculo militi restituito.

Dost hec marcianus iubens iulianū sibi p-
sentari dixit ei. Tu es iulianus pceptoruz
principū rebellis. deoz ptumax. q̄ inno-
centiū multitudines magicis artib; tibi aggregas.
& oim mentes imutas. Qui respōdit. Deos quos
colitis demonia esse manifestū est. q̄ p̄dere sibi cre-
dentes possūt. et liberare nō possūt. Hoc audiens
p̄ses tortozib; suis clamauit. hūc ad uerba extē
dite. ac fustib; nodosis & rigidis oia membra ei;
dissipate. qd̄ cū fieret vn; de cedentib; q̄ erat de
militib; cesaris. iectu pcutiēs oculum amisit. qd̄ vi-
dens etiā marcian; tremēs ait. Tantū ars tua ma-
gica ualuit. ut & tu nichil sentias. et oculos alioz
euellas. Cui ille respōdit. Morbid; & cecus erras
Conuoca oim deoz tuoz pbatissimos sacerdotel
& inuocent numina sua sup oculū euulsū. et resti-
tuant cultozī suo visū. qd̄ cū nō potuerint. ego no-
men dñi ihu xp̄i inuocabo. et oculū euulsū illumi-
nabo. hac rarōe pfusus p̄ses. oim p̄tiffices adesse
iussit & ait. Itē & immortales deos sacrificijs op-
timis honorate. et homini necessario oculū formā-
tes. rebelli suo iuliano uirtutē suā ostendāt. et ip-
sum culture sue inclinēt. Ingridiunt ergo lapides
ad lapides. iussa implētes. Qui cū demonia in tē-
plis appellarent hoc acceperūt respōsū. Discedi-
te a nobis. igni p̄petuo mancipatis. Mā tñ valent
p̄ces iuliani ad dñm. q̄ a die qua ad patibulū appre-
hens; est. pena nostra cenuplicata est. et cū i tene-
bris clausi teneamur. quomō visū reddam; quem
nō habem;. hoc respōsū accipientes egrediuntur
falsa dicentes. Beat; vō iulian; quē nichil latebat
oratoe facta dixit ad p̄sidem. Marciane festina vo-
cant te di; tui. licet n̄ uolūtarij sed inuiti. Qui cū
ingredere; ianuā templi. uidit oia simulacra ex oī
metallo sculpta. que ampli; q̄. l. erāt cōmunita &
in puluerē redacta. et cecatus a dyabolo clamare
cepit. O maleficia q̄ sic p̄ualent. ut & deoz uirtu-
tes supent. et p̄ciosa numia i puluerē redigāt. Sz
h̄ deoz paciētia laudāda est. qui ad hoc iniurias si-
bi irrogatas sustinēt. ut rebelles suoz paciēdo si-
bi subiiciant. Nūc o iuliane q̄ patientissimos deos
te supasse gloriaris. p̄missū imple. et i noīe christi
quē colis extinctū oculū restitue. Sed ne hoc ma-
gis artib; exerceas. lotio te iubeo pfundi p̄ qd̄
oimā malificia cognoscunt fugari. Cūq; eū pfūde-
rent. putens lotiū christ; p̄uertit i odore nectare
um. ut nō lotio sed balsamo putaret pfusū. Tunc
sanct; sup euulsū oculū crucē faciēs. et nomē dñi
inuocans. statim eū restituit. et ille q̄ oculū iceptit
clamauit. Ver; de; christ; ipse sol; colend; est
& adorand;. Quē talia p̄sequentē. p̄ses ut audi-
uit. statim gladio puniri iussit. Sicq; eū sanguinis
sui rubore pfusū. christ; sibi martirē consecrauit.

CXI. Qualiter ei cell; filii; p̄resi-
dis adhesit.

Iulianū autē diuisis penis afflictū & vim
culis ferreis p̄ oimē corp; oreratū. iussit
p̄ces sub voce p̄conaria circūire ciuitatē
dicens. Hec merentē deoz rebelles. et principū cō-
temptozes. Et cū uenirēt ad locū ubi cell; filii; p̄-
sidis vnic; studebat. ait puer ad discipulos suos.
Rem inauditā video. illū scilicet christianū quem
ducūt & multitudinem albatoz cū illo loquentem
& sup caput ei; coronā ex gemis & auro cui; fu-

go; obcecat hui; aeris lucē. et alios tres viros al-
bescentib; comis alarūq; volatu i siluioimē aq̄la-
rum sup eū excubias celebrantes. Et hoc michi vi-
det. qz dignū est tali deo hūire. qui suos sic tueē.
& tali circūdat decore. hoc audietes discipuli &
magister ei; turbati sūt. et blāde corripietes eum
ab intentōe conati sūt reuocare. At ille doctorum
volumina piccit & vestes quas induē; erat abie-
cit dicens. Mundum me mater fudit huic seculo. qd̄
mundi est mundo relinquo. hoc dicens p̄ plateas ci-
uitatis cursum arripuit. donec ubi sanct; iulian;
torquebat ueniēs pedib; ei; p̄strat; ait. Te secū
de natiuitatis quā michi xp̄s ostendit patrē agno-
sco. marcianū vō genitorē meū ueritatis inimicum
abnego & despicio. tibiq; adherēs similia opto pa-
ti p̄ christo. hoc uidētes penaz ministri. p̄ stuporē
tacebant. De tota ciuitate ad spectaculū oim con-
currebant. et p̄sidis filiū sic martiri adherentē. et
vulnera ei; osculantē obstupescēbat. hoc audien-
tes ei; p̄entes tabuerūt siliūq; suū a iuliano segre-
gatum sibi restitui p̄ceperūt. At dei misericordia
martiris p̄cib; affuit. ut si q̄s eū uellet a sui cō-
plexu separe. stat; man; eoz et brachia p̄herenē.

CXII. Qualiter idem puer

repondit p̄ se patri et matri.
Unc iussit p̄ses eos simul ad se pouci qd̄
facto ait iuliano. Spei mee fructum ma-
gis artib; auferre p̄cedis. et tenerum
pect; illicitis carminib; genitorū affectū negare
opellis. hoc eo dicēte aduenit et mater cū innume-
rabili familia crine soluto. et nudatis vberib; cla-
mans. Qd̄ vidēs p̄ses. scissis vestib; et lacerata fa-
cie ad iulianū clamabat. Iuliane crudelis aspice do-
lozē patris et matris. et planctū tante familie et
a magicis artib; innocentē solue. ut et ego pro te
impatorib; suggerā. ut d̄pa vacāte abscedas. Cui
ille respondit. Suffragijs tuis op; non habeo. nec
ab impatorib; tuis dimitti desidero. Sed hoc do-
minum rogo. ut vna cū agno isto de lupoz visce-
rib; nato suscipiar i sanctorū numero. Ecce adest
qui ex te nat; est. modo mecū credendo renat; est
Ipse tibi et matri respōsū suū det. Ad hoc puer
respondit. De spinis rose nascunt. nec rosa nata d̄
spinis odore suauissimū. nec frutex q̄ rosā genuit
amittit aculeos spinaz suaz. ut ergo p̄suetis pun-
gite. et me odore suauitatis credentibus p̄p̄mare p̄-
mittite. vobis obediāt. qui p̄ire pati sūt. me imitē-
tur. qui de tenebris ad lucē trāsire ostendunt. Ego
p̄ christo vos p̄entes nego. et p̄ tpalem mortē vi-
tam eternā acquirō nō possū in vos pius esse et in
me crudelis. Quid moraris quasi incredul; et cru-
delis paternis manib; nō q̄si ver; abram apprehen-
de gladiū et victimā offer filiū. Vani sūt vult; ve-
stri. falsē lacrimē. ab hac p̄fessione pietatis nullus
me valebit diuigere. Marcian; ergo iussit eos in
carceris ima retrudi. ubi de damnatoz membris
diuturna tabe p̄sumptis horribilis vermiū ebullie-
bat examen. sed illos ingrediētes gratia dei p̄ce-
dens. locū horribilem reddidit delectabilem. tene-
bras p̄uertit in lucē. et ebulliēs pena euauit. hoc
videntes milites circiter. xx. qui eos custodie mā-
cipandos adduxerant. conuerti adinuicē dixerunt
Turpe est reuerti ad illud qd̄ fuim;. et negligere
salutē quā inuenim;. Tunc ad pedes voluunt san-
cti iuliani p̄fidentes et laudātes nomē christi. Tūc
sanct; iulian; gratias agens orabat dñm. ut p̄cu-
raret qualiter illi quos christo acq̄sierat suscipent

baptisimum.

CXIII.

De uersione septē filioꝝ pꝛionis ciuitatis.

ERant autē vij. filij relictī pꝛionis ciuitatis q̄ ex genere karini impatoꝝis defūcti descenderāt. quos impatoꝝes licet xp̄ia nos amore patris eoz retinētes pmiserāt sine aliq̄ persecutōe chꝛistiane religioni deseruire. Et habebant secū p̄sbiteꝝ. q̄ eis sac̄ta misteria celebrabat. Hi ergo iussi diuinitus ut vna cuz p̄sbitero carcerem peterent. quatinꝰ baptisimi gratiā puer & milites suscipent. statim obediūt. et angelo dñi p̄eunte ad carcerem veniūt. Qui mox ut tetigit ianuas carceris oīa claustra patefacta sūt. et orātes simul cū beato iuliano dño p̄soluerūt vota. hoc audiens marciāꝰ p̄tremiuit. et eductis eis d̄ custodia dixit. Quid vobis p̄tigit o infantuli ut optetis mozi sū aliq̄ p̄secutōe. quibꝰ cessū est arbitrio vestro viuere & deū vestrū colere. Ad hoc factū senior respondit. Massa aurī nature sue claritatē obtinet. sꝰ nisi p̄ manus artificis. etiā igne & malleo & limis in p̄tes dissipet. dignū capite regis diadema non p̄ficiet. ita & nos quidē chꝛistiani sumꝰ. sed nisi iuliani vestigia secuti fuerimꝰ. dyadema regis eterni esse nō possumꝰ. Tūc eos p̄ses in custodia reduci iussit. et impatoꝝibꝰ suggestionē fecit dicēs. p̄missimi p̄ncipes legibꝰ vestris subuenite & numinibus q̄ remanserunt munia p̄bete. et iulianū magū vestris obtinētibꝰ p̄sentate. qui magicis artibꝰ plꝰ q̄. simulacra deoz p̄ quos mundꝰ flor. bat cōminuit. filiū meū a me sepauit. militū mentes immutauit. vij. germanos beneficijs vestris ingratos fecit.

CXIII.

De mortuo a iuliano suscitato & eiꝰ relatione.

Vnc impatoꝝ licentiā dedit. vt si iulianus cū socijs suis in hac p̄fessione p̄maneret. cōuocata oīi p̄uincia. singlas cupas iuberet p̄parari. & intꝰ picē & bitumē & sulphur mitti. ac singulos in eis dē reclusos igne supposito p̄cremari. Q̄ si aduersus hoc artis magice carmē p̄ualeret. haberꝰ licentiā q̄li pena vellet eos affligeret. Tūc p̄ses iubet sibi sedē in foro p̄parari & sanctos sibi p̄sentari. Cūqꝰ sanctū iulianum alloqueretur. corpus exanime per plateā sepelien dum ferebatur. Tunc p̄ses iubens illud deponi ait iuliano. Magister vester chꝛistus anteqꝰ crucifigeretur dicitur q̄ mortuos suscitauit. hic patebit q̄ verꝰ deꝰ sit. si vos istū suscitaueritis. Cui ille respondit. Quid p̄dest ceco quādo sol exoriet. licet autē infidelitas vestra nō mereat. tamen qꝰ tps est vt virtꝰ dñi manifestet. ne nos impotentes putetis. fidele p̄missū dñi habeo. qꝰ quidqꝰ eū petiero nō me fraudabit. Tūc sanctꝰ fusa oratōne coram oīibus ait ad corpꝰ. Tibi dico terra arida ī noīe ipsiꝰ q̄ lazꝰ quadrūanū suscitauit surge. Tunc surgēs q̄ mortuos erat clamabat. O acceptabilis oratio vbi ducebar & vnde reductꝰ sū. Marciāꝰ irridendo ait. vnde redisti. At ille. ducebar a q̄bꝰ nescio ethiopiꝰ. quoz statura erat vt gigantum aspectꝰ horrendꝰ. oculi vt fornaces ignis. dentes vt leonū. brachia sicut trabes. vngues ut aq̄iarum qui letantes ducebāt me in infernū. et cū iā ad os putei abissi esē. beato iuliano fundēte oratōnem. oīs infernꝰ p̄tremiuit. et audita est vox dei dicētis p̄pter dilectū meū iulianū aīa ad corpus reducat. Tūc adueniētes duo albatī. ce auferētes me de dominatione impioꝝ huic loco reddiderūt. vt p̄euz qui suscitauit me post mortē illū agnosca. quē nī

mis negabā. hoc eo dicēte turbatꝰ p̄ses. iussit eum cū sanctis in custodia recludi. et penā quā impatoꝝes iusserant p̄parari.

CXV.

De cupis succensis a quibꝰ sac̄ti liberati sūt.

Vnc p̄ tribunali sedit omnisqꝰ sexus & etas ad spectaculū cucurrit. ordinatur xxx. & vna cupe. mediāte pice bitumine sulphure. aggregatꝰ copia lignozꝰ. iubentē sancti de custodia p̄duci. sanctū iulianū & celsū puerū vna vincula tenebant. ceteri vinculis & cathenis onerati trahēbant hīmnū deo oīs canebāt. Bonū michi qꝰ humiliasti me vt discā iustificatōes tuas spectantiū mentes ad fletū uersas pietas inclinabat tunc celsus ait ad patrē suū p̄ ipsā vanitateꝰ quā colis te obtestor. vt intrepidus corde p̄titioni mee tribuas effectū. Qui respondit. Quidqꝰ volueris exposce. puer dixit. Cū me post ignē videris illesū. p̄mitte me cū matre triduo habere osiliū. Q̄ si feceris nec me nec ipsā amittes. Mater hoc audiens vrgebat hoc fieri. tūc p̄ses ait. Si ex igne illesus exieris qd̄ fieri nō credo. faciā qd̄ desideras. tūc nō serēs videre incendū filij. relictē assessorē sc̄is sis vestibꝰ vlulans cum vxore domi reuertit. exurgit lucetꝰ immanis. planzētibꝰ cūctis iubet allefior singulos sanctos in singulas cupas deponi. & ignem supponi. et eructas flama obelisco excelsoꝝ cubitis plusqꝰ. xxx. leuabat. De medio vō ignis m̄tudo p̄fallentium q̄li sonꝰ aquazꝰ multazꝰ resonabat. cōsumpto igne. apparuerūt sicut aurꝰ rutilans deo canentes hīmnū. trāsiuimꝰ p̄ ignē & aquā & eduxisti nos ī refrigeriū. et itezꝰ ignis vim sue virtutis oblitꝰ est. Audiēs p̄ses p̄parauit ad spēta culū & ait ad iulianū. Obsecro te p̄ deū tuū. vt dicas michi vnde tantā vim maleficioꝝ tuozꝰ didici sti. Qui respondit. Si quis in oībus a ctibꝰ seculi alienū se facit. vt solā vocē dñi audiat dicētis. Si quis vult venire post me abneꝰz semetipsū. nichil amozī chꝛisti p̄ponat nichil aliud nisi qd̄ ipse p̄mittit desideret. nō patrē nō matrē nō filios nec cetera q̄ sūt aīe impedimēta p̄sideret. talis nō solū hoc tpe degens. hanc mercabiē gratiā sed in eter nam cū deo collocat amicitia. P̄ses ait. Et quis est tam insipiens qui huiꝰ vite leticiā fugiat. Iulianus respondit. hoc deꝰ patius est oīibus dare. sꝰ pauci digni sūt accipere.

CXVI.

Qualiter celsꝰ puer matrē suā ad chꝛistū p̄uerit.

Vnc celsus ait. hoc triduo matre michi p̄cessa nulli liceat intesse. tunc sancti martires recludunt in custodia ciuili vna cū matre pueri. Ingressiqꝰ cū oratōez funderēt. statiz cōmotus est locꝰ splendor emicuit. odor p̄suetus affuit. et vox p̄fallentiū insonuit. hoc vidēs & audiens mulier clamauit. Nunqꝰ in vita mea tam suauem odore cōmpī. Nā ita relecta sū vt oīm dolum meoz obliuionē patiar. nec aliud cordi meo manere cognosco. nisi ipm esse vezꝰ deū p̄ quo filius meꝰ agonizā. Cui puer dixerat. Vere nunc te matrē p̄fiteor. nec tu amittes filiū nec ego matreꝰ si mecū ad illud p̄tendas. Bonū. p̄ quo sac̄ti tanta sustinent. At illa cuiꝰ p̄ctus diuina illustrauerat gratia respondit. Scias fili mi. nichil eius amozī p̄ponere quē tu diligis. p̄ qua re quidqꝰ salutē mee necessariū cognoscis exerce. Ipsū em̄ relecta oīni vanitate vezꝰ deū esse credo. quē p̄ tuā p̄dicatōez creatorē oīm esse cognosco. cupiēs hac vita tpa li carere. vt ad illā eternā merear vobiscū attingē hoc ea dicente locus p̄tremiuit. et audita est vox in

aere dicens. **C**redidi ppter qd locut? su. tuc fact? p biter anthoni? baptizavit ea. Cui celsus fili? in baptisimi gratia pater fact? est. Cuq; omis de salute ei? letarent. audita est vox dicens. Virilit? agite & pfortet? cor vestr? in dno. Tuc sanct? iulianus ait. Hec vox pnuat vobis futuras passiones et genera tormentoz q? oera nos cogitavit inimicus. Igit? fidei nostre cursu dno comendem?. Audiens marcianus vxoz? su? chzisti amoz? esse fir mat? iratus iussit ea apphendi. et domi retineri. Ad quam cu? appinquaret ministri ceci facti sut. Alia die se des p tribunali iussit. xx. milites decollari. vij. ger manos igni tradi. Iulianu? vo cu? p bitero athonio matr? & filiu? & illu? que infern? reddiderat. iudicio suo reseruari.

CXVII.

De ruina ydoloꝝ ad pces anthoni? & iuliani.

In die duocas sacerdotes templi dixit eis. **I**te & ornate templum iouis. qd semel i anno apiri solet. vbi numina sunt veneranda. ex electro puro facta. Et libationes & incensa pparate. qd cu? factu? esset. ad templu? iussit sanctos adduci. et ait. **E**cce nuc temp? aduenit in quo salute? sequamini hoc em? p salute vestra elegi. ut in hoc templo terribili thura numib? offeratis. **Q**u? si istos cotemnitis hucusq; vobis pecci diuersa in vobis tormenta exercebo. Iulianus ait. **Q**uia temp? est ut salute? sequamur. fac omis deozum tuoz cultozes aut sacerdotes int? adesse ut cognoscant quale sacrificiu? offeram?. Preses no? intelligens quo ordine ista psequeret? gaudes iussit oim? vincula auferri dicens. turpe est vinculis teneri. quib? dij ceperut esse ppij. **A**it aut. **E**cce oia pata sut implete q? spopodistis. Cui iulianus ait. **Q**uid pcpis ptes. vt oibus dijs offeram? sacrificium. Cui respodit. **O**mnes quos aspicias i mortales sut. virtute pares & in gloria eqles. Tuc fixis genib? anthoni? & iulian? cu? socijs suis. **D**e? ece? ne q? no? in manufactis delectaris. sed in corde mudo reqescis. qui p pphet? dixisti. **O**ms dij gentiuz demonia. aspice nuc in subuersione templi huius. & has demones thecas. cultozuq; coꝝ frange adacia. ut te solu? cognoscant. et i te gloriem. q? credunt nomini sacro tuo. **E**t cu? omis chzistiani dixissent amen. oia sculptilia illa ad nichilu? redacta sut & templu? subuersu?. **S**acerdotes vo circiter. M. cu? templo dimersi sut. et alia eti? magna ps paga noꝝz interijt. **I**gnis quoq; vsq; hodie in loco illo eructuat. **T**uc ait ptes. **O** virt? magica. o carne? inaudit? sic pualens. ut eti? terre sinu? apiat. et tanta bona ab oculis pie fruentiu? auferat. **I**n no? mise reboꝝ nec parcam. eos iubea? ferri gladio de pena eoz me satiabo.

CXVIII.

Passio factoz iuliani & celsi cu? socijs suis.

Visit ergo factos in carceris ima recludi vbi cu? nocte in dei laudib? esset. affuit multitudo factoz cu? sacerdotib? qui ia? palma martini? triumphauerat. omis stolis albis induti inter quos. xx. milites & sept? germani veniunt glorificati. et beata basilissa cu? choro virginu? in qua multitudime sola vox alleluia decantabatur. **T**uc facta basilissa sanctu? iulianu? alloquit? dicens. **R**egna celoꝝ patefacta sut venite. Alia die marcian? cogitans noua & inaudita tormetoz genera iussit factoz digitos manu? & pedu? oleo madetibus lignis colligari & igne supponi. **S**z lignis co? sumptis carne? eoz immaculata? videt. iussit sacro iuliano & puero cutem capitis auferri. **A**nthonio

vero vel anastasio q? a mortuis suscit? fuerat clauantib?. **G**loria tibi chziste. iussit oculos vncinis ferreis effodi. **M**arcionilla? vo matr? pueri qua? p scierat penas tolerare no? posse. cu? eculo iuberet applicari. **S**i quis ex ministris ad ea attingere volebat cec? fiebat. **S**anctos quoq; suos dno ita curauit & illuminauit ut oibus apperent q? nichil p pelli fuissent. **T**uc exclamauit ptes. heu heu vncimur. **Q**uid aliud facia? vnu? superest. **T**uc in amphiteatro tribunal ascodes. iubet eos sibi exhiberi. & oim? feraz multitudinem dimitti. que dimisse singule veniebant. et factoz pedes lingebat. qd videns ptes couocans magistrat? ciuitatis iussit omis custodias pscrutari. et psonas morte dignas i amphiteatru? mitti. et factos dei intermixtos cu? psonis sacrilegis decollari. qd cu? factu? fuisset statim terremot? fact? est magn? ut tertia ps ciuitatis funditus subtereret. fulgura & tonitrua & grado intolerabil? maxim? prem? ppli increduli p?superut & oia loca idoloꝝ corruerut. **I**te ei ptes semiuu? euasit. nec multo post vermib? ebullies expirauit. **N**octe aut? venerunt chzistiani populi & sacerdotes p multitudime cadaueꝝ reliquias no? cognoscentes. positiq; genib? completa orat? apparuerunt eis in specie virginu? aie factoz. et vnaqueq; super theca? su? corporea? rehdēs. et sic factoz reliquie collecte sut. **P**assi sut aut? vni. id? ianuar?.

CXIX.

De iustina virgine qualiter p ciprianu? teptata est a demone. Ex gestis eius

Erat eti? tuc qued? virgo in antiochia ciuitate iustina noie. qua? quida? scolastic? noie agladi? videns frequeter ire ad ecclesia? in amoz? ei? venit. multosq; ad ecclesia? tras mittens ea? sibi vxoz? petijt. **Q**ue cu? oibus diceret chzisto celesti sponso se esse desponsata. ille cogregata virozum multitudie. volebat eam per vim rapere. sed no? potuit. **T**uc irat? abiit ad ciprianum magu? & pmisit ei duo talenta auri & argenti. ut iustina? virginē p maleficia caperet. **Q**ui p magicas artes vocauit demone? & ait illi. amo? virginē de galileis. potes ea? suadere & adducere michi. **Q**ui pmisit ei dicens. accipe hoc medicamentu? & spge circa domu? ei? et ego supuenies paternu? sensum ei? inijcia? et statim obaudiet michi. **C**uq; ciprian? ita fecisset. sancta virgo tertia noctis hora surges ad orat?ez. sensit impetum demonis. signauit se et domu? su? signo crucis et demone? exufflauit. **Q**ui venies ad ciprianu? p?usus et cur? virginē no? adduxisset requisit? ait. **V**idi quoda? signu? et tabu?. **I**terum p arte? magicā aliu? demone? fortioꝝ? vocauit. qui et simili modo fecit. et sil? ei accidit. tandē vocauit ipm? dyabolū patre? demonū. et ait illi. **Q**ue est infirmitas uestra. **V**icta est ab una vrgine. ois vtus et gloria tua. **R**ndit ille. nuc? adduca? ea? tibi ad desideriu? corruptois. tu em? patris sis. tuc? dyabolus in specie vrginis ad iustina? intrauit. et sedēs sup lectu? ei? dicens. hodie missa su? a xpo ad te. vi uere tecu? in castitate. **M**ultu? aut? te uideo uexat? ab abstinentia. **S**acta uirgo dixit. merces aut? multa labor uero modic?. **D**ixit ei dyabol?. **D**e? in paradiso benedixit adam et euā dicens. **C**rescite et multiplicamini. **P**uto ergo q? si in uirgitate pmanferimus. iudiciu? meidim?. qz uerbu? dei contempnimus tunc uirgo turbata surrexit. et p spūm sensit quis esset q? ei loq?batur. et signo crucis se signans. dyabolū exufflauit. q? sicut cera a facie ignis liq?fact? no? comparuit.

CXX.

De uersione cipriani p demonis verba.

DEmde cipano ofusus apparuit. q dixit ei. Et tu victus es vt ceteri sbiecti tui. Quo modo victi estis ab vna virgine xpiana Dic michi q sit virtus victorie ei. Qui respodit Dicere tibi no possu. vidi qdam terribile signuz & tabui. Si aut virtutes illi signi vis discernere. iura michi p virtutes meas te nunq a me discedere Qui cu iurasset ait ille. Vidi signu crucifixi & tabui. et sicut cera a facie ignis fluxi. Cui dixit ciprianus. Ergo crucifixus maior te est. Qui respon dit etia maior est oibus. qz p ipm mudo miserius est de. et siue angeli trasgressores. siue hoies dei de stiores adducunt ab angelis ante facie xpi crucifi xi. ibi sic accipiunt sententia ignis inextinguibilis in eternu cruciandi. Ciprianus ait. ego debeo festinae. amic? fieri crucifixi. ne talē penam incurra. Ille re spondit iurasti michi p virtute qua nemo peierare potest. Ciprianus ait. cōtemno te & omis fumigan tes virtutes tuas. Sed & mepsu denego. meqz cō signans dico. gloria tibi chris te demon recede a me Abiit ergo dyabolus ofusus. ciprianus aut vadens ad antinu epm. cecidit ad pedes eius dicens. famule dei excelsi. signa me & catheziza me in noie chris ti. Putas eps ne forte ecclesia venisset mittere in errorem respodit. Sufficiat tibi cipriane hi q defozis sūt. nichil potes aduersus dei ecclesia. qz inuicta est virtus chris ti. S; cu ciprianus enarrasset qualiter virtus crucis chris ti & oratio iustine virginis ab ea demones fugasset. Sanctus eps benedixit eu & ait. fili festina ire ad ecclesia dei. et incessantē iode oratōes deo. Ciprianus vadēs in domu suā omnia ydola fregit. et picit. et p totā noctē peccata sua luxit. Deinde prexit ad epm q cathezizauit & baptizauit euz. post aliqō tps factus est dyaconus & gratia data est ei aduersus demones. et sanabat omis infirmitates Deinde etia ad psbiteratu pmo tus est. Tandē beat? antinus eps exitu suum pco gnoscens ouocauit sinodu epoz. et ordinauit cipri anum epm. ciprianus aut sanctā iustina dyaconis sam fecit. et matre monasterij virginū stituit.

CXXI.

De passione vtriusqz scilicet cipriani & iustine.

Dicit hoc eutholomus comes orientis audi uit qz ciprianus eps cu iustina virgine gloria deoz destruit. et omnē orientē seducit. Qui iratus iussit eos sb vinculis in damascuz deduci. et cu oblaci fuissent ei interrogauit. Tu ne es ciprianus q multos errare fecisti p magicas artes crucifixi. Qui respodit. Qui deus est ipse. saluauit me. occasione virginis sacre iustine. Na demones ipsa fugauit p signu crucis quos ad eā misi. Miser rimus quoqz dyabolus coactus ab angelis narrauit michi sacramentu crucifixi. comes aut iussit eu su spensu vngulari. et virgine neruis crudis in mani bus eedi & alapas a spiculatorib? pati. Que. cum cedere gratias agebat. ciprianus cu redargueret tacebat. Post paucos dies iteru iussit eos adduci et ait. vt qd seducimi in magicis hois ihu mortui vt & vos moriamini. ciprianus ait. Diligētes dominū mors hec inducit i vitā eternā. p multas em tribu lationes oportet nos in. r. d. Tūc iussit comes sar thaginē ferreā magnā fieri. et i ea picē & adipem & cetera mitti. eāqz vehementer succēdi. et in eam vtrūqz mitteri. Quib? factus est ignis velut ros & laudabāt dñm de sartagine. Audiēs aut comes et vidēs qz nō terigit eos ignis ait. Vicit virtus male

ficioz cipriani Achanasi? aut q fuerat sacerdos ido loz. postulauit eum dicēs. ubeat claritas tua me sup sarthaginē stare & in noie deoz virtutem eoz vincere. Quo anuente cu venisset ppe sartha ginē cepit dicere. Magnus deus hercules & pat de ozum iouis & asclepi? q dat sanitatē hominibus. Hoc eo dicēte. exiliuit ignis et comedit eu vsqz ei? ossa nō comperent. Tūc comes habuit psilium cu trientimo cognato suo. qui dixit ei. Nichil tibi aduersus hos factos comune sit. nic hil p tradicē veritati. inuicta em est virtus chris ti. audi me & p ijce magnū piculū a te. Trāsmittite eos ad regem id est claudiū cesarē. referēs oia q de istis gesta sūt Qd & factū ē. claudi? at misit eos i nichodemiaz iubēs eos ibidē decollari Qd & factū est. s; et the oguit? qui de pegrinatōe venit vidēs sanctū cipri anum q decollandus erat oscular? est eu et ob hoc cu eis ofumatus est. corpa aut eoz iussa picē cani bus. fuerūt ibi p. vi. dies nec tetigerūt eos canes. Nante aut fideles tulerūt ea nocte et leuātes ea in nauē suā nauigauerūt romā. CXXII.

De q misero statu ouersus sit ciprianus.

Hec est ciprianus i quo dei misericordia sic elucet. vt q cu spurcissim? et nephadif sumus esset peccator. qlis null? vnqz fuisse legie. sic tandē ouersus est. vt etia pro chris to martiriū sustineret. Na cu. vij. esset annoz a pen tib? dyabolo ofecrat? a carnib? et vino et coitu nō diu abstinuit. et sic modis oibus dyabolo serui ens. et i libris magicis imagies cu officijs. ccc. lxxv demonū pictas habēs. mulieres pgnantes diuisit matronas i iumēta ouertes. longe a ciuitatib? suis ire fecit. multos pueros virgines et matronas et peregrinos demonibus imolauit. latro cu latroni bus thesauros demonū rapiebat. Et in omi sceno luxurie se voluptas. Omis chris tianos diuisis deē ctionib? et diuisis iniurijs infestabat. Deniqz cum oia mala faceret vt dyabolo placere. et ipsos quo qz demones impietatis suparet. pbat? et pmissis iustina virgine p dies lxx. temptauit. sed cum de mones nichil pficerent. spūs fornicatōis i formaz virgis se mutauit. et vt famā iustine pollueret. et ciprianum deludens suā potentia iactare. sic ergo dyabolus ad ciprianum veniēs cu vellet eu osculari. et ciprianus putas eu esse iustina diceret. Beneueni sti iustina. oim feminaz decoza. nō ferens de mon etia nomē ei? sicut fum? euauit. Vnde et ciprian? ampl? anxiat?. diu ad hostiū virginis vigilauit. et qnqz i feminā qnqz i auē se mutās. eu ven. s; ad hostiū neqz femia neqz auis apparuit. sed ciprianus a cladi? quoqz mutar? in passerē. cu volasset ad fe nestrā. mox vt eu virgo vidit nō passer. sed a cladi? us tremens stetit angustiat? nimis. qz nec fugere poterat nec salire sed misera ei? iustina ne eaderz et creparet. eu p scalam deponi fecit. et vt a tanta infania cessaret ne quasi malefic? iuxta leges piret admonuit. Ex tūc magis ciprian? demonū vani tatē et chris ti virtutē compit. et ad xpm pfectissi me se ouertit. CXXIII.

Passio sancte eulalie virginis. Ex gestis eius.

EA quoqz tempestate passa est apud eme ritam ciuitatē hispanie virgo eulalia. sb daciano pefide. hec nobilis et locuples genere. cum eēt. xij. annoz spernēs ludos et oble ctamenta seculi. mota psecutione. voluit sponte pfidem redarguere. sed parentes ei? absconderūt eam domi. quā habebāt in rure pcul ab vrbe. Ac

illa nocte fores aperiens clanculo exijt ac p̄ inuia
sentibz ac vepibz plena carpe iter cepit. angeli-
co choro comitata. sicqz p̄ vepibz & sp̄imis p̄ q̄s
cucurrerat pedes lacerata ad vrbez puenit. mane
qz tribunal adijt. et in medio vociferari cepit. q̄s
furoz est rasilibz scopulis corda sternere. et deum
patrē oīm negare. isis. appollo. ven? nichil est. Ma-
ximian? & ipse nichil. dñs opū & cliens lapidum
pectora cur generosa q̄tē. dux bon? arbiter egre-
gius q̄ sanguine pacē innocuo Talibz p̄tor in fu-
rias excitat? iussit lictorē eā p̄cipitē rape. ac sup-
plicijs obzuerē. quā tamē ad deoz cultū reuocare
cupiens aiebat. **R**espice torua puella q̄ta gaudia
amittas q̄ tibi fecit genialis honoz. que mozieris
in floze tenero. proxima dotibus & thalamo. Ad
hec illa nichil respondēs. sed infremēs & in oculos
tirāni sputa iaciēs. simulacra dissipauit. impositaz
qz molā thuribz pede subegit. Nec moza carnifices
pect? vūgineū dilacerāt vngula lat? vtrūqz pul-
sant. et vsqz ad ossa secāt. **T**ūc exclamauit eulalia
Scriberis ecce michi dñe quā iuuat hos apices le-
gere quā tua x̄pe trophea vocāt. **T**ūc apposite sūt
ad ei? latera lampades ardētes. **C**unqz illa sine fle-
tu & gemitu leta caneret & intrepida lampidibus
in latera stomachūqz seuebāt. ac crinis odor? de
vertice ei? fluxerat humeris volitatis q̄ pudibun-
da virginis celabat. ipsoqz tegmine verticis oppo-
sita flama crepās ī faciē virginis volabat. & p̄ co-
mas vegetata caput occupās etiā apicē supabat.
Virgo autē citū cupiēs obitū ore rogū ebibit. tūc
emicās colūba niue candidior. ex ore ei? visa est ex-
ire & celū petere. Sic abeūte aīa. rog? emozit. et
pax arcubz exanimis dat. **V**idēs autē & ipse lictoz
columbā palā ex ore virginis in celū meare. stupe-
fact? p̄silijt. et sua gesta pauio? fugit. **A**ctoꝝ
hui? virginis festū in martirilogio videt esse his
annotatū. s. pridie id? februarij. et. iiii. id? decem-
bris. nisi forte due fuerint eiusdē noīs in eadem p̄-
uincia passe. et in eadē p̄secutione. **CXXXIII.**

Passio s̄ctoꝝ vincēti & valerij. **Ex gestis eoz**

DAssus est etiā eo tpe sub daciano. & in
hispania beat? vincēti? .xi. kl. februarij
qui genere nobilissim? a puericia literis
erudit? gemina sciētia efficacissime claruit s̄ bea-
to valeriano & cesarauguste ciuitatis ancistite. A
quo etiā s̄ctitate insignis diaconij arcē suscepit.
Et qm̄ ipse eps̄ impeditōris lingue erat. tradito ei
doctrinē misterio. ipse oratōi p̄templatōiqz diuise
sedul? insistebat. **C**ū igit dacian? p̄ses ap̄ cesar-
augustā ep̄os & ceteros sacri ord̄is rapi p̄ciperet
p̄m? valerij & vincēti? archidiacon? in p̄fessio-
ne deitatis alacriter incurrerēt. quos dacian? pri-
mō valentiā sub carceralē custodiā & famis mise-
riam. cathenarūqz stridore p̄trahi iussit. vt eos itē
neris vexatōe frangeret. quos pena supare n̄ possz
Cūqz eos manibz et ceruicibz immēsa ferri ponde-
ra sustinentes. et p̄ om̄s artus iā mortis tūc suppli-
cia patientes defecisse iā crederet. timēs ne se uicē
sue damna paterent. iussit eos p̄duci e carcere. vo-
lens eos ante tormēta vitā finire. **Q**uibz p̄pone-
bat. qz nec mortuis p̄ceret. si deoz suoz culturam
nō suscipent. **C**ūqz reticeret eps̄. erat em̄ mire sim-
pliciatas & innocentie. erudit? quidā sciētia. sed
impedit? lingua. **A**it vincēti? **S**i iubes pater re-
sponsis iudicē aggrediar. **E**t ille dudū inq̄t fili ca-
rissime diuini verbi curā tibi cōmiserā. sed et nunc
p̄ fide quā stam? respōsa cōmitto. **T**ūc vincēti?

cui? mens tota iā erat corone p̄scia. ouerfus ad da-
cianum ait. **A**pud xp̄ianoꝝ prudentiā nepharium
esse cognosce. deitatis cultū abnegādo blasphemā
re. et ne te longi? p̄trahā. p̄fitemur nos xp̄iane re-
ligionis esse cultozes. et vni? ac veri dei famulos
ac testes in cui? noīe minas & supplicia tua nō me-
tuim?. sed poti? mortē p̄ veritate libētissime am-
plectimur. **N**ā venenatissim? serpens. insatiabilis
homicida. qui p̄imos hoīes morti subdidit. ydola
p̄ deo sola instituit. dolēs illuc obediēdo hominē
redire. vnde ipse supbiendo corruit. **I**aqz p̄ ira. pe-
ne extra se polit? dacianus ait. amouete hinc ep̄m
istū iustū est em̄ eū subire exiliū. qui impiale p̄tem-
sit edictum. **CXXXV.**

De stanti agone beati vincēti in eculeo.

DVnc autē inq̄t rebellē. qui in otumeliā
venit publicā. ad eculeū applicate. mem-
bris distendite. et corpe toto dissipate.
Inter hec ait ad eū. **O** vincēti quid dicis. vel vbi-
iam corp? tuū miserabile aspicias. at ille dei p̄sentia
roborat? alacri vultu respōdit. hoc est qd̄ semper
optauī. et votis oībus exq̄siui. nolo gloriā meā mi-
nuas. tu solus votis meis concordas. nemo michi
amicior fuit. **E**cce iā in sublime agor. et p̄ncipes
tuos seculo altior despicio. **I**nsurge ergo & totis
viribz ibachare. **V**idebis me dei virtute pl? pos-
se dū torqueor. q̄ possis ipse q̄ torques. **C**lamare
cepit dacian? & inter tortozes & carnifices v̄gis
& fustibz ampli? defeuire stridore dentiū frende-
re. et dū martirē dei lacrat. se poti? lacrare. tan-
dem fatigata lictoz man? cessit. et dū p̄ s̄cti late-
ra penderet victa defecit. **E**xanguis dacianus pe-
ctore tremēt. toruis & mimacibz oculis clamare
cepit. **Q**uid agitis homicidas p̄naciter obisten-
tes sepe vicissis. & parricidaz ac magoz alta silen-
tia rupistis. sed paulisper dexterā p̄metete. vires su-
mite. et in p̄bum hostē inuouat? miles ad penā du-
ri? coerceat. acrior vngula rimec. **I**ntima costarū
& dolor interiora penetrans. gemitū faciat redde-
re nō p̄tempū. **T**ūc subridēs vincēti? ait. qz ve-
ra sūt q̄ p̄fiteor. torq̄ diuti? p̄sistentē. **N**ā quos deos
p̄fiteri iubēs. idola sūt lignea & lapidea. tu mortu-
ozum pontifex fias. ego vni deo viuo sacrificio qui
est benedict? in secula. ac p̄ses nimia feruens insa-
nia. et tota facie humanitatis euerfa. solā in corp?
martiris aciē luminū venenūqz fundebat. oculoꝝ
p̄fluentē a toto corpe sanguinē cernēs. visceribz
patefactis & iūctunis e cōpagibz sepatis. ait autē
Miserere tui vincēti. ne p̄das nūc flozē p̄mūz ver-
nantis etatis. sed vel sero q̄ supsūt tormēta luere-
ris. at ille respōdit. **O** virosa dyaboli lingua quid
in me non facias qui deū temptas. **H**oc magis est
formidini qd̄ fingis te velle miseri. nichil ergo mi-
nuas de supplicijs. vt ī oībus te victū esse fatearis
quo em̄ te putas graui? irasci. michi meli? incipis
misereri. **CXXXVI.**

De craticula eiusdem.

Hinc igitē assūptus ex eculeo vincēti? ad
patibulū ignis rape? mozas carnificuz
arguēdo. ad penam alacriter p̄perabat
Iā em̄ triculent? minister iusserat lectum cū ferra-
tis costis p̄ferri. et addita subter carbonū p̄gerie
exurendū dei martirē applicari. **I**ntrepid? ergo dei
athleta. candentis ferri machinā vltro conscēdit.
tozq̄tur. flagellat. exurit. et distēsis mēbris ad pe-
nam crescit. pectori quoqz et mēbris dep̄ssa lamia
rum asperitas inserit. et inter ferri candentis acies

decurrente liquoze. flama stridens aruina respergit. salis ignib? crepitantis minutie p membra deliunt. et ia no ad art? tm sed ad ipsa viscer? abdita supplicioz tela iaciunt. Manet dei suus immotus et erectis in celu lumibus dnm pccabat. Tunc ait dactianus. Vincimur spūs saltē qui coerceri nō potest puniā. Querite ergo locū tenebosū et vrgēte tectura oppressū. ibi fragmēta testaz exasperata pgerite. vt quidqd iacentis corpis fractura male inficia tetigerit. Allimatis infigat aculeis. et ipsa cōuersio latez innouēt ad penā. vt. s. quo cōmuta eis artub? mēbra querūt euadere semp offendāt. diuinitatis insup ac distēsis cruribus ligno pedes ei? pstringite. et clausū in tenebris relinqte. null? ibi relinquaē. ne vel alicui? ofortio sermonis anī meē implet sine mora mīstri iussione **CXXVII**

De illuminatōe carceris & de felici ei? trāfitu.
Sed cū custodes dormire cepissent. carceris illi? nox eternā accepit lucē flagrant cerei radiātes ultra solis fulgorē laxatiq; ligni robur dissiliit. et testaz aspitas fit floz rōo lentiū mellicies & iocunditas. quibus athleta dei refect? himnū deo dicēs exultabat angeloz carer uā vallat? quoz fouebat obsequio. et mulcebat alloquio. ipse inqunt o vincti corōnā tibi ptegam seruat i celis. qui te victorē esse fecit in penis. Esto igiē iā securus de p̄mio. qz mox deposito carnis onere. nostro addēus eris collegio. danē hinc laudes deo. et resonāte organo vocis angelice modulata suauitas pcul diffundit. Turbat sbito custodes & vehemēter stupētes de miraculo certū? explorare p̄tendūt. clausas fores aduēnt. et intrōspiciētes p rimas. antrū pri? tenebosū. et immēsa luce splendere cernunt. testaz aculeos florere. et martirē solutis nexib? deambulante psallere. mox qz diuino terrore ac respectu cōpuncti. relicto errore. christiane religioni se dedere. Venerat & mītitudo fidelī. p̄pus mesta de illi? supplicijs. sed iaz de p̄cessa celit? gloria alacris. Quib? ait vincti us. nolite timere sed p̄p̄e irrūp̄ite ac solatia angelica securi oculis haurite. vbi relinq̄ratis tenebras lucē gaudete. renūciēt dactiano qua p̄fruar luce cōmentē si valet aliqd ad gloriā meā addere. Nā hoc solū timeo vt ne videat velle ignoscere. Ad hanc renunciatōez exanguis & trepid? dactianus ait. Quid ampli? faciē? victi sumus. Referat inquit ad lectulū. stramētisq; molliorib? foueat. Nolo em̄ gloriozē facere. si mē tormenta defecent. Indulca pusillū regēs. attrita membra refoueat. et obducto in cicatrice hiatu vulnez exq̄sitis ac nouis supplicijs innouatis subdat. Vez dactiano maniter cogitāte de supplicio x̄ps clemēter disposuit de p̄mio. Egregi? em̄ dei martir ad lectulū delat? ac pijs sanctorū manib? in stratū mollicie reposit? mox in morte p̄ciosā resolut? celo sp̄m reddidit **CXXVIII.**

De victoria etiā eiusdē defuncti & de sepultura ei?

Uidens circūstantiū frequentia facti vestigia deosculari. et vulnera totius lacerati corpis palpare. sanguinē lintheis excipe & cognito ei? abscessu ofusus dactian? ait. Si non potui supare viuū puniā vl? defunctū. p̄p̄cite illū in aptum campū. vt cadauer honore sepulture careat. et a feris auibusq; p̄sumptū non compeat ne forte xp̄iani tollētes ei? reliquias. martiris sibi vēdicent dignitatē. Sic igiē expositū sine regimine corpus sanctū. angelicis rurū excubijs & obsequijs

honorat. Coruus auis nigerrima haud pcul resistens quasi thetra sui specie. habitū lugētis demōstrans. Cū aduētantes aues reliqs ac p̄nicib? alijs metuendis impetu. quodā em̄? fugaret. Aduenientē quoq; sbito immanē lupū in cursu etiā nō segni abegit a corpe. At ille inflexā cervicē. in aspectu sacri corpis habebat stupefact? et vt crediē custodiā mirabat angelicā. Territ? ad hoc dactian? nuncio dixit. Puto qz iā nec mortuū vincā. Cū em̄ in eū acius seuiō. gloriozē mea seuiō facio. Si ofumi in terra nō potest. dimergat in pelag? ne quot. die sub oculis oīm erubescam? victoriā ei? vel maria celabūt. insuat in culleo parricide. et vbi naute spacia longiora p̄cesserint. altioris salū flūctib? impriat. vt si qd lacero cadaueri supest impasti pisces lambēdo ofumant. Cui etiā mala non pui ponderis annectat. ne forte vnda mobili. ad p̄grina litora deuectū. negatā sepulturā aliquatinus assequat. quin pot? recipiatum fluctibus. et ad scopulos frequēter illisum dispeat. vt nec mortuus inter saxa quiescat. cūq; iusta implest & q̄ si p̄sidi suo prima gaudia repositates subactum sanctū vinctū ab oculis oīm celeres & alacres redirent. illos fortissimos remiges. beati martiris corp? p̄tulerat. et qd altioris salū p̄fundo teneri credebat. pri? venit ad portū. quā nunciari posset expositū. Deniq; cōmonita i somnis quodā vidua facta. vera signa quiescētis corpis accepit. vbi scz illud recipiatū fluctib? mollis arena tumulauerat & clemēti ipsi? p̄gerie ad honore ei sepulture sui erat. Visionē plurib? xp̄ianis clā imotescēs. venie cū eis ad locū. Itaq; certis signis directi inter s. li aq̄rūq; cōmersū corp? areis reperit. et tādē cessāte p̄secutione ad quandā puam basilicā sepeliendū deserūt. Et tandē cessāte p̄secutione. in de leuatur honozifice sub sacro altari extra muros ciuitatis valentie ad quē etē reponit. vbi meritis ei? diuina multipliciter b̄nficia p̄stant. **CXXIX.**

De q̄busdā alijs s̄b dactiano passis. Ex martiri.

Deretrea in hispanijs ciuitate abula agiē vi. kl. nouembri. Passio sanctorū vincti? sabine & cristine. qui p̄mo in eculeo adeo sūt extenti. vt oīs cōpages eoz membrozū laxarent. Deinde capita eoz lapidibus supposita vsq; ad excussione cerebri. validis etiā vctib? sēp̄cussa. atq; ita martiriū cōpleuerūt. agente p̄s̄ide dactiano. In hispanijs quoq; ciuitate cōpluto. sanctorum iusti & pastoris frat. viii. id? augusti. Qui cū adhuc pueri literis imbuerent p̄iectis in scolis tabulis sp̄ote ad martiriū cucurrerūt. Mox qz a dactiano teneri iussu cū se mutuis exhortationib? p̄stantissime roborarent. extra ciuitatem ducti. et a carnificib? iugilati sūt. S. & v. id? decēbris. sancte leucacie virginis q̄ a p̄fecto hispaniarum dactiano apud toletū dira carceris custodia macerata. cū grauissimos beate eulalie & reliquorum martirū audisset cruciat? genib? in oratōibus positis. impollutū x̄po sp̄m reddidit. Itē cesar auguste. iiii. non. nouembri. innumerabiliū martirum. qui itidē sub dactiano hispanie p̄s̄ide mirabiliter occubuerūt p̄ x̄po. **CXXX.**

Passio. xvij. martirū qui dicuntur massa candida. Ex gestis eoz.

Sub eodē p̄s̄ide & in eadē vrbe passi sūt xviii. martires. s. quintillianus & cassianus & ceteri. quoz natale celebrat. xvi. kalend. maij. cui etiā copioso martirio tyrannus

impiissim? addidit sacramentū dei virgine eugrā
purpureo sanguinis sui cruore respersā. Vides de
niq; xpianoz deuotōez se supare nō posse tormen
tis vocatis satellitū turbis ait. Nichil in hoc certa
mine laborādo pficim? q; dū xpianos atroci? se
uendo vincere cupim? eoz victorijs affatim de
seruim? Sic itaq; cōsiliū nostrū eis occultū. et to
tam vrbē pcurrāt officia pconū. vt eoz multitudo
que domib? occultatē q̄si pcessa sibi licentia legib?
suis vti q̄toci? ab hac vrbe p̄pellat. vos autē nostri
cōmilitones. cum armis abdita locoz occupate. et
inde ptra inermes hostes subito p̄siliētes eos cer
tatiz obruite. Quid plura. data voce pconū exēūt
cateruatim agmina xpianoz spōte relinquētes ap
ta suaz claustra domoz. psona voce letantes atq;
psallētes. Gloria in excelsis deo rē. obseranē post
hoc omīs pōtēte ciuitatis. vt null? eoz regrediēdi
additū inueniret. ex occultis ilico p̄siliētes armati
cū ensib? irruerūt. et velut agnos sibi nō resisten
tes p̄sternūt. Nec sic quoq; defunctorū innocētū
nece satiat. sed iussu daciāni corā oibus occisorum
corpa in vnū p̄gesta cōburunt. Et ne xpianozum
quis latens cineres martiz sibi rapet. iussit e carce
rib? diuersoz criminū reos p̄ducī. et eoz capitib?
amputatis cadauera sanctorū corpib? sociari si ml
q; cōburī. sicq; secuti sūt caput suū hiesū chzistū
qui crucifix? est in medio lateronū. Hi p̄ innumera
multitudine. massa facta vel cāvida appellanē. Eo
rūq; passio. ix. kl. septēbris ānotat. CXXXI.

Passio facti georgij militis.

Sub p̄secutōe daciāni venit d̄ capadocia
miles georgi? Qui vidēs xpianoz angu
stias. erogatis oibus q̄ habebat. vestem
militarē exiit. et induit vestē xpianoz. in medio
sacificantū se obicit atq; i p̄spectu oim exclama
uit dicēs. Omīs dii gentiū demo. do. a. ce. fecit. cui
statim p̄ses daciāni ira replet? ait. Qua p̄sūptōe
vel dignitate hoc audes vt deos nostros demōes
esse dicas. dic tamē vnde es. et quomodo vocaris
Qui respōdit xpian? sū. georgi? vocor. genere d̄
militia capadoc? s; cūcta deserui. vt liberi? deo
celi hūirez. p̄ses ergo cū eū ad se inclinare nō poss;
iussit eū in eculeū leuari. corpusq; illi? mēbratim
dissipari. Dem de appositis ad latera facib?. patēti
bus viscey rimis. sale iussit plagas ei? fricari. Et
ille sic manebat immortuus. ac si nichil mali patere.
Tūc vidēs daciāni q; penis eū supare non possēt
diu quesito d̄ tandē muento cuidā magō dixit. xpī
ani magis artib? suis tormēta ludificā. d̄ sacri
ficia deoz p̄sternūt. Respōdit anthanasi? magus.
Si artes eius supare nequero reusero. Eductō er
go de carcere. dedit ei calicē plenū veneno qd̄ ge
orgi? cruce signauit d̄ nichil mali patēs totum bi
bit. aliū quoq; calicē fortiori veneno repletū cru
ce signās totū similiter bibit. Quo viso statim ma
gus ante eū veniā petēs p̄cidit. d̄ iudex eū p̄tīm?
decollari p̄cipiēs georgiū carceri mācipauit. Et
sequēti die iussit eū poni in rota enea gladijs bis
acutis undiq; circūseptā d̄ ex alto dimitti. Qua vi
sa sanct? ait. De? in adiutoriū meū inten. rē. Alo
q; sup eā posito. statim fracta est. d̄ sanct? geoz
gius illesus remāsit. Cūq; p̄sudem ad augēda sup
plicia puocaret. irat? iussit eū p̄ijci in sartaginez
plumbo feruēte plenā. Qui statim facta oratiōe
se signās sarthagimē insiliit. et virtute dei cepit in
ea q̄si in balneo refoveri. CXXXII.

De p̄summa. d̄e agonis eius d̄e sancti georgij.

Quod cū daciānus vidisset. cogitauit vt
eū blandicijs emolliret. et ait. Georgi nō
ne vides quāte patientie d̄ mansuetu
dinis sūt dii nostri q̄ salutē tuā tādiu sustinent. q;
licet a te tā multipliciter puocati. tñ pati sunt vt
tibi si resipueris indulgeant. Age ergo dulcissime
fili qd̄ hortor d̄ moneo. vt relicta p̄stima vanita
te deos nostros adores. vt magnos ab ipsis d̄ a
nobis p̄sequis honores. Cui georgi? subridēs ait.
licet graue sit dimittere qd̄ diu fixū stetit in mēte
tamē faciā qd̄ hortaris. Daciāni? hac p̄missione de
lusus. iussit sub voce p̄conis. vt omīs de tota ciui
tate venirēt. d̄ georgiū qui tādiu reluctatus est.
tandē sacrificare viderēt. Ornata igitē tota ciuita
te p̄ gaudio hora sacrificij. cūctis astantib? geoz
gius vocat? aduenit. templūq; eoz intrās. deum
flexis genib? orauit vt templū cū ydolis ita omni
potentie sue virtute deleter. q; ad laudē suā d̄ po
puli p̄fusionē nichil oimino de eis remaneret. Et ec
ce subito ignis de celo descēdebat. totiq; templū
cū dijs d̄ sacerdotib? d̄ mltis gentib? p̄cremavit
terra vō debiscens omīs eoz reliquias degluciuit.
Hoc audiēs daciāni? iussit festinanter georgiū ad
duci d̄ ait illi. Que sūt maleficia ista o pessime ho
minū. p̄ que tñ facim? cōmisiisti. Ille respōdit. Nō
credas p̄ses q̄ ita sit. s; tu magis illuc meū veni.
d̄ vide me ire? imolare. Cui p̄ses. Intellego frau
dem tuā qua ad hoc niteris. vt sicut dii nostri con
fracti sūt. et sacerdotes cū cultozib? absorpti. ita
meipsū facias absorberi. Georgi? respōdit. Dic mi
hi miser d̄ stultissime oim. dii tui q̄ se iuuare nō
potuerūt. quomō alios iuuare poterūt. Reclusus
ergo georgi? in carcere sequenti die tali sententia
p̄damnat. vt p̄ totā ciuitatē detract? demōe capi
te punirēt. Quo facto cum daciāni? d̄ loco vbi de
collat? erat. ad palatiū p̄perās rediret cū mīstris
suis igne celesti p̄sumpt? est. Martirizac? est autē
beat? georgius. in p̄sida ciuitate dyospoli. ix. kl.
aprilis. Ad ei? p̄dicatōez credidit sanct? vincti?
de quo dicet inferi? CXXXIII.

Passio sancte fideis virginis d̄ capzali? martiris.

Ex gestis eorum.

Dassa est etiā sub daciāno. sancta fides
virgo. genere moribusq; nobilis i vrbe
agēno. etate adhuc tenera passionis tpe
tenex tamē fesu d̄ ope. Nā ab ipsis cunabilis dñm
ibm dilexit. d̄ a daciāno requisita. se esse xpianā con
stanter ostendit. Cūq; deos gentiū demonia esse
asserens. nec blādimentis nec minis induci possēt
vt eis imolaret. iussu p̄sidis sup cratem enea diua
ricatis membris extensa d̄ s̄stratis carbonib? adi
peq; flammis iniecto. dum sic coqueret. multos ad
chzistū exemplo suo p̄uertit. Tūc quoq; factus ca
pziā? qui p̄re timore p̄sidis iuxta vrbez sub rupis
cuiusdā foramine iacebat. d̄ cuncta q̄ intra muro
rum ambit? gerebant apte videbat. Dū virginez
sic torq̄ri cerneret orauit deū vt eā victricez i cer
tamine faceret. Et rursus p̄strat? a dño petijt. vt
ei premiū martiri? illi? demonstraret. Et vidit p̄
nūsus q; columba niuea de celo descendit. q; coronā
auro gemisq; lucentem sup caput virginis ornate
splendidi vestib? collocauit. et vt circa virginez
dei virt? clarior apperet. ipsa colūba volitatu ala
rum d̄ roze celesti sic ignem extinxit. vt nichil d̄ in
cendio remaneret. Hoc ergo sp̄ualibus oculis cer
nens capziā? iā de victoria p̄sumens. rupem sub
qua mālerat. dextera p̄cusit. et fōs p̄tīm? erupēs

meritis facti caprasij oibus infirmis vsq; nunc re
mediū salutis impendit. Exiliens igit caprasij ad
locū certaminis pperauit. & daciano xpianū se of
ferens dū nec blandicis nec minis flectere. tāta
iubentis crudelitate laniat est. vt inter alios cir
cūflentes. pzm? & felician? fratres. ppter ei? pa
tentiā ad xpm uersi. cū ipso caprasio & fide vir
gine plecterent. hoz passio celebrat p die nonas
octobris.

CXXXIII.

Passio facti feliciis martiris gerundensis.

DAssus est etiā in hispania ciuitate gerū
da sancti felix s̄ daciano p̄sbe. h̄ ap̄
cesareā liberalib? studijs vacās. et cun
ctis pfectior appere studēs. cū audisset q̄ p̄ om̄e
litus hispanie persecutio grauis xpianis exorta es
set. om̄ia volumina legū q̄ manibus suis gestabat
picit a se dicens. Quid michi est p̄bia hui? mūdi
ad illā nūc pperabo. q̄ inītiū nō habet & finem ne
scit. trāsien? ad impuritanā ciuitatē. in diuis vo
luminib? exercebat se. elemosinas larga manu pau
perib? erogabat. hospitalis supra modū. verbum
dei etiā p̄dicabat. Post hec in ciuitatē gerundensē
se uulit. ibi quoq; filia gessit. ita vt eū apostolum
vel p̄phetā appellaret. Aderat aut rufin? qui hoc
daciano nūciauit. cui dacian? auctoritatē dedit. vt
eū ferro uinctum incarceration. et suasionib? ei fa
ctis. vel sacrificantē honoraret. vel nolentē crucia
ret. Qui ueniēs iussit eū app̄hendi. et uolens aua
rus p̄do pecuniā ei? auferre. nesciens oīa iā paupi
bus erogata fuisse. cepit ei blandis uerbis suade
re vt sacrificaret. S; cū ille nullatenus acquiesceret.
quim pot? eū acriter & p̄stanter increparet. iussit
eū fustib? cedi. et in carceris ima retrudi. Cūq; il
le gratias ageret & psaller? dicens. Probasti dñe
cor meū & uisitasti v. zē. hāc uocē rufin? audient
iussit astantib? uinculatum manib? ac pedib? &
collo ferro magni ponderis aggrauare. sicq; cum
facere in loco squalido. fame & siti tabescere. Et
cū iā eū crederet defecisse. cognouit adhuc eū sup
stitē esse suoq; cōspectui p̄cepit assistere. et cepit
ei itez suade. Illoq; in fide & p̄posito p̄sistente.
iussit itez cathenis copiosis totū corp? ei? aggra
uari. et ab indomitis mulis p̄ totā ciuitatem trahi
donec totū corp? ei? laceraret. et sic in carcerē re
trudi. Qui dū humi p̄strat? oraret. iuuenis splen
didus ei appuit. eūq; p̄fortauit. tetigitq; membra
ei? uniuersa. et ilico sanata sūt oīa corpis ei? vul
nera. Altera die sedēs rufinus iussit eū adduci &
aras diligenter ornari. et olocausa funesta p̄pa
rari. Cepitq; deos suos cū ceteris sacrificis inuo
care. et ad hoc idē sanctū felicem suadere. At ille
Discedite inq̄ infelices a maūfactis uestris & co
gnoscite deū summū q̄ nos d̄ limo terre formauit.
Statim ad hāc uocē stimulata oīs illa turba paga
noz impetū fecerūt in eū. vt illū discerperēt. Tūc
apprehēdens illū rufin? tradidit carnificib? vt ex
ungularēt carnes ei? a scapulis vsq; ad cingulum
iussitq; eū desup tectis cameratis capite deorsū su
spendi. quousq; cartilagine ei? p̄focate sanguinē
exalarent. At ille psallebat & suspēsus ab hoz. iiii
vsq; ad respez a deo p̄fotat? nichil doloris sen
tiebat.

CXXXV.

De summatione agonis eiusdem.

Dost hoc rufin? eū deponi & in carcere
artius custodiri iussit. ubi cū introduce
ret. splendor mir? et odor balsamin? ap
paruit. quē etiā custodes se. et ceteros exterriti sunt.

& voces multoz cū eo psallentium audierūt. Ac
mane facto oīa rufino nunciauerūt dicētes. illum
uez dei seruū esse. seq; cū eo tota nocte uidisse.
qd nō liceret homi dicere. Tūc irat? rufin? iussit
eū in mare demergi. ligatis post tergū manib?. ac
ille nauī imposit? psallebat dicēs. Etem illuc ma.
de. me. zē. Cūq; elongati a litore piccisset eū i ma
re. uincula quib? erat p̄strict? dissoluta sūt & ad
nichilū redacta. Tūc uisus est a nautis ambulare
sup undas maris in manib? angeloz man? eius te
nentū. himnū & alleluia pio modulamine decan
tantiū. statimq; exaltato pelagi nauī supueniens.
ibiq; p̄scendens oīa eis intimauit. cōfestim se uesti
gijs ei? p̄strauerūt. & vt p̄ peccatis eoz oraret pe
tierūt. audies aut rufin? q̄ sanct? felix in litore de
ambularet gloriabund?. ait nautis. furciferi. cur n̄
obedientes mādatīs meis. in aliā nauē eū transtuli
stis. qui vna uoce p̄stātes dixerūt. q̄ in p̄fundū
maris eū dimerferint. et quō sup fluctibus maris
deambulantē uiderint. Tūc exclamauit rufin? vt
leo rapid? heu uicti sum?. Iussitq; eū itez torq̄ri.
Qui cū adduceret ad se intendens in eū. et uultu
terribili & tortuosis luminibus dixit. Vides felix
quantū miseri sūt tibi dii nostri. accede nūc & sa
crifica eis. et fa cā te mirificū sacerdotē eoz. Qui
respondit. Tu deserui eis iure p̄petuo. cum patre
tuo dyabolo. ego aut deo uiuo. qui me d̄ limo ter
re plasmauit. et de p̄fundo maris ferro uinculatus
manib? eripuit. Tūc iussit carnificib? vt eū vsq;
ad ossa uingularēt. et itimere longinquo ductū cie
us fatigarēt. vt vel sic uulnerib? aggrauat? in iti
nere exalaret. Qui cū traheret. oratōe cōpleta emi
sit sp̄m. hic est felix soci? cucufatis de quo supra
dictū est. Celebrat aut ei? passio. kl. augusti.

CXXXVI. **D**e factio quintimo martire.

Quintim? diocleciani & maximiani nectio
narus gallie p̄fecturā. ac leuicōdi in xpia
nos p̄ceptum accepit. Eo tpe facti uiri
quintin? faustian?. et victorie?. crispin?. crispini
anus. ab vrbe roma simul p̄grediētes. pisius duce
christo puenerūt. Ibiq; diuina illustrante gratia.
nominatim loca i quib? diuini p̄dicaret elegerunt.
Fuscianus & victorius tornacēsez vrbe petierūt.
Quintinus ambianis p̄dicauit. Iā em̄ sanctus luci
anus beluaci p̄dicauerat. Per hos sanctos dñs
tanta opabat miracula. vt eoz p̄dicatio sequenti
bus signis p̄bareē esse sequēda. **R**ictionarius autē
christianoz sanguinē sitiēs. ingressus treueris ciui
tatē. que est p̄pe flumē moselle. tantā ex eis i ea ce
dem exercuit. vt sanguis riuuli decurrētes in flu
men aque pmixti. in colorē suū eū uerterēt. Pre
cepta quoq; eius ad alia loca cursores deferebant.
vt quisq; christianū alicubi p̄pisset. palā eū ad in
teritōez p̄traheret. **E**x gestis facti quintini. cū
aut ambianis ueniēs. facti q̄ntini famā audiret. q̄
p̄dica tōibus et signis et uirtutibus maximis cla
rus habereē. statim eū iussit deprehēdi. et cathena
rum i carcerē retrudi. et sequenti die sibi p̄fēcari
dixitq; ei. Qd nome tibi est. Qui respōdit. christi
ano noīe cenleo. qz christianus sū. et christū cor
de & ore p̄fiteor. p̄prie tū q̄ntinus uocor. Interro
gatus genus respōdit. Ciuis romanus sū. fili? uo
zenonis senatoris. Et p̄fēs. Quid nā est ait. q̄ p
sona nobilis. et tanti uiri fili? colit hoīem q̄ ab ho
mibus est crucifix? . recede ab hac stulticia q̄ tene
ris. et sacrificā dijs. at ille respōdit. Dijs tuis nū. p̄
sacrificabo. quos p̄stat esse demonia celeri? fac qd

vis patris sum sustinere quid deo pmittere intuleris. Tūc ille furore comotus. iussit eū a quaternioni bus extensū cedi. et cū diuicijs grauitē cedere. ele uatis oculis gratias agebat. et primus de celo vox facta est. **Fortās eū.** Qua dilapsa appitores q̄ eū cedebāt in terrā ruētes. standi facultatē amiserūt seq̄ acerrime torq̄ri sentiētes dixerūt. **Dñe ricti onare adiuua nos.** q̄ immēsis cruciatibz torq̄mur ita vt p̄sistendi ac pene loquēdi officia amiserim? **Tūc ait rictionarus.** p̄ deos deasq̄ iuro. quimim? iste malefic? est. et maleficia ei? p̄ualent. moxq̄ eū sibi exhiberi p̄cipiēs. blandis eū sermonibz appella bat. dignitates ac diuicias ei? p̄mittēs. **At ille con stanter respōdit.** **Lupe rapax disce.** q̄ paup̄ n̄ est qui in dño diues est. diuicie xp̄i eterne sūt q̄s desi dero & p̄ eis si iusserit ipse mori pat? sum.

CXXXVII. De p̄stantia ei? in passione.

Quē rictionari? magis furēs iussit eum trocleis intm̄ torq̄ri. vt membra ei? a iū cturis suis soluerēt. **Resticulis insuper ferreis iussit eū cedi.** et oleū candēs & picē & ad i pem feruentissimū dozo ei? infundi. **Ad satiandu quozq̄ suā rabiē.** faces insup̄ ardētes applicari. **At sanct? martir.** qui nec blandimētis nec terrozibus cessit. cunctis etiā ignibus insup̄abilis extic̄it. **Ar dens em̄ interi? flama diuini spūs.** corporeos con tempit cruciat? et ait ad p̄lidem. **furcifer & frau dis diabolice filius.** et ab omni humana pietate remot? . cognosce q̄ hec oīa michi p̄stant nō dolo ris tediū. s; tolerātie refrigeriū. **Tūc ille in furore seuiiciā augēs ait.** affer adhuc calcē & acetum ac si nāpi. et infundat in os ei? . vt vel sic tacēdo si am pli? plebē hanc suasorijis verbis suis valeat illude re. **Cernēs quozq̄ sanctū quimim? p̄fallēdo validius roborari.** cruciat? ei? adhuc siciebat augen. iussit q̄ ferrariū vocari. p̄cipiēs ei? vt faceret duis ferre as q̄ lingua gallica caringe vocant. quibz sanctus a ceruice vsq̄ ad crura trāffigereēt. alios quozq̄ si mili modo. x. clauos q̄ intra vngulas & carnē di gitis oibus mitterent. **Quibz ita patris cōspiciens sanctū taliter verubz p̄fossū insultās ait.** en vide ant ceteri xp̄iani hunc taliter supplicijis meis adie ctū et ab hui? penis sumāt exemplū. **Deniqz ac cepto p̄silio iussit eū decapitari.** qui cū ad locū im molarōis a carnificibz ductus fuisset. postulato si bi paululū ozādi spacio. p̄sternēs se rogauit dñm vt aiaz ipsi? sibi toto corde ac desiderio oblatā su sciper. **Deinde ceruicē suā spiculatoribz obtulit et illi gladio caput ei? amputauerūt.** Cūqz corp? vn dis roseis pp̄rij sanguinis p̄fundereēt. statim felice ei? aia carnea mole soluta visa est velut columba nūea de collo ei? exisse. ac liberrimo volatu celuz penetrasse. et vox de celo audita est dicēs quītime famule me? . veni & accipe coronā quā tibi p̄pauī **Ecce angeloz chozi vnoiqz assūt.** qui te victozes in celestē hierusalē poucant. cōpleuit autē martiriū suū pridie kl. octob. apud vermādensim opidum **Qui? corp? rictionari? iussit someue fluētis imer gi.** & adiectōe terre plūbi ceniqz supplūbari cauēs ne forte a cristicolis honore debito veneraret. aut sepulture tradereēt. **Qd p̄ annos fere. lv. in aque fundo.** & in p̄fundissimo limo tumulatū. p̄ tantū spaciū custodiēte xp̄o māsit incorruptū. s; postea mirabiliter reuelatū est. **CXXXVIII.**

De reuelatōe corporis eius.

Rat em̄ rome matrona quedam eusebia noie nobilis & ditissima. s; ab annis. ix

oculoz luce p̄uata. **Huic ex more ozatōibz incum benti.** quadā nocte dū p̄ infirmitate q̄ sibi accide rat deū exoraz. angel? dñi p̄ visū ei? appuit & ait eusebia exaudita est ozatō tua. **Surge & i gallias p̄ge.** locūqz q̄ angusta vermandoz dicit p̄quire. il lic inuenies corp? sancti quimim? martiris xp̄i dia iā paludibz & aqs tumulatū. **Qd cū fuerit p̄ te po pulis manifestatū oculoz recipies visū.** Cūqz se mel bis ter hec visio eadē rem p̄babile astrueret insinuatū ab angelo iter arripuit. cū multo vtrius qz sex? comitatu & angelico ductu ad locū signifi catū puenit. **Cūqz inq̄rens ab hoīe vbi corp? san cti quimim? a paganis inefecti repositū fuisset scire nō posset.** quūit vbi esset via publica. veniens am bianis & laudunū p̄gens sicut angel? ei significa uerat. illuc a quodā sene p̄ducta. sup̄ someue flu uiuz e vehiculo descendēs humiliē se p̄strauit. do minū exozās vt sicut helene sancte reuelauerat ve xillū crucis absconditū. sic etiā sibi ostēderet mar tiris sui corp? in aqs tumulatū. **Tūc loc? ille vbi sanctū corp? s; aqua iacebat moueri cepit.** et cri spantibz vnois inditia dare. **Sicqz magna dei vir tute corp? eleuatū est.** et mira natarōe vsqz ad ma nus femite deportatū. **Caput.** quozqz p̄ aliū meatū exiliēs vnda portante mirabilē p̄ductū. qd p̄iter illa cū gaudio suscipiēs de aqs eleuauit. ac p̄candi diffinis lintheamibz q̄ secū ad hoc deuexerat in uoluit. **Corp? vō ipsū nulla macula corruptū.** nul lus liuor fuscātū. null? tumor sordidatū reddide rat. s; niueo candore & inestimabili odore fragrās circumstātes suauitatis odore repleuit. vt cetera obliuiscerēt mūdi delectamēta. **CXXXIX.**

De trāslatōne eiusdem.

Tūc matrona corp? sanctuz vermandēsum castz qd ab eo loco. v. ferme miliaribz distat reuerenter tumulanduz aduehere disposuit. **S; de? locū mar tiris suo sanguine p̄secratum.** cāto thesauro p̄uare noluit. vnde mox vt ab aq̄ summuz montis qui eū deuēctabāt p̄cedere ceperūt. nimij ponderis gra uedine p̄ grauatū longiqz ire nullaten? valētes sub stiterūt. **Sicqz beata eusebia voluntatē dei intelli gens.** illic eū fecit deponi. ac reuerēter sepeliri. cel lamqz quibz potuit tunc n̄sibz edificauit. et p̄ se pulture beueficio. mox ab oculis ei? tanq̄ squame albugo exiuit sicqz visum recepit. **Silz etiā infirmi quotquot eadē hora p̄tigē venisse.** ad cōmendan dam martiris xp̄i p̄ciosā mortē. et ipsi sanitatē ice pere. **Ipa quozqz eusebia sudēs ferreas id est carin gas quibz martir p̄fixus fuerat.** adhuc i ei? corpe manentes. inueniens extraxit. et p̄ veneratōe reli quiaz sibi assūpsit. **Sepultū est autē corp? sanctū vñ. kl. iulij.** fuit ergo in aq̄ fundo p̄ annos. l. a tpe scilicet dioc. vsqz ad tpa p̄stantij. **S; itez interue niente p̄secutōne sub iuliano augusto diuini nois cult? turbari cepit.** **Quap̄pter vt crediē defecisse circa sacri martiris excubias p̄dignos cult? p̄tigē vt loc? corporis penit? ignoraret a posteris.** siue etiā alta dei p̄uidentiā. vt meritoz ei? renouaren tur insignia. **Iacuit ergo thesaurus ille telluri tu mulat? & ignorātia densa cooptus.** nō min? .ccc. xx. annis. quousqz talia excitarent merita. que ab huius reuelatōe indicarent p̄digna. **CXL.**

Passio sancti gentiani martiris & victorici.

Ex gestis eorum.

Sancti autē dei fuscianus & victoricius cū fraterna caritate succensi. sanctū quimim? compez suū vidē cupent. vt affatu

mutuo de uersa gentilitate gauderet. a pfata ciuitate franciā adierūt. **Gentian?** aut quidā grādeuā etate pcuru? adhu c gentilis ambianēti ciuitate ori guus. cū per pōictos viros immēsa miracula fieri cognouisset. die quadā eis versus parisi? iter carpentib? obui? extitit & ait. dñi q estis. et qd que ritis. et quo itis. **Qui** responderunt. rome nati sumus ibiq; xpianis regulis fidi. i eruditi. a q pgressi fines vestros penetrauim? ut vobis eterne salutis vias demonstrē. qui diabolica fraude sedu cti ydola colitis. et deū creatorē negligitis qm? etiā comitē nostrz sanctū quintimū. eiu sde; rei gratia a paterna vrbe degressū. **Tūc** senex suspirans imoq; a pectore vocē trahēs ait. **Ante** tres dies admonitōe diuina pmotus sū. ut deū quē creditis credā. et ad eū tota deuotōe me ouertā. sed is dei famul? quē queritis quintim? dū vrbis nostre populo veritatis oracula diuulgaret. a pfecto tent? est. et diuisis supplicijs macerat?. ab vrbe rductus in quodā municipio vermandoz sententiā decollationis accepit. **De** vobis etiā iā ei? edictio militibus indicta est. vt vrbicūq; vos inuenerint. arcta mancipatōe comprehendāt vt dijs cōtrarios & rei publice inimicos. Sed qso dedmate in thugurium ferui vestri vt resciamini & paululū qescatis. **Cū** q; eis in domo sua pberet obsequiū. rictionar? repente supuenit. et famulos dei comprehendī pcepit. **Tūc** gentian? zelo cōmot? euaginato gladio exiliens nisus est rictionar? pcutere. nō quidē id cupiens. sed vt occasione nāscerēt. qua cici? p xpi nomine posset occūbere. **Ad** quē ille ait. vnde tibi o gentiane tā dira cupidō. vl q te temeritas impulit vt me gladio pcutere conareris. **At** ille digne inqt p meritis. qz te xpi famulos iniuste psequi video p quib? corp? meū tradere nō dubito. qz me seruū illi? esse salubriter recognosco. qua felici cōfessione cōmot? p̄ses. caput pcepit ei corā sanctis auferri. **CXLI.**

Passio sanctoz; fusciani & victorici.

Ex gestis eoz;. **V**nc in cathedra pestilētie residēs sanctos allocut? est. vt a christo recedentes dijs sacrificarēt. **Qd** cū illi penit? ab oīantes respuerunt. eūq; tandē ad inferēda supplicia qualia vellet absq; mora inuitarent. **Al**le sudēs ferreas in nares & aures eudendo iussit immitti. & clauis candētib? eozum capita trāffigi. oculos quoq; eoz a forāminib? suis pelli. isq; manu lato crispās hastilia ferro ad sanctoz; corpa trāffozanda ea direxit. eisq; adhuc palpitātibus capita amputari pcepit. optatoq; potiz solito letitioz. et q; de quadā plaudens victoria. celeriter ambianis regress? est. **Mox** q; vltione diuina p̄cussus. intesti noz dolore replet? est. et p totā ciuitatē clamare cepit ac dicere. **Heu** heu heu qd agā vt qd michi misero deniq; restat. qui ppter dei sanctos fuscianum & victoricū. quib? dira intuli supplicia. intolerabili crucioz pena. **Eadem** vō die qua decollati sūt. ingens fulgor sup eoz corpa apparuit. **Extin**cta quoq; cū iacerēt truuata capitib? ipsi super pedes erecti sūt. & manib? p̄p̄ta recipientes capita. firmo rectoq; gradu ad hospitiū beati gentiani de quo educti fuerāt redierūt. vtq; eū exhortādo comitem habuerāt. cū eodē simul in requie dormirent. **Passi** sūt aut. n. id? decembris. **CXLII.**

Passio facte matre vginis **Ex** gestis eius.

Rictionar? aut veniens i ciuitatem augi stanā. compit macrā vginem xpm incredulis p̄dicantez. quā sibi exhiberi iubens ait. **Cō**sule tibi ne florē iuuentutis tue amictas. si aut p̄silijs meis acq̄ueris & dijs inuictissimis m molaueris multis p̄mijis ab impatorib? ditaberis. **Q**ue respōdit pecunia mea xps est. pecunia autez tua tecū sic in p̄dicōez. **Tūc** furore accensū iussit eā toz q̄ri. eiuq; mamillas amputari & post hoc eā in carcere omi luce exclusa mancipari. panē quoq; & aquā ei denegari. **Circa** noctis vō mediū sbito etiā lux magna carcerē totum repleuit. **Et** ecce vir canicie asps? attulit ei vngētū. miro mō p̄fētū dicens. **Ego** miss? a dño ihu xpo hoc vngētum attuli. vt pectoz tuo māmille reintegrent. que respōdit absit a me. vt p māmillarū restitutōnem coronā michi a deo p̄p̄atam admittere negligam. **Creator** tñ oīs carnis & p̄silito; sanitatis si vult michi incolumitatē geminā exhibere exhibeat. **Po**tens est em vtraq; salute sperantes in se saluare. **Tūc** oratēi incūbens. cū diu lacrimis terrā madefaciēs orasset. restitute sūt māmille ei? vt p̄i?. **In** crastino vō p̄ses eā p̄sentatā. vidit eā sanitati reditā dixit ei. **Quis** te in coluitati reddidit. **Q**ue respōdit. **Domin?** me? oīpotens xps ihus. **At** ille adhuc insanis. qz nō times xpm noīare. **Tūc** iussit acutissimas testas exp̄oi & p̄unas immitti. cor pusq; virgīs desup volutari. **Qd** cū fieret. ignis sue virtus oblit? est. & cū illa gratias ageret & oraret. aīa celū perijt. vnj. idus ianuar. in territorio remēti & haud pcul a loco illo corp? ei? sepultum est. **Post** multos annos appuit eadez virgo p visionē cuidā bubulco noīe leudulpho. et ostēdit ei locū vbi p̄dica erat iuxta quadā ecclesiam beati martini & corp? ei? honorifice leu. uerūt qd ille narrauit incolis. **Postea** vero vir qdam venerabil? daugulph? noīe tpe karoli ecclesiā dei miro decore p̄struxit. et corp? ei? i ea collocauit n. kl. iunij **CXLIII.**

De sancto puero iusto & ei? p̄gmatōe. Ex gestis eius.

Dillus est etiā sub rictionaro sanctus iustus adhuc puerul?. qui apud vrbe anti siodoz. clara satis p̄sapia i tenera etate virtutū maturitate flozuit. **Inter** alia etiā plerūq; futuroz p̄scentiā obtinere meruit. hui? pater iustim? mater felicia dicebat. digni q talē generasset vt iust? nuncupari mereret. hui? iustim? frater iustimian?. furtim de ciuitate illa. puer iā dudū fuerat sublat? & ambianis deduct?. ibi cuidā negociatozi noīe lup?. in suum venundat?. cū ergo puer iust? ix. annoz esset. hoc ei de patruo suo diuīt? p visionē reuelatū est. qz ambianis homo bon? noīe lup?. eū ad seruitiū suū detineret. **Qd** cum patre suo reculisset. et ille volēs illuc p̄gere. sociū icimeris q̄reret. iust? ait ego tecū vadā. cūq; p̄ simul cū matre obsisteret. et puer apud patrē inisteret. pater aiaduertēs rem diuītus agi. tandem filio suo nō inuit? p̄sentit. **Perrexerūt** ergo simul & cū ad militonēse castz puenissent. ceci & claudi in introitu porte ab eis alimoniā vociferādo petebāt. **Quib?** esca refocillatis benign? puer sibi tunicam detraxit. et vnū eoz quē veste carēte aspexit. eius inopie cōpatiēns induit. quioibzem cū arguerēt a patre qz alterā nō habēs vestē suā tribuisset. eius indignatōem p̄hetico testimonio mitigauit dicens. **Beat?** qui intelligit sup egenū & pau. rē. cū autez abianis puenisset. accesserūt ad lupū negociatozē

christianū quidē. s; ppter rictionari metū occultū
 Cui cū pecuniā obtulisset vt fratrem suū captiuū re
 cipent. lup? cognito qd xpiani esset. pcepit vt ad
 ei? hospitium illa nocte declinarēt. pollicitus se eis
 totā dom? sue familiā ostensurū. vt si intesset quez
 quere bāt. adnumerato p̄cio reducēdi eū copiā ha
 berēt. Ingressis ergo domū om̄s famulos suos
 exhibuit. et quis eoz xpianū? esset intueri ocellit
 Cūq; puer sanct? oculos circūferret. vidit assistē
 tē cū accensa lāpade quendā puez. et hūc eē quē
 q̄rebat recognouit germanū. Vnde vehemēs stu
 por om̄s q̄ aderāt inuasit q̄liter illi reuelatū fuisse
 cū etiā pater ei? q̄ pfecte esset etatis hoc ignorar?

CXLIII. De passione eiusdē.

Nterea q̄ forte aderāt exploratores. nūciauerunt
 pfecto venisse in domū lupi pegrinos viuentes in
 tu xpiano. Quo audito tyrannus ille cui? crudeli
 tas nichil magis q̄ xpianoz sanguinē sitiebat obs
 uare inq̄t ne ab vrbē discedāt. donec obtutib? meis
 puniendi offerant. At lup? de salute hospitiū soli
 citus. nocte excitatos secreto vt fugā maturarēt
 admonuit. & xpianū quē poscebāt absq; redem
 ptione cū eis repatriare ocellit. Mane autē milites
 obsuatores lupi domū irrūpentes. eos iā nō inue
 nerunt & p̄fusi hoc p̄fali retulerūt. Tūc missi sūt
 pueri q̄tuoz in equis velocib? vt fugiētes redire
 facerēt. aut nolentes occiderēt. Alii vō dum iuxta
 quendā fontē p̄nderēt & quiescerent. puer san
 ctus sacro spiramine afflat? qd sibi immeret p̄e
 sentit. nec eū insectatio carnificū latere poterat. q̄
 cūcta videntē corde gerebat. totusq; iā in celesti
 bus mēbra mox interitura corpali voluit reficere
 esca. dixitq; pentib? vt cito comederēt. eo qd tor
 tores eos se q̄renē. & ipse interim i em̄tiori loco
 quasi i specula stās aspicerz p̄tra eos qui veniebāt.
 Cūq; iuuenes xpianarēt. & p̄ntes ad nutum
 pueri in nemoze se celarēt. puez interrogatū. & re
 spondentē se esse xpianum occiderūt. Amputato
 aut ei? capite. truncū corp? sumēs illud manibus
 immobile p̄durabat et lingua palpitās ac si itegro
 vigeret in corpe deo supplicans. vt se respicerz elo
 querebāt. Qd miraculū p̄secutores vt viderūt cū ti
 more magno reuē p̄fecto retulerūt. **CXLV.**

De translatione capitis eius.

Qomites etiā absconditos & vltra q̄ di
 ci possit admirātes. lingua pueri sic pal
 pitans. postq̄ horroze miraculi p̄secuto
 res abegerat vbi eū sepelirēt edocuit. & vt caput
 matris p̄ solatione deferrēt monuit. eiq; dicerent
 vt si filiū cernere cupet. eū sequi ad supnā hierusa
 lem studerēt. Cōfestim autē lux eū circūfulsit. et cū
 ea p̄ter ad celos migravit. Sepulto igiē corpe in
 territorio beluacēsi in quodā spelunce edificio ede
 ra coopto sicut eos docuerat. antisiodoz reuē sūt
 quib? et mater pueri felicia gaudēs obuia p̄cedit
 & filiū quē nō vidit req̄rit. Cūq; rem ei gestā enā
 rassent vix se p̄ gaudio ferēs sumpto reuerēter ca
 pite lacrimaz inundatōne p̄fusa. xpo gratias age
 bat. & filiū suū vt sui memor esset exorabat. Tūc
 sacz pignus sindone obuolutū & teca repositum
 a laq̄aribus dom? interioris suspenderūt. & accē
 sis nocte luminib? sacris insitebāt vigilijs. tūc
 repēte fulgor nimis? de celo lapsus domū illā plu
 stravit. et insup totū ambitū vrbis. Vnde sanct?
 amatoz eps tres p̄biteros illuc mittēs. audita pas
 sione sancti iusti cū p̄essione caput ei? in ecclesiā
 detulit. & in secretario ubi ipse sepeliri decreuerat

collocavit. Ipsa autē hora puella. xvi. annoz ceca
 nata ad tumbā ei? accessit & orās lumē oculoꝝ
 accepit. In loco autē sepulture ei? in territorio bel
 uacēsi. basilica nois ei? extructa est. et longo post
 tpe. vt maiore populi frequētia celebraretur. ossa
 ei? beluacū deportata sūt et i sacra o beati petri
 honorifice reposita. hui? passio celebrat. xv. kl. no
 uembz. **CXLVI.**

Passio sanctoz crispini & crispiniani martiz.

Sanct? autē crispin? & crispiniana? qui
 cū beato q̄ntino & ceteris de roma i gal
 lias venerāt. suessionē ciuitate pegrina
 tionis hospitium elegerūt. vbi sequētes doctoris
 gentiū magisteriū ut necessaria vite labore manū
 sibi puiderēt. artē sutoriā q̄ quiete exerceri potest
 didicerūt. et cū oibus pene artificib? oparentē ele
 gantiz. a nullo mercedē o pis coactice exigebant.
 Vnde etiā p hoc gentiles eoz amore deuicti nō tā
 necessitate artificij. q̄ amore verbi dei ad eos fre
 quenter veniebāt. et repecto errore. deū vezz crede
 bant. Deniq; hi sancti viri a rictionario exquisiti
 calciamēta pauperz fartētes repti sunt. quos post
 multas interrogatōnes extensos ad trocleā iussit
 fustib? cedi. Deinde sudēs vngulis eoz immitti.
 & corrigias singulas o dorso tolli. Quib? in acer
 rimos dolores orantib?. sudēs de vngulis eoz exi
 lierunt. & ministros pcutiētes quosdā infecerūt
 quosdā vulneratos cruciauerunt. Deinde iussit ri
 ctionarius molas ad singuloꝝ colla suspēdi. & hie
 mis tpe in fluuio axona velut sub glacie demergi.
 S; eos nec aqua mergē nec petra p̄mere nec friz?
 stringē potuit. quimmo q̄si estiuis lauacris dele
 ctati. p̄iecto molari onere ad alterā flumis ripaz
 deuenerūt. Postea iussi sunt in plūbo liq̄facto de
 mergi. Quib? in plumbo orantibus. exiliēs gutta
 plumbi feruētis in oculū rictionari. graui illū do
 lore crucians excecavit. Postea picē & oleū & adi
 pē simul bullire iussit. et sanctos martires ibi p̄ci
 pitari. S; mox eos orātes. angelus ab igne illefos
 eduxit. Tūc vidēs rictionarius se adūsus martires
 chisti nichil illatis p̄ualuisse supplicijs sese cōcite
 furēs in ignē p̄cipitavit. sicq; morte pessima p̄sum
 ptus est. iusto dei iudicio agēte. vt qui mltos mar
 tires igne intemerat. ipse ad ignē etnum descēderz
 igne p̄sumptus. **CXLVII.**

De morte eoz & sepultura eozum.

Rec vidētes sancti dñm p̄cabant vt eos
 a certamine ereptos. ad se venire iuberz
 ppicius. Quib? eadē nocte reuelatū est
 qd illuscēte die p̄mij sui mercedē recipient. & sic fa
 ctum est. Nā maximian? mox audita satellitū sui
 p̄ditōne. crispinū et crispinianū gladio puniri ius
 sit. Actum est hoc. vñ. kl. nouembz. Corpa autē
 eoz a carnificib? bestijs et auib? vorāda sūt dere
 licta. S; chriso custodiēte ab eoz morfu mansē
 runt intacta. Ferē autē ab angelo senē quendā esse
 cōmonitū. cui germana erat cohabitatrix cellule
 vetula. vt sanctoz corpa colligerz diligenter hu
 manda. Qui mox assūpta germana. ad locū p̄perat
 vbi decollati iacebāt. Et qz p̄pe axone fluuiū erāt
 ad cellulā paupum duci nauigio facillime poterāt
 sed nec nauis in p̄mptu erat. nec nauigandi inge
 nium nec vizz p̄tra flum mis impetū paupib? et in
 firmis fiducia suppetebat. puenientes tandem ad
 locū sibi ab angelo ostensū corpa reperūt a bestijs
 et auib? intacta. et in anne nauem diuina p̄uiden
 tia. Tūc cū fiducia tollentes singulū corpa singloꝝ

martiriz. q̄si liberi ab oneribz gradiebantur. ita in
offeso vestigio. vt putares eos nō onera ferre. sed
ab hoibus ferri. Ingressiqz reptam nauiculā veloci-
ter pgebant absqz remigio & gubernatoze nō vi-
so. ptra fluminis vnda. Et hoc exultātes miraculo
ad vicinā cellule sue ripā puenerūt. Depozitataqz
sanctoz corpa. clā in tugurio suo cū gaudio sepe-
lierūt. At vbi psecutio cessauit honor eoz deuoz-
tis plebibus senū iudicio patuit. ac miraculis cho-
zuscavit.

CXLVIII.

Passio factorum rufini & valenij.

Ex gestis eorum.

EAdem tempestate passi sūt i territorio
sueffionēsi. rufin⁹ & valen⁹ sub rictio-
naro galliaz pfecto. vñ. kl. iulij. h̄ em̄
pfect⁹ remozū ciuitatē ingressus. dū ibi residens
xpianos vigeret. vt ydolis sacrificaret. Aliquādo
cū p aggerez publicū iter carpet. erat ei in quodā
loco p̄tigua respublica gubernanda. iuxta in dōle
decursū. vbi rufin⁹ & valen⁹ rectā viā in dño cō-
seruabāt. Cūqz audisset sanctoz religionē. in illo
loco nimis poliere. statim frendēs dentibz vt canis
p̄cepit vbiqz famulos inq̄rī. quos inuētos mini-
stros tenuerūt & cathenis ostrictos ei obtulerūt
Qui dixit eis. Quos deos colitis aut cui⁹ sacre re-
ligioni intenditis. iouis aut diane. Qui respōderūt
iouis in adulterio generatū soroz suoz violatozez
cognoscim⁹. et dianā meretricē siluaz cōpita tenē-
tem nō colim⁹. S; deū viuū & dñm ihm christuz
cū sancto spiritu adoram⁹. Tunc ille vociferando
dixit eis. Infelicissimi oim̄ hoim̄ interfectū vos
deū affirmatis. p iouis virtutē q̄ in potestate sua
tonitrua deuētilat multis cruciatibz interimā vos
& videbo si de⁹ vester d̄ manibz meis eripiet vos
Tūc cathenaz ligamē sacri constringunt. ita ut
astātes increduli mirarent. qualiter tā vasta pōde-
ra portare possēt. s; illi in xpi noīe p̄fortati tanq̄
leuissimas plumas oīa portabāt. et bñdicētes deū
orabāt. Cūqz nec pmissis nec minis flecterentur.
iussit eos pfect⁹ eculeis extēdi & plumbatis cedi.
Qui cū torq̄rent dicebāt. Multe tribulacōes iusto-
rum zc. Itaqz multis flagellis oim̄ opage disrupta
vix ossa habebāt. solo tñ spū palpabat. Ieiunioz
quoqz abstinentia macerati erāt. Sed mente robusti
in dño pmanebāt. Tūc ait pfect⁹ ministris. Tollite
eos hinc. et in ergastulo recludite donec excogita-
re possim qua morte crudelitē eos debeā p̄sumare.
Reclusi itaqz in carcere psallebāt. et in ipsa nocte
ppinquāte iā luce cū se sopori dedissēt. angel⁹ dñi
claustra carceris forissim⁹ p̄liator irrupit. & cum
magna claritate loco illi resulsit ac sup̄ sanctorum
capita coronas illapsas micāti colore. et q̄si smara-
gini lapides resplendentes deposuit & ait. Rufi-
ne & valenī viriliter agite. Dñs vos inē electos
sibi martires celerit⁹ iubebit adesse. ibiqz p̄cipietis
coronas a dño vobis p̄paratas. Mane aut factoz
p̄ses iussit eos sibi p̄sentari. viditqz facies eoz ro-
sco p̄fusas rubore & reliquā corpis p̄tem ut lilioz
candore fulgere. Tūc dicēs eos in arte magica cō-
fidere. iussit eos decollari sup̄ lit⁹ fluminis in dōle
Nec multo post dū ad remotū opidū ducerentur
cū sacerdotum chozis & populoz turmis feretris
impositi. in loco vbi nūc ossa quiescūt aggrauati.
ne moueant p̄cipiunt. ibiqz nutu dē quiescere vo-
luerūt. vbi paupibz elemolinas larga manu porre-
xerunt.

CXLIX.

De passione
sacri demetrii thessalonicensis

Anastasi⁹.

Quam autē impator maximian⁹ in thessalo-
nicensū degerz ciuitate pie religionis au-
ditores p̄se q̄bant & infliciebantur ab eo
inter quos erat beatus demetri⁹. manifestū faciēs
se sū timore. qz a iuuetute ei⁹ bona egerat opa &
alios docuerat. Docebat em̄ qliter diuina sapiētia
descēderat ad terrā de celo ut hominē q̄ mortuus
fuerat peccato. viuificarz sanguine pp̄rio. Cū hec
& alia multa p̄dicaret. quidāz mistri impatoris. q̄
ad capiēdos xpianos fuerāt deputati. tenētes san-
ctum demetriū. impatori maximiano obtulerunt.
Cōtigerat em̄ eū ire ad stadiū ciuitatis. p̄pter eos
qui ad singulare certamē fuerāt p̄gressuri. Illic em̄
pabat p̄ quosdā tabulas circūl⁹ circūsept⁹. Vnde
susceptur⁹ erat eos qui ex adūso inuicē theatrice
se impugnarēt. qz delectat⁹ erat ei asp̄cere huma-
ni s̄gumis effusione. Cūqz facta fuisset p̄gressio
lieus quidā gladiatoz qui ob immensitatē viriū &
frequentū triumphozum impatori car⁹ habebat.
mortale suscepit ictū. et extremā fecit ei p̄fusionez
Cū aut tristis ad palatū reūsus eēt. et ei quidā de
demetrio suggestissent. statim impator in ipso lo-
co in quo fuerat retent⁹ iussit eum lanceis p̄forari
ita beatus demetri⁹ bone p̄fessionis martiriū p̄sum-
mauit. corpusqz ei⁹ religiosi noctu sumētes ne le-
sionem aut iniuriā sustinerz. abscondere curauerūt
Cū aut iā fuisset meritū martiris diuulgatū. multa
em̄ virtutū ac sanitarū insignia facta sūt his qui si-
de eū inuocabāt. Leuici⁹ quidā deo amabilis do-
mū q̄ p̄mebat sacristimū martiris corp⁹ p̄dijis
ampliozibz dilatauit & erexit ibi oratoriū i hono-
re sacri martiris demetrii.

CL.

De quodam eius miraculo.

Martiani autē cuiusdā p̄fecti thessalonicen-
sis cū eēt deo & hominibz accept⁹. dya-
bolus bonis inuidēs opibus. eū vt tēpat
ret expetijt. Primū igit de. vij. vicijis temptauit. s;
dei gratia suffultū reppit insuperabilez. Postmodum
vō mundi diuitias ei auferēs. ad ultimū etiā graui
eū p̄ussit infirmitate. vsu soli lingue q̄ assidue
deū laudabat ei relinquens. cūqz dyabol⁹ in specie
hois cuiusdā seruo ei⁹ mēbzana ostenderet dicens.
Si dñs tu⁹ sup̄ se hāc tulerit sanabit. et interrogres-
sus seruus hec eadem dño suo replicaret dicens qz
in ea sicut audierat. noīa deoz & angeloz cōtime-
rent. Respōdit martian⁹ de⁹ absqz cui⁹ nutu nihil
fit. potest me sanū reddere sine carcha habeat qd
suū est. de me fiat volūtas dē. Qui p̄fessim somno
corrept⁹ audiuit beatus demetriū iubentēz vt i ec-
clesiā suā deferret. ibi em̄ sanaret. Quo cū delatus
esset. itez obdormienti dixit in visu beatus martir
xps te sanat qui erigit elisos. Eui⁹gilas ergo cepit
narrare visionem & cū ad id deuentū fuisset vbi
martir dixit. xps te sanat qui erigit elisos. san⁹ suz
rexit gratias agens deo.

Actoz. Hui⁹ martiris
solemnitas qui multis p̄ter hec claruit miraculis
celebraē. vñ. idus octobris. cui⁹ vitā anastasi⁹ de
greco in lacmū trāstulit. et impatori karolo trans-
misit.

CLI.

De visione affre p san-
ctum narciscū.

Ex gestis eius.

EA quoqz tempestate q̄ diocleciani ferue-
bat insania. apud cretā in ciuitate augu-
sta. supueniens narcisc⁹ eps nesciēs quo
introiret p̄fug⁹. ad meretricē est ingressus. affrā
noīe. cum diacono suo felice. Illa aut honestos vi-
ros aduentatores estimans impudicos. pat cenam
et omnia que solito more cū tribz puellis suis pare-

211

ofuenerat. **E**ps autē veniens cibū cape. orare cepit
 & psallere. **A**ffra autē vidēs & audiens. que nunq̄
 audierat nec viderat. stupore ducta cepit inq̄rere.
 quis esset. et didicit hūc esse ep̄m xp̄ianoz. **M**ox
 ad pedes ei⁹ cecidit & ait. **D**ñe indigna sū. & i ista
 ciuitate nulla me turpior inueniri potest. **C**ui nar-
 ciscus ep̄s ait. saluator noster a turpissima tactus
 inq̄nari nō potuit. sed sactitas illi⁹ oēs sordes di-
 luit & mundauit. **N**ā & sol lucē suā p̄tra cloacas
 & lutulētas aquas sine sua inq̄matōe fūdīt. **V**nde
 & tu filia suscipe in te lumē fidei. vt purificata ab
 om̄i peccato possis demonio fugato. introitu p̄pe-
 tue claritatis gaudere. **Q**ue cum verba ei⁹ puelli s
 suis retulisset. **R**espōderunt. digna eumenia & eu-
 p̄pia. **T**u nostra dñā es. et si secuti sum⁹ te ad inq̄-
 namēta facinorū. quomō nō sequemur ad indulgē-
 tiam peccatorū. **D**eniq; ep̄s cū diacono suo totam
 orādo. & psallēdo p̄trahēs noctē simul affrā cū
 suis puellis habuit orōtē. **M**ane autē orto. cū ab
 ea inq̄rere vbi essēt q̄ introirent ad eā. **R**espon-
 dit eos abisse ad sacrificandū. **T**ūc abiit ad matrē
 suā & dixit. **E**ps xp̄ianoz venit ad me nesciēs quo
 intraret. et p̄ totā noctē expandit manus suas ad
 dñm suū. nosq; simul fecit orare secū. **C**irca verō
 galloz cantē. extimēto lumine cum illud accēdere
 vellē. et nō posse dicēte ep̄o. **V**eni lux vera de ce-
 lo ostēde faciē tuā & salui erim⁹. **V**enit fulgor de
 celo sicut sol. venit vt tonitruū & nō recessit. sed
 rādiū stetit. q̄diu auroza incipet. et dū ille finiss;
 oratōez iussit nos respōdere amē. lux autē illi⁹ ful-
 gozis paulatim recessit ab oculis nostris. **I**n crasti-
 no autē se ostenderūt michi q̄ in diabane ei. vt ex-
 untem tenerēt & occiderēt. **E**go autē eos abscondi
 vbi fascino habeo de limo. timēsq; ne scrutē loc⁹
 si iubes mater huc eos trāsire facio. qz pmisit mihi
 me christianā fieri & peccata mea deleri. **A**d hoc
 mater ei⁹ gaudēs ait. p̄stet de⁹ vt & hoc michi cō-
 tingat. **V**espe autē factō. sanct⁹ narciscus ab affra
 rogat⁹. ad matrē ei⁹ migravit. et illa gaudēs per
 tres horas plantas illi⁹ tenuit. obsecrās vt & eaz
 faceret a peccatis mūdari. **Q**ui indictō eis. vij. di-
 erū; ieiunio. p̄cepit etiā vt id qd coluerāt ei euidē-
 ter exponerēt. **H**ilaria respōdit. pentes mei genere
 ciprij fuerūt. et venerūt inde cū sacris veneris &
 coli ven⁹ nō potest nisi ab his femis q̄ meretrices
 fuerint. **D**eniq; ego filiā meā sacris veneris conse-
 crās q̄i deo veneri fuerūt. et de meretricio placi-
 turā. in p̄stibulo manere pmisi. et credens hoc q̄
 michi esset p̄piciatura ven⁹ si filiā meā diuinis ei⁹
 imitatōib; occupassē. **N**ā quāto plures amatores
 poterit habere mulier q̄ veneri fuit. tanto plus ve-
 nerī placere posse a sacerdotib; veneris affirmāē.

CLII.

De manifesta-
 tione demonis & morte sancti narcisci.

Audiens hoc vir dei narciscus ep̄s inge-
 muīt. et lacrimas fudit. dixitq; ad felicē
 diaconū suū. **S**urge frater et dem⁹ lamē-
 tū sup istā talē culturā. et rogem⁹ dominū vt vbi
 abundauit inq̄tas supabundet & gratia. **F**actuz ē
 autē cū orassēt appuīt egipti⁹ quidā nigrioz coruo
 nud⁹ & vulnerib; elephātinis toto corpe plenus
 & cepit dare mugitū & dicere. **O** sancte narcisce
 quid tibi cū casa mea. qd tibi cū ancillis meis q̄s
 ego semp de familia mea habui. de⁹ tu⁹ & mūdās
 aīas & mūda corpa diligit. iste iā mee sūt alterius
 esse nō possūt. **T**ūc sanct⁹ narcisc⁹ dixit ei. **D**ic
 michi damnate. scis ihs xp̄m dñm meū nazarenū;

teneū. flagellatū. affixū cruci et mortuū et sepulcū
 die terciā. resurrexisse. scis hoc factū. **R**espondit
 demō vtinā michi hoc nescire licuisset. **N**ā hora q̄
 crucifix⁹ est. princeps noster fugiēs a faciē ei⁹. in
 templū dei se misit. ideo veluz templi scissū est qz
 virtutē p̄sequētis ferre nō potuit. qui et carbena
 igneis est religat⁹. **S**actus ait. **Q**uid peccauit do-
 min⁹ me⁹ ihs vt tāta patereē. **C**ui demō. **N**on p̄
 suis peccatis pass⁹ est sed p̄ alienis. **A**t sanctus.
Disce ab his mulierib; in munde spūs. qz dñs
 me⁹ pass⁹ est et p̄ istis que ad ei⁹ fidē et gratiā cō-
 currerūt. **C**ui demon. **I**ube me manere ista noctē.
Cui ep̄s. **S**i potes inq̄ manere mane. **T**ūc demon
 dire vocis vlulātū teterrimū emittēs nusq; opuit
Rogauerat autē antea. sanctū ep̄m dicēs. fac pieta-
 tem sup me et da michi vel vnā aīaz in potestate.
Cui ep̄s. **E**t tu iura michi in noīe dei mei. qz stat⁹
 inesticias quē dederō. **D**emon dixit ei. p̄ ipsū qui
 nos cū principe nostro vicit iuro. **D**ixit eis ep̄s.
 vade et iuxta fontem alpiū iuliaz vnde nemo pōt
 aquā bibere. nō homo nō pec⁹. nō fera aliq; qz dra-
 co ibi habitat. et flatu ei⁹ omēs q̄ ad fontē accessē
 rinte moriunt. hūc mēfice. et aīaz ei⁹ in tuā redige
 potestātē. **T**ūc exclamauit demon dicens. **O** ep̄m
 mendosū. **I**nsup etiā ligauit me iuramēto. vt amicū
 meū occidā. quē si nō occidero cōpellar ire in abis-
 sū. tunc demon abscessit et occidit draconē. et libe-
 rat⁹ est fons ad vsus hoīm. **P**er dies autē plimos
 ep̄s docuit eas verbū dei. et baptizata est hilaria
 cū filia sua affra. et cū puellis suis et cū oibus caris
 suis. **F**ecit autē hilarie domū ecclesiā. et ordinauit
 30jimū auunculū affre p̄bitez. **I**pse autē sanctus
 narciscus p̄fectis in ordine reb; post mēses. ix. ad
 hispaniā est p̄fect⁹. ad ciuitatē quandā in q̄ ml̄tū
 populū deo p̄ tres annos acquisiuit. palmā cū san-
 cto diacono suo felice attingit.

CLIII.

Passio sancte affre supra noīate.

Apus cretā vō p̄secutōe cōmota p̄tra xp̄i-
 anos. sancta affra copzebēsa et a iudice
 cōmonita vt sacrificaret. ne inē tormēta
 deficeret. **R**ēdit sufficiūt michi peccata mea. que
 ignorans p̄tra deū gessi. qd autē iubes nunq̄ faciā
 christū ante oculos meos habeo. ipsi crimina et pec-
 cata p̄stetoz et qz nō sū digna ei sacrificiū offerre.
 ego ipsa p̄ noīe ei⁹ cupio sacrificari. vt corpe i q̄
 peccauī. dū penas fuerit passū abluat. **I**udex dixit
 Si q̄ez vt audio meretrix es. **S**acrificā qz aliena es
 deo tuo. **A**ffra respōdit. **D**ñs noster ihs christus
 dixit se p̄ peccatorib; descēdisse de celo. **N**ā euan-
 gelii ei⁹ loq̄tur. qz meretrix rigauerit pedes ei⁹ la-
 crimis. et indulgentiā accepit. et meretrices et pu-
 blicanos nusq; despexit. quimimo etiā secū eos mā-
 ducare pmisit. **I**udex dixit. **M**agis sacrificā. vt dili-
 gatis ab amatorib; tuis. et sicut es dilecta ab eis
 ameris et p̄ferant tibi multe delicia. affra respōdit
Pecunias execrabiles iā nunq̄ accipio. nam et q̄s
 habui expēdi. qz nō fuerant de bona p̄sciētia. tam
 paupes fratres meos exorauī. vt a me dignarētur
 accipere et p̄ peccatis meis orare. tunc iudex neq̄ssi-
 mus dictauit sentētiāz dicēs. affraz publicaz mere-
 tricē. que christianaz p̄fessa est religionem et no-
 luit sacrificijs p̄cipari. viūaz incēdi p̄cipimus.
Statimq; rapta a mīstris ducta est ad insulaz flu-
 uij que dicē lecce. ibiq; eā expoliantes. stipiti col-
 ligauerūt. at illa eleuans oculos suos ad celū. cū
 lacrimis orabat dicēs. dñe de⁹ omnipotens ihu xp̄e
 qui non iustos venisti vocare sed peccatores ad

penitentiā. Accipe i hac hora passionis penitentiā meaz. et p hūc ignē corpalez q̄ copi meo patus est ab igne eterno me libera. qui & aīaz simul et corpus exurit. Et his dictis expletis circūdata sarmē tis igne supposito. vox ei⁹ audiebat dicētis. Gratias ago tibi dñe ihu xpe. qui me dignat⁹ es hostiaz habere p noie tuo. qui p toto mūdo solus hostia oblat⁹ es in cruce. iust⁹ p iniustis. bon⁹ p malis benedict⁹ p maledictis. dulcis p amaris. mund⁹ a peccato p peccatorib⁹ vniūsis. tibi offero sacrificiū. Qui cū patre & spūsancto regnas in secula seculoz amē. Et hoc dicēs emisit spūm

CLIII
Passio sacte hilarie matris ei⁹ cū trib⁹ puellis.

STabāt aūc iuxta ripā fluminis digna. eumenia. euppia. q̄ fuerant ancille ei⁹ & simul in peccato. & simul a sacto narcisco ep̄o baptizate. Et rogauerūt milites de barcha ut eas ibi trāsmitterēt. Cūq; ibi trāstulisset eas. inuenerūt corp⁹ integz. Puer aūc q̄ cū ipsis erat. trāsnatauit & nūciauit hilarie matri eius. Que venit nocte cū sacerdotib⁹ dei. et tulit corpus ei⁹ & posuit miliario. ij. a ciuitate augusta. in monumento qd̄ sibi suisq; ostruxerat. Qd̄ factū nunciatū ē iudici. et misit ad ipsū monumētū dicēs. ite & comphēdite eas. et si nō pfererint vobis ad sacrificiū. cū honore eas ad me adducite. Euntē aūc milites blando quidē sermone eas puocabant. Post hoc terrozib⁹ cōpellebāt. At vbi viderūt simul cōtemnere sacrificia. repleuerūt monumētū sarmento & feno siccis & spimis. et clauerūt sup eas. et supposito igne abierūt. et ita factum est vt eodē die quo sepulta est affra. siml. etiā & mater ei⁹ hilaria & puellē ei⁹ secundū carnē. imo iā in christo sorores martirio dedicate sūt. Eadē vō die apud p̄fātā urbē alij. xxv. passi sūt. i. quiriac⁹. largio. crescentianus. mēmia. beonide. iuliana. entician⁹. diomoda. carito. philadelph⁹. agape. petr⁹ & alij. xij. qui p noie dñi nostri ihu xpi decollati sūt.

CLV
Passio sanctorū fauste virginis & ciulasi.

Ex gestis eorum.

QUoniam aūc ad aures impatoris maximiani puenisset. q̄ virgo quedā fausta noie que erat infātula. xij. circiter annoz. filia gemelli p̄fectoz. orbata pentib⁹. nutritē xpi iustificatōib⁹. mittēs primū palatij noie ciulasi iussit eā requiri & ad imolandū ydolis suaderi. Veniēs igitē ciulasi apud syziū. ab hora prima vsq; ad vīcā serra ferrea ferrari fecit & ei nocere nō potuit. Cui dixit ciulasi. Induxisti me faciēs opa magica & conuertit eū fausta p gratiā dei. post quē misit maximian⁹ p̄fectū & fecit eū iurare q̄ nō crederet christū. A quo dū suspēsus iubere ciulasi⁹ torq̄n ait. Fausta colūba xpi inuoca sponsū tuū xpe. qui te multū nocui. Accipe & erige me i tuis humeris & da michi vbera sicut filio. Et eusebi⁹ carnisex quidā dixit p̄fecto. Da michi potestātē in eā & accepta potestate. adduxit clauariū cum mille clauis. et fecit eā clauari caput & frontē et faciem et pect⁹ et tibias et clauata est sicut crepido militū. Illa vō orabat itez p aīa p̄fecti. vt ouerteret eū dñs. Post hoc iussit eusebi⁹ sarchaginē incendi et impleri pice bulliētē et mitti in eā faustā et ciulasiū. Quib⁹ intrātib⁹ et psallentib⁹ refrigerata est sarchago. Qd̄ vidēs p̄fectus ait. De⁹ q̄ enumerasti ciulasiū cū colūba tua fausta. et me cōputa cū duob⁹ vt ego trinitatē cōpleā. Et hoc eo dicente. statiz apti sūt celi. et visus est fili⁹ dei et oīs exerci

tus angeloz. et iusti splendētes sicut lumē. Et videns p̄fect⁹ clamauit. accipe me sicut ciulasiū in sinu spōse tue dñe. Et currēs venit iuxta sarchaginē et eleuans oculos in celū ait. In noie patris et filij et spūsancti et ego vobiscū sū. Fausta vō extendens manū astringebat eū sicut ciulasiū. et nō tergit eū dolo. Et illa etiā clamabat. Ecce ego in medio sū sicut vitis fructifera. Sic dñs ait. vbi duo vel tres ogregati sunt in noie meo. ibi sū in medio eoz. Triplex funis nō dirūpitur. et hoc ea dicēte venit vox d̄ celo dicēs. venite opus vos habet pater. Et hoc audientes cū gaudio reddiderūt spiritū xij. kl. octobris. Tunc maximian⁹ maledixit deos suos. qui nō poterāt liberare hoīes suos a xpianis. Hialali⁹. lxxx. annoz erat qñ ouersus est.

CLVI
De sancta benedicta virgine.

Ex gestis eius.

Huit etiā rome quedā virgo venerabilis noie et merito benedicta. romani senatus vt dicitē sinu exorta. religione xpiana. Hec fidelū circa se animos instruebat. deo quocidie oratonuz vota et laudū p̄conia p̄soluebat. habebat et secū in sancte ouersatōis habitu. xij. virgines generosas. quas multis virtutū generibus erudiebat. et scripturaz sacraz documētis. Cūq; de paterna sba nichil occuparet s; soli christo militare q̄reret. Audito certamine sanctorū martirū quincimī et alioz q̄ a roma p̄gressi in loc. s diuisis galliaz populis viā veritatis predicādo palmā martirij sūt adepti. vna cū sup̄dictis v̄gimb⁹ nullo p̄secutōis diucta timore. p longa terraz spacia deo duce dicitē aduenisse. Ceteris aūc diuino instinctu a se inuicē sepatis. quo vnaq; passim multiplicē fructū deo acquirere. sancta b̄ndicta cū quadam collactanea sua noie leobecia. laudunū venit. ibiq; aliquātisp cōmorata toto affectu dño huius tan dē angelico ductu puenit auriniacū locū sup ifaz fluiū sitū arborib⁹ nemozosū. s; adhuc ydoloz spurcijs repletū. vbi cū multa sactitate p̄ficerz fama increbescēte p loca otigua cōuolabat. ad eā plebs inuāida. cui p ei⁹ meritū aīe et corpis medelam. diuina ocessit gratia. Audiēs hoc matrocū iudex. ad locū accessit. eamq; sibi p̄ferari iussit. Que nomē interrogata. christianā se eē respondit. Matrocū⁹ dixit. Expedi tibi meis pere p̄silijs ut tormēta possis euadere. et in nostra amicitia pmanere. Nā et tecū loquar secreti⁹. ofiteoz q̄ sū gnē iude⁹. nec crucifixi nomē cui⁹ te huulaz asseris vn q̄ amauī. nec ei⁹ dicta meis auribus inferrī p̄missi. at illa audi inq̄t matrocule oīm ifelicissime. Nemo potest in vna eademq; re deo et hostib⁹ ei⁹ grat⁹ existere. Negat em̄ se amicū deo. qui ei⁹ placet inimico. Itaq; pata sū p noie dñi mozi. q̄ tue placē vō mntati.

CLVII
De passione eiusdem.

Quoniam ille furens iussit eā expoliari et vgarum plagis admodū cedi. Que cū in cōfessione christi p̄seuerar. et tiranni p̄cepta otemneret. iussit eā acerrim⁹ s cedi palmarū alapis. Deinde eculeo extēdi. et plūbat⁹ cedi. postea vero carcere recludi donec inueniret quib⁹ eā tormentis crudeli⁹ lanaret. illa vero in obscuro carceris orante. angelus dñi ingressus appuit. totūq; cellule spaciū luce p̄fudit et ait. Benedicā virgo p̄stans esto. xpe est dies quo te dñs cum martirij palma ad se iuscipiet. et supnoz ciuium p̄cipem faciet. his et alijs ei⁹ h̄mōib⁹ p̄fortata. supueniēti

ad ea vndiq; populo verbū dei p̄dicauit. sicq; eo p̄ hortatōez suā ferme. clv. p̄uertit. hoc cū audiss; impi; carnifex. maiori furore exarsescēs. iussit eaz itez sibi exhiberi & ait ei. esto patā meis obedire p̄ ceptis ne te turpiter illufā hanc vitā amittere per tormēta faciā. **Que respōdit.** Notum tibi sit o imi quoz p̄caiffime. q; p̄ fidelū cruciatib; patus est tibi infernalis interit; **Nō** ergo acq̄scas tuoz mē dacijs iudeoz qui p̄ xpo p̄stolanē antixpm̄. Nam de vobis & nobis legiē. **Melior** est canis viu; leo ne mortuo. **Canis** em̄ viu; sum; nos xp̄iani ex nationib; qui deū cognoscim; leo vero mortu; iudeozum tuoz popul; est. qui nichil boni sciūt q; filiū dei venisse nō credūt. **Tūc** vidēs matroculus ei; p̄stantiā irreuocabilē fecit eā atrociter neruis cedi. itez iubēs eā ligatis a tergo manib; carceri mancipari. vbi cū illa multis dolorib; afflicta deū suppliciter exorasset. angel; dñi descendēs de celo oīa vincula quib; erat p̄nexa dirupit. et illa corā oībus sine macula exiuit. **Quo** viso crediderūt in deū multi de populo. **Tandē** iudex iniquitatis da ca sentētia oīa eā vt gladio interiret. et ip̄emet manu leua virginis cesariē accepit. et in eius impozā securim dextra inrozit. **Cui;** aīa gloriofa angelicis manib; suscepta ad celū trāslata est. **Passa** est auruniāo sancta virgo. vñj. id; octobris.

CLVIII. **Passio** sancti maturni martiris. **Ex** gestis eius.

Hic etia factus maturni; diocesis senonensis accola. cui; pater marin; ex p̄cepto maximiani xp̄ianos p̄sequebat. **S; si** lius a puericia occult; chrisi discipul;. de pentuz p̄ditōe dolens. p̄ eoz p̄uersione deū exorabat. **Au** diuit in somnis vocē dicentē sibi. **Maturine** famule me;. ecce q̄ petisti fideliter efficaciter impetrasti. **Qui** p̄surgēs gratias egit. et mater eius diuino in stinctu admonita supuenit dicēs. **O** fili qd nobis erit cōm odi. si vt frequēter postulas credā in chrisi. **Magnū** inq̄t cū & cozp; inuouatū fuerit gloria resurrectōis & aīa p̄ gratiā baptismatis agnitione veritatis. **Cūq;** illa piā sug; estionē filij. viro retulisset. ille ait. **Vidi** & ego hac nocte in visioe q; h; fili; noster ouile qdāz ingressus esset. & multitudis ouiu; grex ei tradit; fuisset. **Ambō** itaq; a quodā factō polycarpo ep̄o susceperūt baptismū. a quo & ip̄se maturni;. xx. agēs annū ordinat; est in p̄sbite;. **Hic** vt ferē cū post beati maurici; sociozq; ei; martiriū roman; populū diuersis cladi bus afficerēt. filia quoq; maximiani immūdo spiri tu agereēt. et pater magicis artib; ageret vt eā liberaret clamāte demone p̄ os puelle. o impator; desicent maleficia tua. donec ex p̄tib; gallie maturni; seru; chrisi veniat. qui p̄cib; suis populū & filiā tuā salutē restituat. accersit; ab impatore cū militibus romā prexit. p̄i; tñ ab eis sacramēto recepto q; si in regionib; illis eū migrare p̄tingeret cozp; ei; terre humanū ad locū suū referret. **Romā** igitur pueniēs obuia turba cū gloria susceptus impatoris filiā a demonio liberauit. alios aut oīs inir mos sibi oblatos curauit. et tandē ip̄so die. kl. no uemb; let; dño sp̄m̄ reddidit. **Cui;** cozp; aro matib; p̄ditū cū sepelissēt & humatū relinquissene mane reuertētes inuenerūt illud sup terrā reiectū & stupefacti nesciebāt quid agerēt. **Tūc** vn; miliz q; eū de gallia adduxerūt. pacti sui reminiscēs causā retulit. et ad locū suū cozp; cū honore relatū est iussu impatoris. vbi ad eius sepulcz; deus

multa miracula declarauit **CLIX.**

De ceteris q; s; eisōe impatorib; passi s; **Actoz** **E** factō piatone qui & piat; dicit; legiē q; a roma egress;. a beato dionisio officium p̄sbiteri assūpsit. et ad tornacensē vrbem p̄dicatur; intrepido cursu p̄perauit. vbi sub diocleciano passus legiē. **Eodē** ordine quo & beatus lucianus apud beluacū. **P̄ter** hos etiā passi sūt et alij plures. quoz gesta ad plenū nō reppi. s; ex martirilogio breuiter collegi in hūc modū. xij. kl. marci; celebraē natale sanctoz martiz; maximi claudi; & vxōis ei; p̄pedigne cum duob; filijs. **Qui** cū essent p̄clarissimi generis iubēte diocleciano nō sūt tenti atq; in exiliū deportati. **Deinde** in cen dio cremati. **Itē** terciō idus iunij in aq̄leia passio sanctoz felicit; & fortunati. sub p̄secutōe dioclet. et maximiani q; cū essēt duo germani fratres. in ecu leo sūt suspensi. atq; ardentes lampades circa latera eoz apposite. **Quib;** mox dei v̄tute extinctis. p̄ ventrē feruenti oleo sūt p̄fusi. atq; ad vltimū i cō fessione xp̄i capite trūcati. **Itē** vij. idus septēbris apud nicomediā natale beati iohānis martiris. hic nimio calore fidei ignit;. libro in quo p̄timebantur crudelia edicta aduersus xp̄ianos iniecta manu de traxit ac discerpit. **Cūq;** hoc relatū ess; diocleciano & maximiano augustis in eadem vrbe p̄stitutis nimia crudelitate seuiētes. oīa supplicioz genera iusserunt expendi in eū. que vir nobilissim; cū tā ta alacritate vultus ac sp̄s p̄tulit. vt nec tristis q; dem p̄ his videri potuiss;. & gladio necat; p̄xit ad xp̄m̄. **Itē** vñj. nonas octobris. **Apu**d nichomediā natale sancti cleutherij martiris cū alijs innumeris. **Quoz** iubente diocleciano alij gladijs ob trūcabant. alij ignib; cremabant. alij i mari p̄cipitabant. **Sed** hoz p̄mus cleutheri; cū diu cruciat; p̄ singula tormenta valdior; redd; reē martiriū v̄ctorie sue ignib; relut auz examinat; compleuit. **Itē** quarto kl. eiusōe rome via salaria. natale sancti saturnini martiris & simini; dyaconi sub maxiano p̄ncipe. **Quos** in carcere diu maceratos iussit p̄fectus vrbis in eculeo leuari & atrabi. neruis fustibus ac scorpioibus cedi. **Deinde** iussit eis flamas ad latera apponi. & depositos in eculeo capite trū cari. **Itē** m̄j. id; decēbris. apud cinitatē hispolita nam sanctoz martiz; carposozi p̄sbiteri. et habundij dyaconi. q; p̄secutōne diocleciani p̄mo fustibus crudelissime celi. **Deinde** in carcerē negato cibo et potu retrufi. rursū eculeo extendi. nouissime gladio p̄culli sūt. **Itē** terciō kl. ianuarij rome via lauicana inter duos lauros natale. xxx. martiriū q; oēs vno die p̄secutōe diocleciani coronati sunt. **Itē** x. kl. eiusōe apud nichomediā sanctoz martiz; xx. quos diocleciana p̄secutō grauissimis cruciatos tormētis martires xp̄o fecit. hec de martirib; hui; temporis ex diuersis locis. vsquequaq; p̄ possibilitate nostra collegimus. **CLX.**

De nimia seuitia eoz & depositōne impiū.

Eusebi; in historia ecclesiastica octauo libro. **Q**uoz aliquādo iā nō ratōe aut humanitate sed crudelitatis tm̄ nimietate satiat; respicē ad imanitātē sceleris sui cepissēt desolatas vrbes ciuib; q; optis rura nudata cultoribus. o. batos filijs patres. et p̄ntes liberis ad clementiā se humanitatēq; p̄uertit. edictum p̄ncipale p̄ponunt. qm̄ p̄has nō esset tot ciues in quib; fidei sue esset obstinata p̄suasio morti tradere placere de reliquo vt hoc gen; hoīm nequa; quidē

subiret interitū. om̄s tamē q̄ hanc speciem p̄fessōis tenerent. dexteris oculis ferro effolis. eis deniq̄ cauterio adustis. etiā sinistro poplice nichilomin⁹ cauterio d̄bilitato per singulas quasq̄ p̄uicias in eris ferriq̄ metalla vel opis vel pene gratia depoz tandos. hec fuit clemētia p̄ncipalis qua op̄t̄ mis ciuib⁹ p̄sultū est. Et qm̄ dñs tradiderat q̄dem familiā suā castigari paucis. cruēti vō immanitatis ministri defecerūt in multis. Adest primus vltix dei dextera. et illos q̄ p̄mo dū pacē huarēt ecclesie cū om̄i p̄speritate impium gubernauerāt. in tantā rerum p̄mutatōez deduxit. vt august⁹ ille in id vanitatis atq̄ amētie pueniret. quo depositis cū collega p̄ter augusto regni insignib⁹ p̄uati & plebei post impium viuerēt. **Hugo vbi supra.** Igit̄ dioclecian⁹ ab inuito exegit maximiano. vt siml purpurā ip̄erūq̄ deponeret & iuniorib⁹ i republica p̄stituitis. ip̄i in puato habitu consensuerēt.

CLXI. De diuisione imperij inter constantinū & galeriū.

Taq̄ sub vna die dioclecian⁹ apud nichomediaz maxian⁹ vō ap̄d mediolanū d̄posuerūt impiū. Tūc galeri⁹ maximin⁹ & constantin⁹ augusti. in duas p̄curatōes oriētis. s. & occidētis p̄mi romanū imperiū diuiserūt. Et galerius maximin⁹ iliricū asiā & orientē tenuit. Constantin⁹ vō vir sūme mansuetudinis & ciuilitatis gallia t̄m hispaniaq̄ p̄tētus galerio ceteris p̄tib⁹ cessit. Demū t̄m galeri⁹ duos post se cesares legit. maximinū quē i oriēte posuit & seuer⁹ quē in ytaliam p̄stituit. ip̄se in ilirico constitutus. **Eusebi⁹ in cronicis.** Galerius autē cepit anno dñi. ccc. mundi. s. quartimillesi. mo. cc. lxx. Sol⁹ q̄ biēnio tenuit impium. **Idē in historia ecclesiastica.** Ille igit̄ q̄ august⁹. ij. in honore postmōm etiā in p̄mis successor fuit. qui & intentor & signifer nostre p̄secutōis extiterat. tam multis varijsq̄ morbis et corpis t̄be atq̄ insania mentis affect⁹ est. vt post longos atq̄ inextricabiles languores scelez suoz furis agitaret. sponte vitā nephariam p̄deret. S; hoc postmodū. Tūc vō in occiduis p̄tib⁹ (q̄d maximian⁹ q̄ & herculi⁹ deposuerat) p̄stantinus regebat impium. In duas nāq̄ p̄curaciones romanū regnū fuerat diuisū. Sed is multa clemētia erga hoies erga deū vero maxima religione vtebatur. **Sozomen⁹ in historia triptica.** h̄ quosdā in suo palatio p̄bare volēs. an boni an solidi eēnt vini. p̄cepit vt iqd̄ez ad sacrificandum veniret. et deos ei⁹ colerēt q̄ circa eū essēt. et i suo angulo manerent. Si vero refugerent egredereēt de palatio gratias agentes quo mīme punireēt. Cū igitur in veroq̄ apperent. Alij quidē religionis desertores. Alij vero diuina p̄sentib⁹ p̄ponentes. deliberauit illis amicis & p̄siliarijs vti. q̄ fideles in meliorib⁹ p̄stantesq̄ p̄māserāt. Alios autē velut effeminatos aduersat⁹ expulit a suo colloq̄o. credēs eos nunq̄ circa p̄ncipē fore deuotos. q̄ sic dei sui essent patifimi p̄ditores. **Eusebi⁹ vbi supra.** Itaq̄ neq̄ ex p̄ortij rabie regnū suum pioz sanguine maculauerat. neq̄ orationū domos & ouenticula nostrorum imitat⁹. maxiani vesaniā hostili vastatōe destruxerat. q̄n̄poti⁹ cultores dei veneratōi habuit & honoz. Vnde & religiosus pater religiosoz filiiū constantinū regni bene parti reliquit heredem. **Hugo.** hic dei nutu p̄stitut⁹ est impator in britania adhuc regnante maximiano & galerio in p̄tib⁹ orientis.

De continentia. xxi. libri.

Quartusdecim⁹ liber p̄tinet historiā am. xxi. annoz quib⁹ constantinus magn⁹ tenuit impium. Et anno. vij. impij pacez ecclesijs reddidit. Continet ergo finē p̄secutōis & initium trāquillitatis. Et inter hec etiā quorundam agones martiz. quozū reppire nō potui certitudine tempoz. Continet & baptisma constantini & historiā concilij niceni & alia multa. habet autē capitula. cii.

D e imperio constantini & licinij & morte diocleciani & maximiani.	i.
D e sancta lucia virgine.	ii.
D e passione eiusdem.	iii.
D e impio & flagitijs maxencij.	iiii.
D e cōsultu sancte katherine cū eodē tyranno.	v.
D e l. oratorib⁹ quos illa supatos ad celū p̄misit.	vi.
D e tormentis eius & carcere.	vii.
D e martino regine & ipsi⁹ katherine.	viii.
D e crudelitate & libidine maximi & galerii.	ix.
D e sancta dorothea qualiter eū delusit.	x.
D e flagello diuino q̄d eū ad modicum mitescere coegit.	xi.
D e p̄secutōe quā postmodū i xp̄ianos iterauit.	xii.
D e sanctis martiribus siluano & petro & luciano antiocheno.	xiii.
D e opusculis eiusdē luciani & philee.	xiiii.
D e sancto petro alexandrino.	xv.
D e visione sua sup arrio et de ei⁹ martirio.	xvi.
D e sancto romano martire.	xvii.
D e fine agonis eius et barale pueri.	xviii.
D e sanctis quirino et panphilo martiribus.	xix.
D e impijs edictis galerii contra xp̄ianos.	xx.
D e vltione diuina in galeriū et in suos.	xxi.
D e pietate christianozum in paganos.	xxii.
D e eusebio papa et dissonancia historie.	xxiii.
D e martiribus quozum tēpora ignozant et p̄mo de sancto christoforo.	xxiiii.
P assio sanctarū nicete et aquilme.	xxv.
P assio sancti christoferi martiris.	xxvi.
P assio sancte margarethe virginis.	xxvii.
F inis agonis eiusdem.	xxviii.
P assio sancte regine virginis.	xxix.
C onsummatō agonis eius.	xxx.
P assio sanctorū iuliani et ferreoli.	xxxi.
M iracula eiusdem sancti iuliani.	xxxii.
P assio sancti genesii martiris.	xxxiii.
P assio sancte virginū iuste et rufine.	xxxiiii.
P assio sancti anthonini martiris.	xxxv.
P assio sancte marciāne virginis.	xxxvi.
C onsummatio agonis eius.	xxxvii.
P assio sancti marini pueri.	xxxviii.
D e agone ipsius multiplici.	xxxix.
D e morte eius et supplicō tyranni.	xl.
D e ceteris qui in martirio scripti sūt.	xli.
I tem de eodem.	xlii.
D e victoria constantini p̄ signū crucis.	xliiii.
Q ualiter idē impator honorauit illō signū.	xliiiii.
D e miserabili fine galerii.	xlv.
D e sancto papa siluestro.	xlvi.
D e pietate constantini in pueros.	xlvii.
D e baptismo ei⁹ et penitencia.	xlviii.
D e conuersione senatoroz et populi et pio edicto constantini.	lxix.
D e mutuis epistolis helene et constantini super legibus moysi et xp̄i.	l.